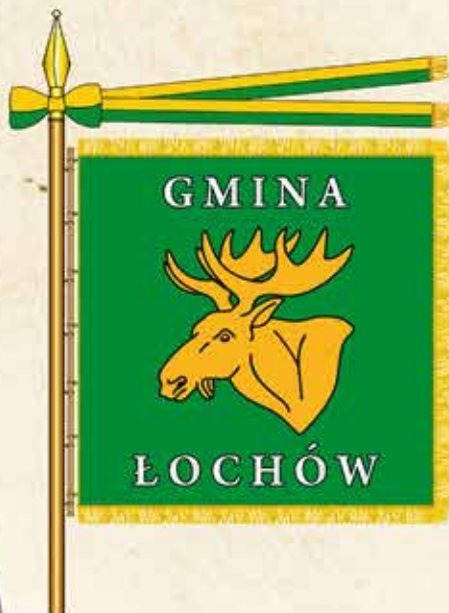
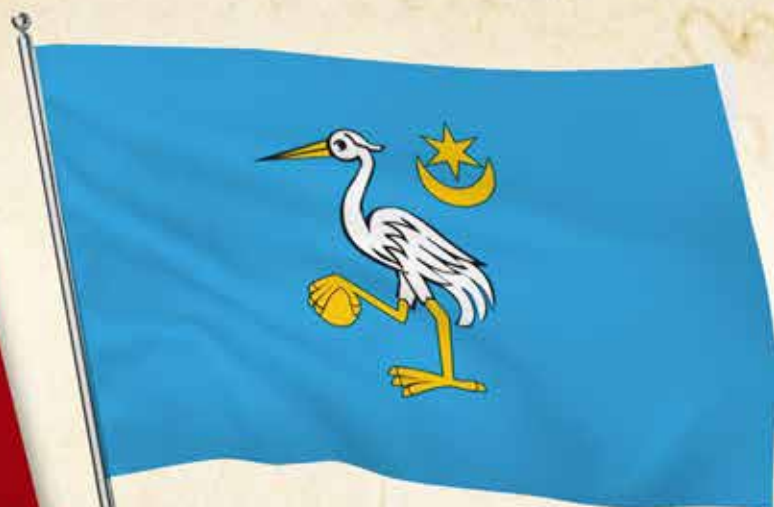

FLAGA

BIULETYN POLSKIEGO TOWARZYSTWA WEKSYLOLOGICZNEGO

● Weksylia samorządowe ustanowione w 2019 roku

Od Redakcji

Dwudziesty szósty numer biuletynu w całości poświęcony jest weksyliom samorządowym ustanowionym w 2019 roku. Dwadzieścia cztery jednostki samorządu terytorialnego wprowadziły zupełnie nowe weksylia lub poprawiły wygląd i błędy w już istniejących. Artykuł ten jest niejako kontynuacją „Katalogu Weksyliów Samorządowych” opracowanego przez śp. Alfreda Znamierowskiego. Forma opisu weksyliów została rozszerzona o prawie pełne teksty uchwał, przedstawiono również opisy i wizerunki herbów oraz uzasadnienia ich wyglądu. Redakcja ma nadzieję, że publikacja ta stanie się początkiem pełnego opracowania wszystkich polskich weksyliów samorządowych. Niestety autorom nie udało się ustalić nazwisk projektantów wszystkich weksyliów opisanych w artykule, a także uzasadnień do wprowadzanych symboli miast, gmin czy powiatów. Zachęcamy Czytelników biuletynu do nadsyłania uzupełnień do tego artykułu, jak również wszelkich informacji o polskich weksyliach samorządowych. Zostaną one wykorzystane w następnych publikacjach.

Cały czas zachęcamy do odwiedzania naszego profilu na Facebooku:
<https://www.facebook.com/PolskieTowarzystwoWeksylogiczne/?fref=ts>

Zapraszamy do lektury bieżącego numeru.

The twenty-sixth issue of the bulletin is entirely devoted to local government emblems established in 2019. Twenty-four local government units introduced completely new or improved the appearance and errors in existing ones. This article is a somewhat continuation of the „Local Governments Emblem Catalogue” developed by late Alfred Znamierowski. The description format of the promissory notes has been expanded to include almost full texts of resolutions, descriptions and images of the coats of arms have also been presented as well as the justification for their appearance. The editors hope that this publication will become the beginning of a complete study of all Polish local government emblems. Unfortunately, the authors did not manage to establish all the names of the designers of the emblems described in the article, nor the justifications for the symbols of cities, communities or counties introduced. We encourage the readers of the bulletin to send supplements to this article, as well as all information about Polish local government emblems. They will be included in future publications.

As always we encourage you to visit our Facebook page:
<https://www.facebook.com/PolskieTowarzystwoWeksylogiczne/?fref=ts>

We wish you a nice reading.

Krzysztof Jasiński

Na pierwszej stronie: flaga Gminy Żurawica, strona główna sztandaru Gminy Łochów, flaga stolikowa Gminy Świeszyno i banner Miasta Wałcz.

Na ostatniej stronie: okładka zeszytu nr 9 (ostatniego) „Katalogu Weksyliów Samorządowych” opracowanego przez Alfreda Znamierowskiego w 2012 roku.

WEKSYLIA SAMORZĄDOWE USTANOWIONE W 2019 ROKU

ze sobą sąsiadować). Nie używa się dwóch odcieni tej samej barwy.

Sztandar

- Weksylium wykonywane w jednym egzemplarzu, składa się z płata, drzewca i głowicy (grotu, zwieńczenia). Stroną prawą (główną) płata sztandaru jest strona na lewo od drzewca.
- Symbolika państwowa (herb, godło lub barwy) umieszczana jest na prawej stronie płata sztandaru.
- W przypadku umieszczenia na płacie sztandaru godła (sam Orzeł Biały wg wzoru ustawowego) winien on mieć wielkość 3/4 wysokości płata. Obok godła nie umieszcza się dewiz, można natomiast wkomponować motywy odnoszące się do zdobnictwa regionu, bordiury, wieńce laurowe itp. Nie umieszcza się na tej stronie herbów jednostek samorządowych.
- W przypadku użycia na prawej stronie płata herbu państwowego (Orzeł Biały na czerwonej tarczy), wg wzoru ustawowego, dopuszczalne jest umieszczenie dewiz; tarcza herbowa ma wtedy wysokość 1/3 lub 1/2 wysokości płata.
- Lewa strona płata zawiera herb jednostki samorządowej, jej nazwę; na tej stronie płata można umieszczać dewizy, daty, herby nadrzędnych jednostek samorządowych (pozytywnie zaopiniowane przez ministra właściwego ds. administracji publicznej) oraz inne symbole odnoszące się do tradycji regionu.
- Szarfa lub sznury sztandaru mogą mieć barwy państwowe, jednostki samorządowej lub barwę frędzli.
- Głowica sztandaru (grot, zwieńczenie) powinna nawiązywać do tradycji lokalnych, może to być element własnego herbu, może zawierać wizerunki godła z herbu województwa lub nadrzędnej jednostki samorządowej. Nie umieszcza się w tym miejscu godła państwowego według obowiązującego wzoru ustawowego.

W 2019 roku dwadzieścia cztery jednostki samorządu terytorialnego w Polsce podjęły uchwały w sprawie swoich symboli. Były to wprowadzane wszystkie zupełnie nowe symbole albo tylko flagi czy sztandary. Dokonywano również korekt w wyglądzie istniejących już weksyliów czy herbów.

W ubiegłym roku dwa miasta, sześć gmin i pięć powiatów wprowadziło, w drodze uchwały, zasady używania swoich symboli. Wykaz tych samorządów wraz ze stosownymi uchwałami znajduje się na końcu artykułu.

W artykule przytoczono prawie pełne teksty uchwał poszczególnych samorządów pomijając opisy pieczęci, łańcuchów czy innych insygniów władzy nie będących weksyliami.

Niestety autorom nie udało się ustalić nazwisk wszystkich projektantów weksyliów i herbów pomimo wysłanej korespondencji do poszczególnych samorządów.

Gmina Żurawica

Gmina wiejska położona w województwie podkarpackim, w powiecie przemyskim. W skład gminy wchodzi dziewięć sołectw: Batycze, Bolestraszyce, Buszkowice, Buszkowiczki, Kosienice, Maćkowice, Orzechowce, Wyszatyce i Żurawica.

FLAGA
Biuletyn Polskiego
Towarzystwa
Weksylogicznego
ISSN 1509-2429
Numer 26(50) -
lipiec-wrzesień 2020
Ukazuje się od
stycznia 1999 r.

Redaktor i wydawca
Krzysztof Jasiński
Tłumaczenie tekstów
Karolina Jasińska

Adres redakcji
ul. Gromadzka 4 lok. 23
15-769 Białystok
tel. +48 606 404 672
fax +48 85 878 95 56
biuro@weksylogia.pl

Polskie Towarzystwo
Weksylogiczne
ul. Raławicka 103
02-634 Warszawa
tel. +48 22 844 41 58

Zarząd Główny PTW
Krzysztof Jasiński
Prezes
Andrzej Bebłowski
Wiceprezes
Marek Kwiecień
Wiceprezes
Wojciech Szczerba
Sekretarz Zarządu
Zbigniew Kordula
Skarbnik

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za opinie autorów zawarte w tekstach. Wszelkie prawa zastrzeżone, przedruk i kopiowanie fragmentów lub całości jedynie za zgodą wydawcy.

Sprawy związane ze stanowieniem symboli jednostek samorządu terytorialnego reguluje ustawa z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (Dz. U. z 2016 r., poz. 38). Zgodnie z jej przepisami, jednostki samorządu terytorialnego mają prawo do stanowienia (w drodze uchwały organu stanowiącego) własnych herbów, weksyliów (flaga, chorągiew, sztandar, flaga stolikowa, banner i in.), pieczęci, insygniów (łańcuch, laska, dzwonek i in.) oraz emblematów i innych symboli (np. oznaka radnego, statuetka, klucz).

Jednostki samorządu terytorialnego mają też prawo do ustanawiania odznak honorowych. Symbole te stanowione muszą być zgodne z zasadami heraldyki, weksylogii i miejscową tradycją historyczną. Pod tym pojęciem rozumieć należy także tradycję używania danych symboli w przeszłości.

Poza wymienionymi wyżej kryteriami ustawowymi Komisja Heraldyczna kieruje się ustaleniami Krakowskiego Kolokwium Heraldycznego, poświęconemu heraldyce samorządowej. Wzory symboli podlegają opinii ministra właściwego ds. administracji publicznej.

W związku z wymogami zawartymi w ustawie, projektant powinien kierować się ściśle ze sobą związanymi dwoma kryteriami: merytorycznym oraz historycznym. Pierwsze kryterium oznacza potrzebę stosowania się do ogólnie przyjętych, uniwersalnych zasad danej dziedziny. Drugim wyznacznikiem poprawności jest respektowanie zasad związanych z tworzeniem symboli właściwych lokalnej tradycji, wyrastającej z wielowiekowego obyczaju polskiego lub z cech właściwych regionalizmom.

Wymóg zgodności z miejscową tradycją historyczną oznacza, że przystępując do prac nad danym symbolem władze samorządowe winny dysponować rzetelnie przeprowadzoną kwerendą historyczno-heraldyczną, obejmującą przynajmniej aktualny opublikowany stan badań. W opracowaniu takim powinno odnieść się do takich elementów jak dawniej używane herby lub pieczęcie.

Jeśli brak jest starych herbów i pieczęci, odnieść należy się do takich elementów jak pierwotne znaczenie nazw miejscowych, stosunki własnościowe, ważne wydarzenia i osobistości związane z terytorium danej jednostki, miejscowy kult religijny, wezwania kościołów, zabytki kultury materialnej i duchowej itp.

Poza omówioną wyżej koniecznością odwołania się do tradycji historycznej, poszczególne nowotworzone weksylia muszą odpowiadać niżej wskazanym kryteriom.

Flaga

- Zalecane są proporcje płata 5:8, jak we fładze państwowej.
- Zalecane jest wyprowadzenie barw flagi z barw herbu.
- Możliwe jest także zaprojektowanie flagi heraldycznej (godło na płacie o barwie pola tarczy herbowej).
- Na fładze stosuje się zasadę kontrastu (dwie podobne do siebie barwy – np. błękitna i zielona, lub biała i żółta – nie mogą

§ 3. Bannerem Gminy Żurawica jest niebieski płat tkaniny o proporcjach: 4:1 z umieszczonym w jego górnej części, na wysokości trzech czwartych, godłem herbowym.

(...)

§ 5.

1. Herb, flaga, banner i pieczęć Gminy określone w § 1, 2, 3 i 4 niniejszej uchwały są znakami prawnie chronionymi.

2. Rozpowszechnianie oraz używanie herbu, flagi, banneru i pieczęci Gminy Żurawica, z wyłączeniem publikacji naukowych, popularnonaukowych i służących celom promocji Gminy, wymaga zgody Wójta Gminy Żurawica.

§ 6. Zasady i okoliczności używania herbu, flagi, banneru i pieczęci Gminy Żurawica, stanowią załącznik Nr 5 do niniejszej uchwały.

§ 7. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Żurawica.

(...)

§ 10. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego².

Herb Gminy Żurawica

Flaga Gminy Żurawica

Banner Gminy Żurawica

Zasady i okoliczności używania herbu, flagi, banneru i pieczęci Gminy Żurawica³

§ 1. Herb jest głównym elementem pieczęci oraz pozostałych symboli samorządowych: flagi, banneru, pieczęci.

§ 2. Herb i pozostałe symbole samorządowe Gminy Żurawica mogą być używane wyłącznie w sposób zapewniający im należyty cześć i szacunek oraz prestiż i powagę przewidzianą prawem dla insygniów władzy.

§ 3. 1. Herbu Gminy Żurawica używają:

- 1) Rada Gminy Żurawica,
- 2) Wójt Gminy Żurawica,
- 3) Urząd Gminy Żurawica,
- 4) jednostki organizacyjne Gminy Żurawica oraz gminne służby do celów związanych z realizacją zadań ustawowych.

2. Na budynkach administracyjnych będącymi siedzibą władz Gminy umieszcza się tablicę z wizerunkiem herbu.

3. Na budynkach będących siedzibami jednostek, o których mowa w ust. 1 pkt 4 wizerunek herbu Gminy może być umieszczony na tablicach informacyjnych z nazwą jednostki.

§ 4. W czasie świąt narodowych flagę podnosi się obok flagi państwowej zgodnie z zasadami określonymi w stosowych przepisach. Dotyczy to budynku będącego siedzibą władz gminnych oraz jednostek organizacyjnych gminy.

§ 5. Flaga może być używana podczas uroczystości gminnych, powiatowych i wojewódzkich.

§ 6. Wizerunek herbu Gminy oraz flagi mogą być używane przez inne podmioty do celów nie komercyjnych lub komercyjnych pod warunkiem uzyskania zgody Wójta Gminy Żurawica.

Kielce

Kielce to stolica województwa świętokrzyskiego i miasto na prawach powiatu położone w środkowo-wschodniej Polsce, w Górach Świętokrzyskich, nad rzeką Silnicą.

Symbole Miasta Kielce oraz uzasadnienie ich wyglądu opracowała Beata Znamierowska.

UCHWAŁA Nr VII/76/2019 RADY MIASTA KIELCE

z dnia 21 lutego 2019 r.

w sprawie ustanowienia symboli Miasta Kielce oraz insygniów Prezydenta Miasta Kielce i Przewodniczącego Rady Miasta Kielce⁴.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 i 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn., Dz. U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.) w związku z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (tekst jedn., Dz. U. z 2016 r. poz. 38) uchwała się, co następuje:

§ 1.

1. Ustanawia się symbole Miasta Kielce: herb Miasta Kielce, flagę Miasta Kielce, pieczęć miasta Kielce, hejnał Miasta

Symbole Gminy Żurawica opracował Alfred Znamierowski.

Herb Gminy Żurawica został ustanowiony w 2002 r. uchwałą Rady Gminy nr XXXI/349/02 z dnia 21 marca 2002 r. Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.

Herb Gminy Żurawica przedstawia na tarczy hiszpańskiej, w niebieskim polu obwiedzionym czarną linią konturową, białego żurawia z żółtymi (złotymi) dziobem i nogami. W prawej nodze trzyma żółty (złoty) kamień. W prawym rogu godło herbu Leliwitów, rodu związanego historycznie z ziemią żurawicką: żółty (złoty) półksiężyc nad którym także gwiazda sześciopromienna.

UCHWAŁA NR II/14/18 RADY GMINY ŻURAWICA

z dnia 14 grudnia 2018 r.

w sprawie ustanowienia flagi, banneru i pieczęci Gminy Żurawica oraz zasad i warunków używania herbu, barw i pieczęci Gminy Żurawica¹.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13, art. 40 ust. 1, art. 41 ust. 1, art. 42 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 994, z późn. zm.) i art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 38), uchwały Rady Gminy w Żurawicy nr XXXI/349/02 z dnia 21 marca 2002 r. w sprawie ustanowienia herbu Gminy Żurawica, Rada Gminy Żurawica uchwała, co następuje:

§ 1. Gmina Żurawica posiada herb Gminy Żurawica ustanowionym uchwałą Rady Gminy w Żurawicy nr XXXI/349/02 z dnia 21 marca 2002 r. Wzór herbu zawiera załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

2. Ustanawia się flagę banner i pieczęć Gminy Żurawica, których wzór stanowią załączniki Nr 2, Nr 3, Nr 4 do niniejszej uchwały.

§ 2. Flagą Gminy Żurawica jest płat tkaniny barwy niebieskiej o proporcjach: 5:8 z centralnie usytuowanym godłem herbowym.

¹ Tekst uchwały został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego w dniu 14 stycznia 2019 r., poz. 309.

² Wejście w życie: 29 stycznia 2019 r.

³ Załącznik Nr 5 do Uchwały Rady Gminy Żurawica Nr II/14/18.

⁴ Tekst uchwały został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego w dniu 1 marca 2019 r., poz. 1069.

Kielce, banner Miasta Kielce, flagę stolikową Miasta Kielce i sztandar Miasta Kielce oraz insygnia Prezydenta Miasta Kielce oraz Przewodniczącego Rady Miasta Kielce: łańcuch Prezydenta Miasta Kielce, łańcuch Przewodniczącego Rady Miasta Kielce i dzwonek Przewodniczącego Rady Miasta Kielce.

2. Symbole i insygnia, o których mowa w ust. 1 są nośnikami tożsamości Miasta Kielce mającego osobowość prawną, stanowią dobro osobiste oraz własność Miasta Kielce i podlegają ochronie prawnej oraz mogą być używane wyłącznie w sposób zapewniający im należyta cześć, szacunek, prestiż i powagę oraz zgodnie z przepisami prawa.

§ 2.

1. Herb Miasta Kielce przedstawia na tarczy hiszpańskiej, w czerwonym polu obwiedzionym czarną linią konturową, godło w postaci złotych (żółtych) majuskuł CK oraz umieszczoną nad nimi złotą (żółtą) koroną o pięciu widocznych kwiatonach w kształcie trójliści obwiedzione czarną linią konturową.

2. Wzór graficzny herbu zawiera załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 3.

1. Flaga Miasta Kielce jest tautologiczna i stanowi ją płat materiału o proporcjach 5:8 (wysokość do długości), podzielony na trzy pasy. Główny pas stanowiący 8/10 wysokości płata ma barwę czerwoną i na tym pasie, w części przydrzewcowej, umieszczone jest godło herbowe w kolorze złotym (żółtym) o wysokości 6/10 wysokości płata, obwiedzione czarną linią konturową. Po obu stronach płata, nad i pod godłem, na całej długości płata, są wąskie pasy o barwie godła i o wysokości 1/10 wysokości płata każdy.

2. Wzór graficzny flagi zawiera załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

(...)

§ 6.

1. Banner Miasta Kielce stanowi płat materiału o proporcjach 1:4 (szerokości do wysokości), będący pionowym odwzorowaniem flagi, przy czym godło herbowe jest umieszczone pionowo centralnie w górnej części płata.

2. Wzór graficzny banneru zawiera załącznik nr 5 do niniejszej uchwały.

§ 7.

1. Flaga stolikowa Miasta Kielce stanowi płat materiału o proporcjach 1:2 (szerokości do wysokości), będący pionowym odwzorowaniem flagi, przy czym godło herbowe jest umieszczone pionowo centralnie w górnej połowie płata. Flaga stolikowa jest zawieszona na metalowym stojaku wykonanym ze stali nierdzewnej chromowanej.

2. Wzór graficzny flagi stolikowej zawiera załącznik nr 6 do niniejszej uchwały.

§ 8.

1. Sztandar Miasta Kielce stanowią dwa zszyte ze sobą płaty materiału w kształcie kwadratu o boku 100 cm oraz drzewiec i głowica. Strona samorządowa to pierwszy z płatów, jest koloru złotego (żółtego) z czerwoną obwódką. Na tej stronie jest umieszczony centralnie herb z napisem majuskułnym CIVITAS nad nim i KIELCE pod nim, który stanowi rozwinięcie skrótu majuskuł CK z godła herbowego. Na drugim płacie - stronie przeciwnej do samorządowej - umieszczony jest centralnie Orzeł Biały - godło herbu państwowego na czerwonym

tle. Drzewiec sztandaru, toczony z ozdobnego drewna koloru jasnego, ma długość 230 cm i jest zwieńczony w części górnej głowicą, a w części dolnej jest zakończony tuleją metalową. Głowica sztandaru jest mosiężna, którą stanowi okrągła „puszka”, na której ustawione są litery CK, nakryte koroną. Korona ta ma płaską, okrągłą podstawę, do której przymocowana jest obręcz z ośmioma kwiatonami.

2. Wzór graficzny sztandaru i głowicy zawiera załącznik nr 7 do niniejszej uchwały.

(...)

§ 12.

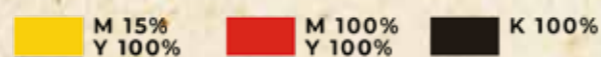
Szczegółowy opis heraldyczny - historyczny lub techniczny symboli lub insygniów, o których mowa w § 1, z zastrzeżeniem § 5 ust. 2, zawiera załącznik nr 11 do niniejszej uchwały.

§ 13.

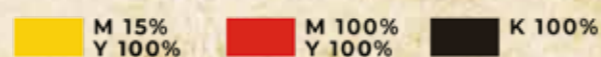
Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Kielce.

§ 14.

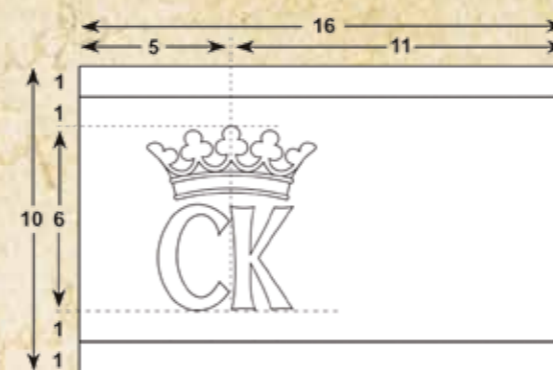
Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego⁵.

Herb Miasta Kielce oraz wzorniki barw.

Flaga Miasta Kielce oraz wzorniki barw

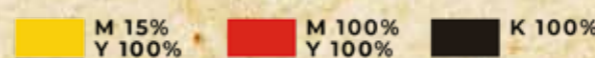

H (wysokość) = 10, L (długość) = 16
Proporcje 5:8

Wymiary i proporcje flagi Miasta Kielce

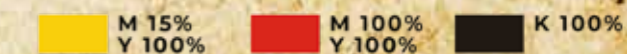
Banner Miasta Kielce – wzorniki barw oraz wymiary i proporcje

Flaga stolikowa Miasta Kielce – wzorniki barw oraz wymiary i proporcje

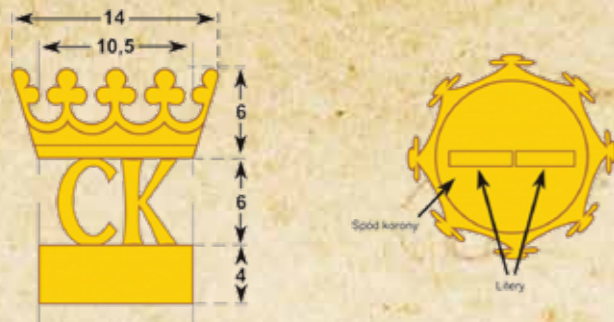

Strona główna sztandaru Miasta Kielce oraz wzorniki barw

Strona odwrotna sztandaru Miasta Kielce oraz wzorniki barw

Głowica sztandaru Miasta Kielce

Uzasadnienie znaków i insygniów miasta Kielce⁶

Kielce, należące do biskupów krakowskich, określono mianem miasta już w dokumencie z 1186 roku⁷. Jednakże dopiero w 1364 r. dzięki biskupowi Bodzancie uzyskano prawo na lokację na prawie magdeburskim. W 1459 r. zmieniono to prawo na średzkie, a w 1479 r. potwierdzono przywilej odbywania jarmarków.

Z tego okresu nie ma żadnych informacji o pieczęciach i herbie miasta. Dopiero w 1501 r. nastąpiło nadanie miastu pieczęci przez biskupa krakowskiego Fryderyka Jagiellończyka, który po śmierci króla Jana I Olbrachta pełnił funkcję interrexa. Zgodni, do tego są wybitni heraldycy – M. Gumowski i H. Seroka⁸. Natomiast według J. Głowki pieczęć ta została wykonana między 1493 r., kiedy Fryderyk Jagiellończyk został kardynałem, arcybiskupem gnieźnieńskim i prymasem Polski, a 1503 r., kiedy zmarł⁹. Wydaje się jednak, że bardziej właściwa jest data 1501, gdyż właśnie z pełnieniem funkcji interrexa może się wiązać umieszczenie korony w herbie Kielce. Miastu biskupiemu korona nie przysługiwała, ale mógł ją umieścić w herbie brat zmarłego króla i tymczasowy dysponent korony.

Taki herb widnieje na najstarszym odcisku pieczęci przy dokumencie z 1566 roku¹⁰.

Pieczęć ta ma średnicę 30 mm, w jej polu, na tarczy renesansowej są majuskuły CK pod koroną o pięciu widocznych kwiatonach w kształcie trójliścia. Legenda w otoku brzmi: + S + MVNVS + RI + FRIDER ..... CIS. Podobna, lecz pełniejsza jest legenda późniejszej pieczęci, której odcisk jest przy dokumencie z 1789 roku. Legenda ta brzmi: . VNUS . R . M . I . D . FRIDERICI . ...RDI...LIS . D..E... co można rozwinąć następująco: MVNVS REVERENDISSIMI MAGNIFICI ILLVSTRISSIMI DOMINI FREDERICI CARDINALIS DEI GRATIA EPISCOPI CRACOVIENSIS¹¹. Nie ma więc wątpliwości, że tytułatura odnosi się do Fryderyka, kardynała, z Bożej Łaski biskupa krakowskiego.

Pieczęć z 1789 roku.

Biorąc powyższe pod uwagę, trudno się dziwić, że w legendzie obu pieczęci zamiast nazwy miasta widnieje tytułatura zwierzchnika Kielce, tego który nadał miastu pieczęć herbową. Nie znając pieczęci wcześniejszych możemy tylko przypuszczać, że Fryderyk Jagiellończyk albo nadał miastu herb, albo udostępnił koronę herb wcześniejszy, składający się wyłącznie z majuskuł CK (*Civitas Kielce* – Miasto Kielce).

11 H. Seroka, Herby miast... op. cit., s. 257.

Jedno jest pewne – godłem herbowym Kielce są majuskuły CK pod koroną. Od stuleci znane są także tynktury herbu (w polu czerwonym złote godło). W herbie używanym przez miasto obecnie zniekształcone są oba elementy godła. Korona jest zbyt duża, litery nieproporcjonalnie małe. Kształt kwiatonów korony znacznie odbiega od ich wyglądu na obu pieczęciach. Są one uduchowione, a stylizacja korony jest barokowa, podczas gdy powinna nawiązywać do kształtu z pieczęci, charakterystycznego dla późnego gotyku i renesansu, zgodnego również ze stylizacją heraldyczną.

Zadaniem projektanta nowego opracowania graficznego herbu było jedynie ustalenie kształtów i względnych rozmiarów obu elementów godła. Kształt kwiatonów (trójliście) nie podlega dyskusji, gdyż jest taki, jak na obu pieczęciach. Należało się jednak zastanowić nad tym, czy korona ma być przedstawiona z perspektywy (jak na pieczęci późniejszej), czy widziana *en face* – wprost. To drugie rozwiązanie wybrano z dwóch powodów. Po pierwsze jest zgodne z wizerunkiem korony na pieczęci wcześniejszej, a po drugie jest w zgodzie z zasadami stylizacji heraldycznej. Krój liter odpowiada epoce, w której używano pieczęć wcześniejszą. Rozmiary obu elementów godła dobrano tak, by tworzyły harmonijną całość. Na pieczęci wcześniejszej litery były zbyt duże, a na późniejszej nieproporcjonalnie małe.

Barwy herbu posłużyły do skomponowania weksyliów – flagi, flagi stolikowej i banneru. Płat został podzielony na trzy pasy. Główny ma barwę czerwoną i szerokość 4/5 szerokości płata. Dzięki temu można było umieścić na nim duże godło herbowe (o wysokości 3/5 szerokości płata). Po obu stronach tego pasa są wąskie (1/10 szerokości płata) pasy o barwie godła. Godło umieszczono nie pośrodku, lecz bliżej części czołowej, gdyż tak będzie zawsze widoczna przynajmniej jego część, nawet kiedy flaga będzie zwiisać przy bezwietrznej pogodzie.

Ten sam układ barw ma szarfa Radnego, z tym że pasy żółte mają szerokość 1/6 szerokości szarfy. Szarfa powinna być założona tak, by górny skraj godła herbu znajdował się 12 centymetrów poniżej prawego ramienia. Przy wizerunku szarfy pokazano sposób składania jej końców i miejsce mocowania spinki, która jest dziełem innego projektanta.

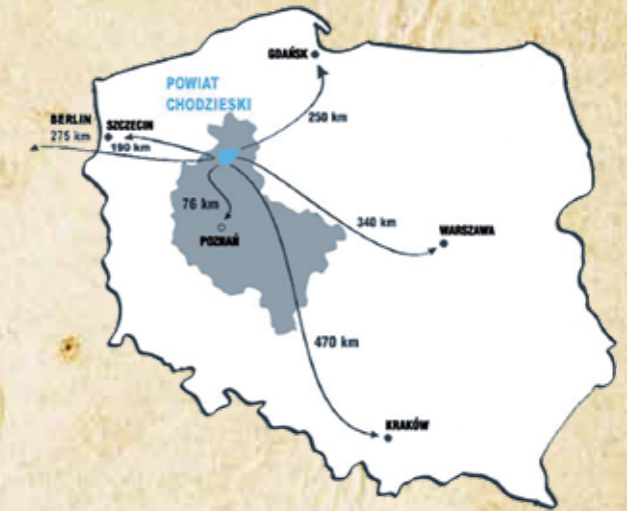
Sztandar jest złożony z dwóch zszytych ze sobą płatów. Na stronie „samorządowej” jest herb Kielce z napisem CIVITAS (nad nim) KIELCE (pod nim), który stanowi rozwinięcie skrótu CK z godła herbowego. Na stronie drugiej umieszczono Orła Białego – godło herbu państwowego na czerwonym tle. Głowicą sztandaru jest mosiężna okrągła „puszka”, na której ustawione są litery CK, nakryte koroną. Korona ta ma płaską, okrągłą podstawę, do której przymocowana jest obręcz z ośmioma kwiatonami.

Podobnie skonstruowana jest mosiężna głowica dzwonka Przewodniczącego Rady Miejskiej. Pręt, łączący głowicę z dzwonkiem powinien być wykonany z twardego drewna, malowanego na kolor brązowy. W miejscach połączenia pręta z głowicą i dzwonkiem, na prętach umieszczone są mosiężne tuleje.

Na pieczęci miasta umieszczone zostało samo godło herbowe, bez tarczy. Dzięki temu jest ono większe i wyraźniejsze niż w przypadku umieszczenia go na tarczy herbowej.

Powiat chodzieski

Powiat chodzieski – powiat w województwie wielkopolskim z siedzibą w Chodzieży. W skład powiatu wchodzi gminy Chodzież (miejska), Margonin i Szamocin (miejskowiejskie), Budzyń i Chodzież (wiejskie) oraz miasta Chodzież, Margonin i Szamocin.

Usytuowanie powiatu chodzieskiego na mapie Polski

Jerzy Bąk i Aleksander Bąk – autorski zespół projektowy z Poznania – opracowali dla powiatu chodzieskiego restylizację heraldyczno-graficzną herbu. Na jego bazie zaprojektowane zostały pozostałe symbole samorządu – flaga, banner oraz pieczęć. 27 marca 2019 opracowanie uchwaliła Rada Powiatu Chodzieskiego. Tym samym dołączamy do rodziny powiatów województwa wielkopolskiego, sygnujących się właściwymi heraldycznie symbolami samorządowymi.

Uroczysta prezentacja nowych symboli powiatu Chodzieskiego

Nowe symbole powiatu chodzieskiego, opracowane w zgodzie z zasadami heraldyki i weksylogologii oraz sztuki współczesnego projektowania graficznego, zostały pozytywnie zaopiniowane przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji na podstawie uchwały Komisji Heraldycznej. Dotychczasowy, uchwalony w 2003 roku statutowy wizerunek herbu powiatu chodzieskiego uznany został przez Wojewodę Wielkopolskiego za nieważny z uwagi na niepoddanie jego wzoru ustawowej procedurze opiniowania przez ministra właściwego dla spraw administracji publicznej.

Nowy wzór herbu powiatu oparty został na „Systemie koordynacji symboli Województwa Wielkopolskiego” – wzorcowym modelu heraldycznym zaprojektowanym dla samorządów województwa wielkopolskiego przez Jerzego Bąka na początku 1999 roku. Model ten zawiera zasadę wywodze-

6 Załącznik nr 11 do uchwały nr VII/76/2019 Rady Miasta Kielce z dnia 21 lutego 2019 r.

7 Miasta polskie w Tysiącleciu, tom I str. 495, Wrocław-Warszawa-Kraków 1965.

8 H. Seroka, Herby miast małopolskich do końca XVIII wieku, str. 260, Warszawa 2002.

9 J. Głowka, Herb miasta Kielce – geneza i historia (stan badań), w: „Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach” t. XVIII, s. 20-21, Kielce 1995.

10 W. Witytyg, Pieczęcie miast dawnej Polski, Zeszyt III, s. 113, Kraków-Warszawa 1914.

nia symboli powiatów, jako jednostek samorządu terytorialnego II stopnia, ze znaków wojewódzkich — herbu i flagi.

Zaprojektowany w nim herb województwa wielkopolskiego przedstawia wizerunek białego orła — stanowiący nawiązanie do wzoru królewskiego orła z pieczęci majestatuwej Przemysła II z 1295 roku — osadzony w czerwonym polu tarczy o kształcie wczesnogotyckim. Przewidziane dla powiatów godło herbowe stanowi połączenie wizerunku uszczerbionego godła województwa — orła wielkopolskiego — oraz symbolu identyfikującego dany powiat, umieszczone w tarczy późnogotyckiej, dla odróżnienia od herbu wojewódzkiego.

Opracowana restylizacja symboli powiatu chodzieskiego miała na celu ustalenie wzoru heraldycznego, podkreślającego przynależność do samorządowej wspólnoty województwa wielkopolskiego, przy zachowaniu rozpoznawalnych cech tożsamościowych. Herb powiatu chodzieskiego stanowi zatem stylizowany wizerunek trzech złotych blankowanych wież, osadzonych na pięciu złotych ceglach muru miejskiego. Liczba cegieł odnosi się do ilości gmin stanowiących wspólnotę samorządową powiatu. Całość osadzona jest na tarczy późnogotyckiej typu hiszpańskiego.

— Przyjęty w pierwszej kadencji samorządu powiatu herb nie spełniał kryteriów heraldyki — informuje starosta Mirosław Juraszek. — Cieszę się, że mogliśmy uporządkować tę kwestię. Tym dumniej używać będziemy naszych symboli, wiedząc, że opracowane zostały zgodnie ze sztuką¹².

UCHWAŁA NR IV/41/2019 RADY POWIATU CHODZIESKIEGO

z dnia 27 lutego 2019 r.

w sprawie ustanowienia herbu, flagi, baneru i pieczęci Powiatu Chodzieskiego oraz zasad i warunków ich używania¹³.

Na podstawie art. 12 pkt 10 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2018 r., poz. 995 ze zm.) oraz art. 3 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (Dz. U. z 2016 r., poz. 38), po uzyskaniu pozytywnej opinii Komisji Heraldycznej i Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Rada Powiatu Chodzieskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Ustanawia się herb Powiatu Chodzieskiego według wzoru i opisu stanowiącego załącznik Nr 1 do uchwały.

§ 2. Ustanawia się flagę Powiatu Chodzieskiego według wzoru i opisu stanowiącego załącznik Nr 2 do uchwały.

§ 3. Ustanawia się banner Powiatu Chodzieskiego według wzoru i opisu stanowiącego załącznik Nr 3 do uchwały.

(...)

§ 5. Zasady i warunki używania herbu, flagi i baneru Powiatu Chodzieskiego określa załącznik Nr 5 do uchwały.

§ 6. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Chodzieskiego.

§ 7. Traci moc uchwała Nr XXXII/217 /2002 Rady Powiatu w Chodzieży z dnia 26 kwietnia 2002 r. w sprawie ustanowie-

nia herbu i flagi dla Powiatu Chodzieskiego

§ 8. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego¹⁴.

Herb Powiatu Chodzieskiego

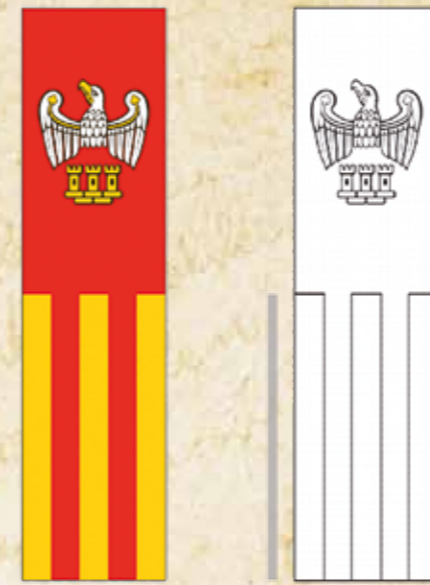
Flagę stanowi czerwony płatek, w którego części czołowej centralnie godło powiatu chodzieskiego, a ogon cięty w skos i dzielony na pięć pasów naprzemiennie żółtych i czerwonych.

Proporcje płata — 5:11
część czołowa — 5:5 / ogon — 5:6 (skos 5:3)

Flaga Powiatu Chodzieskiego — opis, wymiary, proporcje i wzorniki barw

¹⁴ Wejście w życie: 19 marca 2019 r.

Banner stanowi płatek dzielony w pas, z których górny czerwony, a dolny dzielony na pięć pasów w słup naprzemiennie żółtych i czerwonych. W części czołowej płata centralnie godło powiatu chodzieskiego.

Proporcje płata — 4:1

Banner Powiatu Chodzieskiego — opis, wymiary, proporcje i wzorniki barw

Zasady i warunki używania herbu, baneru i flagi Powiatu Chodzieskiego¹⁵

§ 1. Herb, flaga i baner Powiatu Chodzieskiego są jego własnością.

§ 2. Herb Powiatu jest znakiem prawnie chronionym i wraz z flagą i banerem Powiatu podlegają ochronie prawnej.

§ 3. Herb, flaga i baner Powiatu mogą być używane i wykorzystywane w sposób zapewniający im należyty cześć i szacunek oraz prestiż i powagę przewidzianą dla insygniów władzy, nie godząc w dobre obyczaje i interes Powiatu.

§ 4. Herb, flaga i baner mogą być wykorzystywane i używane tylko w kształcie, proporcjach i kolorach zgodnych z wzorami określonymi w uchwale Rady Powiatu Chodzieskiego. Dopuszcza się również korzystanie z herbu w technice graficznej w kolorach czarnobiałych, a w przypadku innych technik plastycznych, w kolorystyce w zależności od zastosowanego materiału.

§ 5. Do używania herbu, flagi i baneru na zasadach określonych w niniejszej uchwale, upoważnione są:

- 1) organy Powiatu Chodzieskiego;
- 2) jednostki organizacyjne Powiatu Chodzieskiego;
- 3) powiatowe osoby prawne;
- 4) powiatowe służby, inspekcje i straże;
- 5) gminy Powiatu Chodzieskiego i ich jednostki organizacyjne
- 6) stowarzyszenia, fundacje, kluby, organizacje społeczne i związki wyznaniowe, przy organizowaniu imprez i uroczystości promujących Powiat Chodzieski, których Powiat Chodzieski jest współorganizatorem, sponsorem lub patronem;

¹⁵ Załącznik Nr 5 do uchwały Nr IV/41/2019 Rady Powiatu Chodzieskiego z dnia 27 lutego 2019 r.

7) związki międzypowiatowe i stowarzyszenia powiatów, których Powiat Chodzieski jest członkiem.

§ 6.

1. Wykorzystanie herbu, flagi i baneru przez podmioty inne niż wymienione w § 5, w szczególności w oznaczeniach handlowych przedsiębiorców i ich towarów, wymaga uprzedniego wyrażenia zgody przez Zarząd Powiatu i zawarcia umowy, określającej szczegółowe zasady, okres i sposób używania symboli.

2. Zgodę taką wydaje się na oznaczony towar lub znak towarowy (handlowy).

3. Przeniesienie tego prawa na inną osobę wymaga odrębnej pisemnej zgody Zarządu Powiatu Chodzieskiego.

4. Zgodę wydaje się na czas określony, nie dłuższy jednak niż cztery lata. Może być ona przedłużona na kolejny okres czteroletni.

5. Zarząd Powiatu Chodzieskiego może wyrażoną zgodę cofnąć lub zawiesić, jeżeli uprawniony naraża godność lub interes Powiatu, albo nie zachowuje warunków, na których zgoda została udzielona lub używa go niezgodnie z przeznaczeniem.

6. Udzielona zgoda wygasa na skutek:

- 1) upływu czasu, na który została udzielona;
- 2) zrzeczenia się uprawnionego do korzystania z herbu i flagi Powiatu;
- 3) zaprzestania przez uprawnionego działalności, z którą była związana;

4) przeniesienia praw do używania bez zgody Zarządu Powiatu Chodzieskiego na osobę trzecią.

7. Udzielenie zgody, o której mowa w ust. 1 następuje nieodpłatnie.

§ 7. Podmioty korzystające z symboli zobowiązane są do zabezpieczenia ich wzorów przed naruszeniem praw autorskich i zabezpieczenie przed działalnością osób trzecich naruszającą prawo.

§ 8. Herb Powiatu można umieszczać na:

- 1) Budynkach i pojazdach oraz w pomieszczeniach należących do organów powiatu oraz powiatowych jednostek organizacyjnych.
- 2) Folderach, w biuletynach i innych materiałach promujących Powiat Chodzieski - wydawanych przez organ powiatu, powiatowe jednostki organizacyjne oraz inne podmioty realizujące wspólne zadania z samorządem powiatowym.
- 3) Blankietach korespondencyjnych, teczkach i kopertach używanych do celów służbowych przez radnych Rady Powiatu Chodzieskiego, członków Zarządu Powiatu Chodzieskiego i dyrektorów komórek i jednostek organizacyjnych Powiatu Chodzieskiego.

4) Wizytówkach używanych do celów służbowych przez radnych Rady Powiatu Chodzieskiego, członków Zarządu Powiatu Chodzieskiego i dyrektorów komórek i jednostek organizacyjnych Powiatu Chodzieskiego.

5) Tablicach pamiątkowych finansowanych z budżetu Powiatu Chodzieskiego.

6) Sztandarach instytucji i jednostek podlegających samorządowi powiatowemu.

7) Stronach internetowych Powiatu Chodzieskiego, jednostek organizacyjnych Powiatu, gmin Powiatu oraz innych podmiotów, organizujących lub współorganizujących wydarzenia pro-

¹² https://www.powiat-chodzieski.pl/aktualnosc-365-nowe_symbole_powiatu.html (dostęp 14.08.2020)

¹³ Tekst uchwały został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego w dniu 4 marca 2019 r., poz. 2418.

mujące Powiat Chodzieski lub działających we współpracy z Powiatem Chodzieskim.

§ 9. Flaga i banner Powiatu Chodzieskiego mogą być umieszczana na masztach, budynkach i obiektach, w pomieszczeniach urzędowych Powiatu Chodzieskiego, powiatowych jednostek organizacyjnych, powiatowych służb, straży i inspekcji, a także w innych miejscach nie urągających ich godności i powadze; przy okazji świąt, rocznic państwowych, rocznic upamiętniających istotne wydarzenia w dziejach Powiatu, innych wydarzeń o szczególnym znaczeniu lokalnym. Flaga może być również umieszczana w salach i na budynkach podczas obrad organów powiatu.

UZASADNIENIE DO UCHWAŁY NR IV/41/2019 RADY POWIATU CHODZIESKIEGO

z dnia 27 lutego 2019 r.

**w sprawie ustanowienia herbu, flagi, banneru i pieczęci
Powiatu Chodzieskiego oraz zasad i warunków ich
używania.**

W myśl art. 12 pkt 10 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym do kompetencji rady powiatu należy podejmowanie uchwał w sprawach herbu powiatu i flagi powiatu. Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach, wzory tych symboli wymagają zaopiniowania przez ministra właściwego do spraw administracji publicznej. Uchwała Nr XXXII/217/2002 Rady Powiatu w Chodzieży z dnia 26 kwietnia 2002 r. w sprawie ustanowienia herbu i flagi Powiatu Chodzieskiego zawierała symbole, których projekty nie posiadały ww. opinii. Poza mankamentami formalnymi, herb zawierał także istotne uchybienia zasadom heraldyki i sztuki projektowania graficznego.

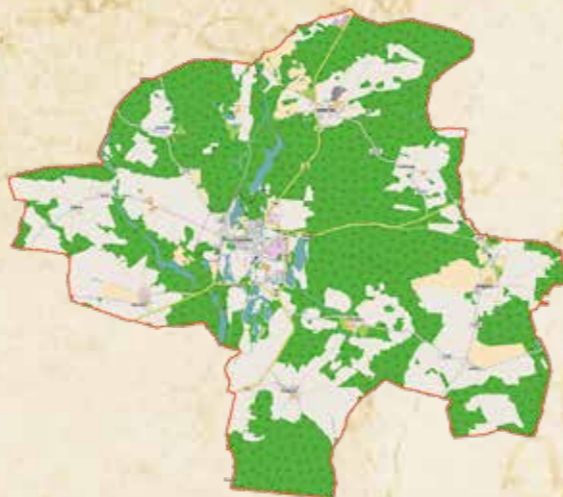
W związku z zamiarem uregulowania kwestii symboli heraldyczno-weksylologicznych powiatu, zaistniała konieczność podjęcia niniejszej uchwały. Powiat zlecił opracowanie symboli osobie posiadającej stosowną wiedzę, umiejętności i uprawnienia. Zgodnie z założeniami „Systemu koordynacji symboli Województwa Wielkopolskiego” podstawę wywiedzenia symbolu heraldycznego powiatu chodzieskiego stanowi godło heraldyczne województwa wielkopolskiego oraz symbol oparty na miejscowej tradycji historycznej. Symbolem tym, jak ustalono wcześniej, jest wizerunek godła heraldycznego Grzymała z herbu miasta powiatowego Chodzieży, przedstawiający w złotym polu czerwony mur z otwartą bramą z kratownicą, na którym widnieją trzy blankowane wieże. Z uwagi na zasadę nieumieszczania w herbach powiatów godła miejskiego lub rodowego w postaci niezmienionej ikonograficznie, celem ustalenia symbolu heraldycznego dokonano uszczerbienia godła Grzymała, zgodnego z kanonami sztuki heraldycznej.

Opracowanie wizerunku heraldycznego wykonane zostało w zgodzie z zasadami heraldyki oraz sztuki współczesnego projektowania graficznego. Herb jest symbolicznie syntetyczny, wizualnie prosty, a przez to rozpoznawalny. Opracowanie otrzymało już pozytywną opinię Komisji Heraldycznej

oraz Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Gmina Ośno Lubuskie

Gmina Ośno Lubuskie – gmina miejskowiejska w województwie lubuskim, w powiecie ślubickim. W skład gminy wchodzi jedenaście wsi: Grabno, Gronów, Lipienica, Lubień, Podośno, Połęcko, Radachów, Sienno, Smogóry, Świnia-ry i Trześniów oraz miasto Ośno Lubuskie.

Mapa Gminy Ośno Lubuskie

UCHWAŁA Nr IV/27/2019 RADY MIEJSKIEJ W OŚNIE LUBUSKIM

z dnia 14 marca 2019 r.

**w sprawie ustanowienia herbu i flagi gminy Ośno
Lubuskie oraz zasad ich używania¹⁶**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2018 poz. 994 z późn. zm.) oraz art. 3 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (Dz. U. z 2016 r. poz. 38) po uzyskaniu pozytywnej opinii Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji Rada Miejska uchwała co następuje:

§ 1. Ustanawia się symbole Gminy Ośno Lubuskie: herb i flagę mające stanowić trwałe znamiona tożsamości wspólnoty samorządowej, symbolizujące więź historyczną, kulturową i społeczno-ekonomiczną mieszkańców gminy.

§ 2.

1. Herb Gminy Ośno Lubuskie przedstawia na tarczy typu hiszpańskiego, w białym (srebrnym) polu wizerunek czerwonego orła askańskiego z złotym (złotym) rozwartym dziobem i złotymi (złotymi) szponami.

2. Wzór herbu stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 3.

1. Flagę Gminy Ośno Lubuskie stanowi prostokątny płat materii o proporcjach wysokości do długości 5:8. Płat materii podzielony został na trzy poziome pasy w układzie czerwony - biały - czerwony. Pas pierwszy, górny czerwonej barwy stanowi - 1/7 wysokości. Pas drugi, środkowy białej barwy stanowi - 5/7 wysokości. Pas trzeci, dolny czerwonej barwy

¹⁶ Tekst uchwały został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego w dniu 26 marca 2019 r., poz. 888.

stanowi - 1/7 wysokości. Pośrodku białego pasa umieszczony jest czerwony orzeł z złotym dziobem i szponami.

2. Wzór flagi stanowi załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 4.

1. Herb i flaga Gminy Ośno Lubuskie są dobrem niematerialnym stanowiącym własność Gminy i podlegają ochronie jako dobra osobiste.

2. Używanie herbu i flagi gminy odbywa się na zasadach określonych w niniejszej uchwale.

§ 5. Herbu i flagi należy używać w kształcie, kolorach i proporcjach zgodnych ze wzorami przejętymi w niniejszej uchwale.

§ 6.

1. Herb i flaga mogą być używane w sposób zapewniający im należyty cześć i szacunek.

2. Używanie herbu i flagi nie może godzić w dobre obyczaje, prestiż i interes Gminy.

§ 7. Herb i flaga Gminy mogą być używane bez konieczności wyrażania odrębnej zgody przez:

1) organy oraz jednostki organizacyjne Gminy;

2) osoby fizyczne, osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej wykonujące w imieniu Gminy jej zadania.

§ 8.

1. Używanie herbu i flagi jako elementu identyfikującego podmiot inny niż określony w § 7 niniejszej uchwały wymaga pisemnej zgody Burmistrza Ośna Lubuskiego.

2. Używanie bądź rozpowszechnianie wizerunku herbu lub flagi w celach komercyjnych, w szczególności herbu i flagi na przedmiotach, w tym przeznaczonych do obrotu handlowego oraz zamieszczanie w znaku towarowym lub usługowym wymaga pisemnej zgody Burmistrza Ośna Lubuskiego.

3. Przeniesienie uzyskanego prawa, o którym mowa w § 8 ust. 1 i 2 na inną osobę lub podmiot wymaga odrębnej zgody Burmistrza Ośna Lubuskiego.

4. Udzielona zgoda wygasa, jeżeli nastąpiło przeniesienie prawa, o którym mowa w ust. 3 bez zgody Burmistrza Ośna Lubuskiego.

§ 9.

1. Burmistrz rozpatruje wnioski o wyrażenie zgody wskazanej w § 8 niniejszej uchwały, jeżeli zostaną one sporządzone przez zainteresowany podmiot w formie pisemnej, będą zawierały uzasadnienie oraz projekt graficzny odzwierciedlający sposób, w jaki mają być użyte herb i flaga.

2. Po rozpatrzeniu wniosku Burmistrz wydaje lub odmawia wydania zgody na używanie herbu flagi.

§ 10. Burmistrz Ośna Lubuskiego może zakazać używania herbu i flagi, jeżeli podmiot będzie używać dóbr niematerialnych Gminy Ośno Lubuskie z naruszeniem zasad określonych uchwałą.

§ 11. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Ośna Lubuskiego.

§ 12. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego¹⁷

¹⁷ Wejście w życie: 10 kwietnia 2019 r.

M 100% Y 100% K 100%

Herb Gminy Ośno Lubuskie oraz wzorniki barw

M 100% Y 100% K 100%

Flaga Gminy Ośno Lubuskie oraz wzorniki barw

Wałcz

Wałcz – miasto w województwie zachodniopomorskim, siedziba władz powiatu wałeckiego oraz gminy wiejskiej Wałcz. Położone jest w środkowej części Pojezierza Południowopomorskiego nad jeziorem Raduń, jeziorem Zamkowym i rzeką Pilcą.

UCHWAŁA Nr VIII/IV/48/19 RADY MIASTA WAŁCZ

z dnia 26 lutego 2019 r.

w sprawie ustanowienia herbu, sztandaru, flagi, banneru, pieczęci i insygniów Miasta Wałcz¹⁸

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8

¹⁸ Tekst uchwały został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego w dniu 29 marca 2019 r., poz. 1683.

marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994, poz. 1000, poz. 1349, poz. 1432, poz. 2500) oraz art. 3 ust. 1 im art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (Dz. U. z 2016 r. poz. 38), po uzyskaniu pozytywnych opinii Ministra Administracji i Cyfryzacji Rada Miasta Wałcz uchwała, co następuje:

§ 1.

Użyte w uchwale sformułowania oznaczają:

- 1) Burmistrz - Burmistrza Miasta Wałcz;
- 2) Przewodniczący - Przewodniczącego Rady Miasta Wałcz.
- 3) Miasto Wałcz - Gminę Miejską Wałcz.

§ 2.

1. Ustanawia się herb Miasta Wałcz.
2. Herbem Miasta Wałcz jest: tarcza herbowa z błękitnym polem, na której umieszczono złotą koronę a pod nią gwiazdę sześcioramienną nad skrzyżowanymi liściem palmy leżącym na mieczu. Miecz i liść są połączone wstęgą, co symbolicznie obrazuje pragnienie pokoju (liść palmy) i sprawiedliwości (miecz).

3. Wzór herbu Miasta Wałcz określa załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 3.

1. Ustanawia się sztandar Miasta Wałcz.
2. Sztandar Miasta Wałcz jest dwustronny i ma kształt prostokątnego płata o wymiarach 100 cm x 100 cm, przymocowanego do drzewca zwieńczonego główką. Płaty tkaniny z trzech boków nie przylegających do drzewca obszyte są złotą frędzlą. Na lewej stronie sztandaru jest umieszczony centralnie herb miasta. Nad nim jest złoty napis WAŁCZ, a pod nim daty 1303-2013 (data lokacji miasta i data ufundowania sztandaru). Po obu stronach herbu jest umieszczona w języku łacińskim dewiza IUSTITIA PACIFICAT. Na prawej stronie jest w polu czerwonym duże godło herbu państwowego. Główkę sztandaru tworzy korona. Drzewce sztandaru jest wykonane z toczonego drewna barwionego w kolorze brązowym i jest zwieńczone główką w kształcie kuli z metalu o barwie złotej, na której umieszczona jest korona jako jeden z elementów herbu miasta.

3. Wzór sztandaru Miasta Wałcz określa załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 4.

1. Ustanawia się flagę Miasta Wałcz.
2. Flaga Miasta Wałcz przyjmuje formę chorągwi i zachowuje proporcje 5:8. Barwy flagi Miasta Wałcz wywodzą się z barw herbu - kolory biały, żółty i błękitny. Flaga z herbem miasta lub flaga heraldyczna, czyli flaga której płat ma barwę pola tarczy herbowej, a na nim umieszczone jest pośrodku, lub bliżej skraju czołowego duże godło herbowe. Flaga jest dwustronna. Lewa strona flagi jest lustrzanym odbiciem prawej.

3. Wzór flagi Miasta Wałcz określa załącznik nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 5.

1. Ustanawia się banner Miasta Wałcz.
2. Banner Miasta Wałcz przyjmuje formę prostokąta i zachowuje proporcje 1:4. Barwy banneru wywodzą się z barw herbu - kolory biały, żółty i błękitny. Na błękitnym tle w górnej części umieszczony jest symetrycznie herb Miasta Wałcz. Banner jest jednostronny.

3. Wzór banneru Miasta Wałcz określa załącznik nr 4 do niniejszej uchwały.

(...)

§ 8.

1. Zasady używania herbu, flagi i pieczęci Miasta Wałcz określone zostały w załączniku nr 8 do niniejszej uchwały.

2. Zasady używania sztandaru Miasta Wałcz określone zostały w załączniku nr 9 do niniejszej uchwały.

(...)

§ 9.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi i Przewodniczącemu.

§ 10.

Traci moc uchwała nr VI/SXXXIX/ 228/13 Rady Miasta Wałcz z dnia 17 września 2013 r. w sprawie ustanowienia herbu, sztandaru, flagi, banneru i pieczęci Miasta Wałcz (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2013 r. poz. 3800).

§ 11.

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego¹⁹.

M 30% C 100% K 100%
Y 100% M 15%

Herb Miasta Wałcz oraz wzorniki barw

srebrna nić jasna srebrna nić ciemniejsza złota nić
nić barwy miedzianej M 100% Y 100%

Strona główna sztandaru Miasta Wałcz oraz wzorniki barw

M 30% C 100% K 100%
Y 100% M 15%
Y 20%

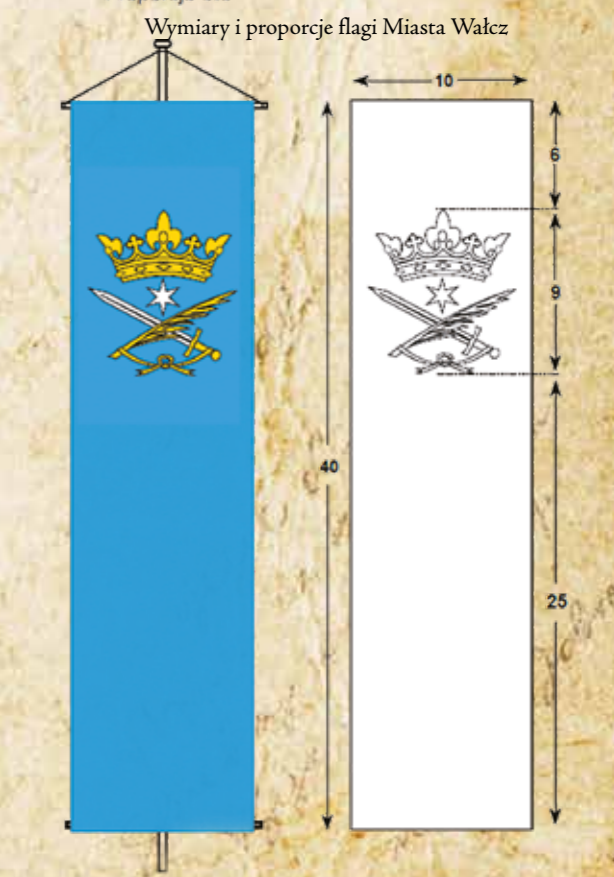
Strona odwrotna sztandaru Miasta Wałcz oraz wzorniki barw

M 30% C 100% K 100%
Y 100% M 15%

H (wysokość) = 10, L (długość) = 16
Proporcje 5:8

M 30% C 100% K 100%
Y 100% M 15%

Banner Miasta Wałcz – wymiary, proporcje i wzorniki barw

Zasady używania herbu, flagi i pieczęci Miasta Wałcz²⁰

§ 1.

1. Herb i flaga mogą być używane wyłącznie w sposób zapewniający im należyta cześć i szacunek a sposób ich używania nie może godzić w dobre
2. Herb i flaga stanowią własność Miasta Wałcz i podlegają ochronie prawnej.
3. Flagę umieszcza się na budynkach i przed budynkami stanowiącymi siedziby urzędowe albo miejsca obrad: a) Rady Miasta Wałcz b) Urzędu Miasta Wałcz
4. Flaga może być używana na terenie Miasta Wałcz przez osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.
5. Burmistrz może zakazać używania herbu lub flagi, jeżeli podmiot uprawniony wykorzystuje herb lub flagę w sposób niezapewniający należytej czci i

(...)

§ 3. W przypadkach nieuregulowanych w niniejszym załączniku, zgodę na użycie herbu lub flagi w konkretnych okolicznościach podejmuje Burmistrz.

Zasady używania sztandaru Miasta Wałcz²¹

§ 1.

1. Sztandar może być używany jedynie w sposób zapewniający mu należyta cześć i szacunek.
2. Używanie sztandaru nie może godzić w dobre obyczaje, prestiż i interes Miasta Wałcz
3. Sztandar powinien być w sposób szczególny chroniony, przechowywany i eksponowany.
4. Sztandar przechowywany jest w siedzibie Urzędu Miasta Wałcz, w miejscu do tego przeznaczonym.
5. Opiekę nad sztandarem sprawuje Burmistrz.

§ 2.

1. Sztandar używany jest w szczególności podczas:
  - a) uroczystej sesji,
  - b) nadawania honorowych tytułów,
  - c) uroczystości miejskich i państwowych.
2. Sztandar może być również za zgodą Burmistrza używany w czasie innych uroczystości niż wymienione w ust. 1.
3. Uroczystość z udziałem sztandaru ma zawsze charakter i przebieg oficjalny.

§ 3.

1. Podczas wystąpień sztandar niesiony jest przez poczet sztandarowy.
2. Skład pocztu sztandarowego może być stały lub wyznaczony przez Burmistrza na każdą uroczystość oddzielnie.
3. Poczet sztandarowy stanowią: chorąży z dwuosobową asystą.
4. Członkowie pocztu sztandarowego występują w ubiorach wizytowych, szarfy w kolorze biało-czerwonym przepasane przez prawe ramię, białych
5. Atrybuty pocztu sztandarowego przechowywane są w Urzędzie Miasta Wałcz.

§ 4. Ustala się następujące zasady używania sztandaru:

- 1) Podczas uroczystości sztandar trzymany jest przez chorążego w pozycji „Spocznij” (pionowo), chyba że zaistnieją okoliczności, które wymagają pozycji sztandaru „Bacność” (pochylony pod kątem ok. 60°).
- 2) Podczas trwania uroczystości chorąży nie może odstawić sztandaru.
- 3) Sztandarowi nadaje się pozycję „Bacność” (pochyla się) wyłącznie w sytuacji:
  - a) odgrywania i/lub śpiewania hymnu państwowego;
  - b) przeistoczenia, podniesienia i błogosławieństwa w trakcie nabożeństwa religijnego;
  - c) dekorowania sztandaru odznaczeniem;
  - d) oddawania honorów osobom lub symbolom, po komendzie: „Sztandar prezentuj!” (chorąży pochyla sztandar w przód do ok. 45°, mając bławat przed sobą).

§ 5. Ustala się następujące zasady wprowadzania i wyprowadzania sztandaru:

- 1) Sztandar wprowadza się na początku uroczystości, chyba, że jej charakter lub program wymuszają inną kolejność.
- 2) Prowadzący uroczystość podaje komendę dla uczestników uroczystości: „Całość powstań!” Bacność! Sztandar wprowadzić!”.
- 3) Sztandar wprowadza i wyprowadza poczet sztandarowy poruszający się krokiem marszowym, a chorąży zajmuje środkowe (drugie z kolei) miejsce.
- 4) Podczas przemarszu chorąży trzyma sztandar na prawym ramieniu, mając bławat za sobą, a drzewce pod kątem ok. 45°, natomiast podczas wprowadzania sztandaru chorąży trzyma sztandar pod kątem ok. 60°.
- 5) Po zajęciu miejsca przez poczet sztandarowy (przodem do uczestników uroczystości) chorąży utrzymuje sztandar w pozycji „Bacność” (pochylony pod kątem ok. 60°), a członkowie pocztu sztandarowego przyjmują postawę „Bacność”.
- 6) Pada komenda: „Spocznij!” (uczestnicy uroczystości mogą usiąść), członkowie pocztu sztandarowego przyjmują postawę „Spocznij”. 7) Rozpoczyna się dalsza część uroczystości.
- 8) Sztandar wyprowadza się po zakończeniu oficjalnej części uroczystości, po komendzie prowadzącego uroczystość: „Bacność! Sztandar wyprowadzić!”.
- 9) Po opuszczeniu miejsca uroczystości przez poczet sztandarowy, następuje komenda: „Spocznij!” (uczestnicy uroczystości mogą usiąść).

Międzyrzec Podlaski

Międzyrzec Podlaski – miasto w województwie lubelskim, w powiecie bialskim, położone nad rzeką Krzną. Miasto jest również siedzibą gminy wiejskiej Międzyrzec Podlaski.

Symbole miasta Międzyrzec Podlaski wraz z uzasadnieniem ich wyglądu opracowali Robert Fidura i Kamil Wójcikowski.

UCHWAŁA Nr VI/51/19 RADY MIASTA MIĘDZYRZEC PODLASKI

z dnia 29 marca 2019 r.

w sprawie ustanowienia herbu, flagi, banneru, flagi stolikowej, pieczęci, łańcuchów i sztandaru Miasta Międzyrzec Podlaski oraz zasad ich stosowania²²

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506) oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (Dz. U. z 2016 r. poz. 38) po uzyskaniu pozytywnej opinii Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji Rada Miasta Międzyrzec Podlaski uchwała, co następuje:

§ 1. Ustanawia się symbole i insygnia Miasta Międzyrzec Podlaski: herb, flagę, baner, flagę stolikową, pieczęć, łańcuchy i sztandar mające stanowić trwałe znamiona tożsamości wspólnoty samorządowej, symbolizując więź historyczną, kulturową i społeczno-ekonomiczną mieszkańców Miasta Międzyrzec Podlaski.

§ 2.

1. Herbem Miasta Międzyrzec Podlaski jest w polu błękitnym podkowa barkiem do góry srebrna z takimż krzyżem kawalerskim na barku oraz takimż krzyżem kawalerskim z ujętym lewym ramieniem między ocelami.

2. Wzór graficzny herbu stanowi załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 3.

1. Flaga Miasta Międzyrzec Podlaski to prostokątny płat materiału o proporcji 5:8 (wysokość do szerokości), podzielony na dwa poziome pasy patrząc od góry biały i błękitny. Pas błękitny wysokości 1/5 wysokości flagi, pas biały wysokości 4/5 wysokości flagi. Na pasie białym od strony drzewca znajduje się herb miasta szerokości 5/16 szerokości całego płata, umieszczony w taki sposób, że jego odległość od krawędzi

²² Tekst uchwały został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego w dniu 8 kwietnia 2019 r., poz. 2230. Zmieniony uchwałą nr VII/69/19 Rady Miasta Międzyrzec Podlaski z dnia 30 kwietnia 2019 r. w sprawie zmieniającej uchwałę w sprawie ustanowienia herbu, flagi, banneru, flagi stolikowej, pieczęci, łańcuchów i sztandaru Miasta Międzyrzec Podlaski oraz zasad ich stosowania. Uchwalono, co następuje: § 1. W uchwale Nr VI/51/19 Rady Miasta Międzyrzec Podlaski z dnia 29 marca 2019 r. w sprawie ustanowienia herbu, flagi, banneru, flagi stolikowej, pieczęci, łańcuchów i sztandaru Miasta Międzyrzec Podlaski oraz zasad ich stosowania (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego z 2019 r. poz. 2230) zmienia się załącznik Nr 6, który otrzymuje brzmienie jak załącznik do niniejszej uchwały. Zmiana polegała na usunięciu litery „e” w opisie pieczęci Rady Miasta. W załączniku nr 6 do pierwszej uchwały umieszczono napis: Pieczęć Rady Miasta Międzyrzec Podlaskie.

górnej, dolnego białego płata oraz od drzewca wynosi 1/10 wysokości całego płata.

2. Wzór graficzny flagi stanowi załącznik Nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 4.

1. Banner Miasta Międzyrzec Podlaski to prostokątny płat materiału o proporcji 1:4 (szerokość do wysokości), będący pionowym odwzorowaniem flagi. Banner jest podzielony na dwa poziome pasy - biały i błękitny, wysokości odpowiednio 4/5 i 1/5 wysokości płata. Herb Międzyrzec Podlaskiego, szerokości 6/8 szerokości płata znajduje się w centralnej części pasa białego.

2. Wzór graficzny banneru stanowi załącznik Nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 5.

1. Flaga stolikowa Miasta Międzyrzec Podlaski to prostokątny płat materiału o proporcji 1:2 (szerokość do wysokości), będący pionowym odwzorowaniem flagi. Flaga jest podzielona na dwa poziome pasy - biały i błękitny, wysokości odpowiednio 4/5 i 1/5 wysokości płata. Herb Międzyrzec Podlaskiego, szerokości 6/8 szerokości płata, jest umieszczony w centralnej części pasa białego. Flaga mocowana jest do poprzeczki umieszczonej na stojaku.

2. Wzór graficzny flagi stolikowej stanowi załącznik Nr 4 do niniejszej uchwały.

(...)

§ 10.

1. Sztandar Miasta Międzyrzec Podlaskiego jest płatem materiału w kształcie kwadratu o wymiarach 100x100 cm, obszytym z trzech stron frędzlą szerokości 5 cm, zaś czwarty bok przymocowany jest do drzewca Kuluszkami umocowanymi do szpili. Drzewce z drewna toczonego, średnicy 4 cm i długości 200 cm. Prawa strona sztandaru to płat czerwony z godłem państwowym w części centralnej. Strona lewa to płat biały, na którym znajduje się ozdobna tarcza z herbem Międzyrzec Podlaskiego. Kształt tarczy odwzorowuje tarczę z pieczęci z 1777 r. Nad herbem błękitny napis MIĘDZYRZEC, pod herbem błękitny napis PODLASKI. Na drzewcach sztandaru osadzona jest tulejka z ozdobnym grottem, na którym godło herbu miasta. Całość z metalu w barwie złotej.

2. Wzór graficzny sztandaru Miasta Międzyrzec Podlaski stanowi załącznik Nr 10 do niniejszej uchwały.

§ 11.

1. Herb, flaga lub banner Miasta Międzyrzec Podlaski mogą być umieszczane w pomieszczeniach, na budynkach i przed budynkami stanowiącymi siedziby albo miejsca obrad organów Miasta oraz mogą być używane w innych miejscach z okazji uroczystości, świąt i rocznic miejskich, państwowych i regionalnych oraz podczas innych imprez promujących Miasto. Mogą być również używane przez Urząd Miasta i pozostałe jednostki organizacyjne Miasta do celów promocji Miasta Międzyrzec Podlaski.

2. Herb Miasta Międzyrzec Podlaski może być używany na przedmiotach przeznaczonych do celów handlowych i reklamowych wyłącznie za zgodą Burmistrza Miasta Międzyrzec Podlaski.

3. Herb Miasta Międzyrzec Podlaski umieszczany będzie na ceremonialnych drukach urzędowych Przewodniczącego

²¹ Załącznik Nr 9 do uchwały Nr VIII/IV/48/19 Rady Miasta Wałcz z dnia 26 lutego 2019 r.

Rady Miasta, Rady Miasta, Burmistrza Miasta oraz Miasta Międzyrzec Podlaski.

§ 12.

1. Regulamin używania symboli Miasta Międzyrzec Podlaski oraz insygniów organów Miasta stanowi załącznik Nr 11 do niniejszej uchwały.

2. Uzasadnienie heraldyczno-historyczne projektów symboli Miasta Międzyrzec Podlaski stanowi załącznik Nr 12 do niniejszej uchwały.

§ 13. Traci moc uchwała Nr IX/47/15 Rady Miasta Międzyrzec Podlaski z dnia 26 maja 2015 r. w sprawie zasad i warunków używania herbu miasta Międzyrzec Podlaski.

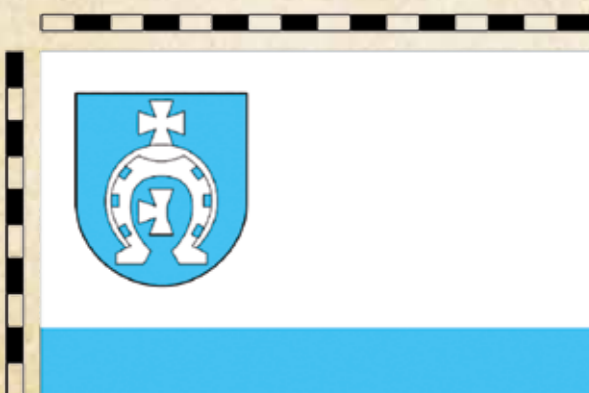
§ 14. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Międzyrzec Podlaski.

§ 15. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego²³.

C 100%
M 20%   WHITE

Herb Miasta Międzyrzec Podlaski wraz z opisem barw

C 100%
M 20%   WHITE

Flaga Miasta Międzyrzec Podlaski wraz z wymiarowaniem i opisem barw

C 100%
M 20%   WHITE

Banner Miasta Międzyrzec Podlaski wraz z wymiarowaniem i opisem barw

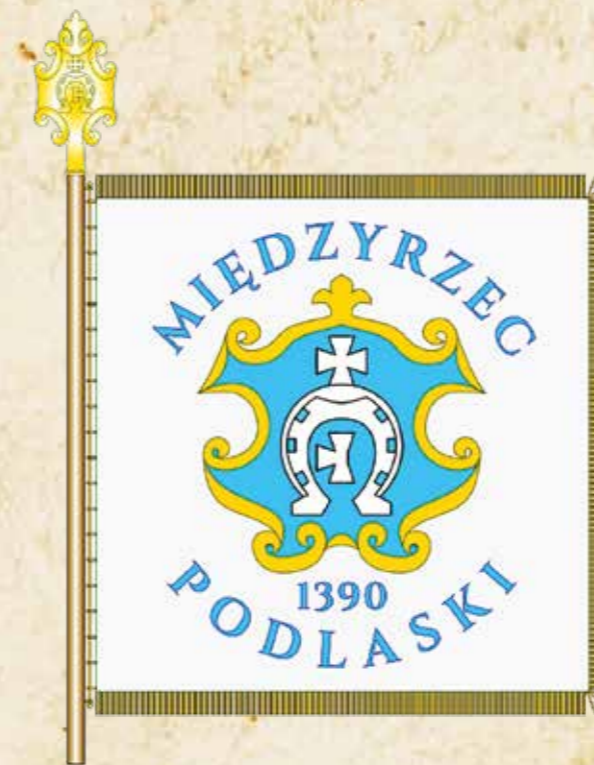

C 100%
M 20%   WHITE

Flaga stolikowa Miasta Międzyrzec Podlaski wraz z wymiarowaniem i opisem barw

Strona główna sztandaru Miasta Międzyrzec Podlaski

Strona odwrotna sztandru Miasta Międzyrzec Podlaski

REGULAMIN UŻYWANIA SYMBOLI MIASTA MIĘDZYRZEC PODLASKI ORAZ INSYGNIÓW ORGANÓW MIASTA²⁴

§ 1.

1. Symbole i insygnia stanowią własność Miasta Międzyrzec Podlaski i są znakami prawnie chronionymi oraz mogą być używane w kształcie, proporcjach i kolorach zgodnych ze wzorami graficznymi ustalonymi w niniejszej uchwale.

²⁴ Załącznik Nr 11 do Uchwały Nr VI/51/19 Rady Miasta Międzyrzec Podlaski z dnia 29 marca 2019 r.

2. Herb Miasta Międzyrzec Podlaski i jego barwy: flaga, banner i sztandar, są najważniejszymi zewnętrznymi znakami symbolizującymi Miasto Międzyrzec Podlaski, są symbolem tożsamości i samodzielności integrującymi lokalną społeczność oraz stanowią reprezentacyjne elementy rozpoznawcze jednostki terytorialnej.

3. Prawo używania symboli Miasta Międzyrzec Podlaski przysługuje organom oraz jednostkom organizacyjnym Miasta Międzyrzec Podlaski, miastom partnerskim i związkom gmin, których Miasto Międzyrzec Podlaski jest członkiem.

4. Traktując używanie symboli Miasta Międzyrzec Podlaski jako jedną z form promocji Miasta Międzyrzec Podlaski, przyjmuje się jako zasadę bezpłatne wykorzystywanie ich wizerunku, przez podmioty nie wymienione w ust. 3, pod warunkiem uprzedniego uzyskania zgody Burmistrza Miasta Międzyrzec Podlaski.

5. Symbole Miasta Międzyrzec Podlaski powinny być otoczone należytą czcią i szacunkiem. Winny być utrzymane w czystości i umieszczone tak, aby nie były narażone na zniszczenie, zabrudzenie itp.

§ 2.

1. Herb Miasta Międzyrzec Podlaski obok flagi jest najważniejszym zewnętrznym znakiem rozpoznawczo-własnościowym Miasta Międzyrzec Podlaski i symbolem lokalnej społeczności.

2. Herb Miasta Międzyrzec Podlaski umieszcza się w budynkach stanowiących siedzibę podmiotów, o których mowa w § 1 ust. 3.

3. Herb Miasta Międzyrzec Podlaski używany jest w celach reprezentacyjnych i do oznaczenia własności samorządowej.

4. Herb Miasta Międzyrzec Podlaski jako symbol może być używany w szczególności:

- 1) w sali obrad Rady Miasta;
- 2) w gabinecie Burmistrza Miasta;
- 3) w sali ślubów;
- 4) na budynkach i ich wnętrzach, stanowiących siedzibę organów Miasta Międzyrzec Podlaski oraz jednostek organizacyjnych Miasta Międzyrzec Podlaski;
- 5) na witaczach usytuowanych na granicach Miasta Międzyrzec Podlaski;
- 6) na tablicach samorządowych;
- 7) w urzędowych publikacjach i innych wydawnictwach Miasta Międzyrzec Podlaski;
- 8) na dokumentach urzędowych, kopertach i biletach wizytowych;
- 9) na pojazdach oraz przedmiotach użytkowych Miasta Międzyrzec Podlaski.

5. Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski może udzielić zgody na używanie herbu w szczególności na wydawnictwach, drukach reklamowych i promocyjnych, stronach internetowych, ubiorach, budynkach, urządzeniach i przedmiotach, winietach gazet i czasopism - jeśli służą promocji Miasta Międzyrzec Podlaski, organizacji lub przedsiębiorstwu mających siedzibę na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski, albo mają znaczenie dla rozwoju Miasta Międzyrzec Podlaski.

6. Herb Miasta Międzyrzec Podlaski, jeśli jest umieszczony wraz z godłem państwowym Rzeczypospolitej Polskiej, umieszczany jest na drugim miejscu, czyli po lewej stronie go-

²³ Wejście w życie: 23 kwietnia 2019 r.

dla państwowego (prawej dla patrzącego).

7. Używanie herbu Miasta Międzyrzec Podlaski wymaga zachowania wzoru, kolorystyki i proporcji zgodnie z wzorcami znajdującymi się w niniejszej uchwale.

§ 3.

1. Flaga Miasta Międzyrzec Podlaski może być wywieszana (podnoszona) przed budynkiem lub na budynku stanowiącym siedzibę organów Miasta Międzyrzec Podlaski, jednostek organizacyjnych Miasta Międzyrzec Podlaski oraz innych obiektach miejskich.

2. Flaga Miasta Międzyrzec Podlaski może być wywieszona na stałe przed budynkiem Urzędu Miasta przy zachowaniu zasady poszanowania dla flagi.

3. Flaga Miasta Międzyrzec Podlaski może być umieszczana także wewnątrz budynków stanowiących siedziby organów Miasta lub jednostek organizacyjnych Miasta, w miejscu obrad organów Miasta oraz gdzie odbywają się uroczystości z okazji świąt miejskich, państwowych, regionalnych i imprezy promujące Miasto Międzyrzec Podlaski.

4. Flaga Miasta Międzyrzec Podlaski może być wywieszana w dni świąt państwowych i miejskich lub podczas innych uroczystości, w miejscach publicznych.

5. Flaga Miasta Międzyrzec Podlaski, jeśli jest wywieszana wraz z flagą państwową Rzeczypospolitej Polskiej, umieszczana jest na drugim miejscu, czyli po lewej stronie flagi państwowej (prawej dla patrzącego).

6. Flaga Miasta Międzyrzec Podlaski może być eksponowana w układzie pionowym (baner).

7. W dniach żałoby ogłoszonej przez organy państwowe lub samorządowe, flagi na masztach pionowych opuszcza się do połowy masztu, a flagi na masztach skośnych opatruje się kirem.

8. Flagi powinno używać się godnie i z należytym szacunkiem.

9. Używanie flagi Miasta Międzyrzec Podlaski wymaga zachowania wzoru, kolorystyki i proporcji zgodnie z wzorcami znajdującymi się w niniejszej uchwale.

10. Uszkodzoną flagę należy spalić.

§ 4.

1. Sztandar Miasta Międzyrzec Podlaski może być używany:

- 1) w czasie sesji Rady Miasta;
- 2) w czasie świąt i uroczystości państwowych organizowanych w mieście;
- 3) podczas innych uroczystości na które zapraszani są przedstawiciele Rady Miasta;
- 4) w innych uzasadnionych okolicznościach.

2. Podczas uroczystości organizowanych przez organy gminy, sztandar Miasta Międzyrzec Podlaski ma pierwszeństwo przed innymi sztandarami.

3. Decyzję o użyciu sztandaru Miasta Międzyrzec Podlaski podejmuje Przewodniczący Rady Miasta lub Burmistrz Miasta.

4. Sztandarowi towarzyszy trzyosobowy poczet sztandarowy w skład którego wchodzi radni Rady Miasta.

5. Sztandar przechowywany jest w siedzibie Rady Miasta.

(...)

§ 8. Prawo do korzystania z herbu lub flagi nie zostanie przyznane lub zostanie cofnięte w sytuacji, gdy podany przez wnioskodawcę cel, zakres używania i miejsce eksponowania

herbu lub flagi będzie narażać na szkodę dobre imię lub interes Miasta Międzyrzec Podlaski.

§ 9. Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski prowadzi rejestr podmiotów, którym przyznano prawo do korzystania z herbu lub flagi oraz kontroluje zgodność sposobu korzystania z niego.

Uzasadnienie heraldyczno-historyczne projektów symboli Miasta Międzyrzec Podlaski²⁵

Tradycje heraldyczne Międzyrzec Podlaskiego

Sfragistyka i heraldyka Międzyrzec Podlaskiego

Międzyrzec Podlaski uzyskał prawa miejskie w latach 30. lub 40. XV wieku i posiada nieprzerwanie aż po dziś dzień. Mimo to, nie zachowały się do dzisiaj w oryginale żadne zabytki sfragistyczne. Być może jest to związane z licznymi pożarami nawiedzającymi miasto. Poniższa sekcja opiera się, o ile nie stwierdzono inaczej, o wyczerpujący artykuł dotyczący heraldyki Międzyrzec Podlaskiego autorstwa Mariana Kowalskiego²⁶.

Jedynym źródłem sfragistycznym Międzyrzec Podlaskiego z okresu staropolskiego, o którym wiemy, są fotokopie i opisy słowne odcisku pieczęci miejskiej przyłożonej na dokumencie z 1777 roku. Dokument ten był przechowywany w zbiorze „Juramenta miast” w AGAD i spłonął w czasie II wojny światowej. Pieczęć opłatkowa, okrągła. Ponieważ znana jest jedynie fotografia, nie można określić rozmiaru. Brak legendy. W polu pieczęci ozdobny kartusz herbowy, w którym godło – podkowa z zawieszonym na barku krzyżem greckim, zaś między ocellami jakby połową krzyża łacińskiego.

Fotokopia odcisku pieczęci Międzyrzec Podlaskiego z 1777 roku

W okresie Królestwa Kongresowego władze carskie dwukrotnie próbowały uporządkować kwestię heraldyki miejskiej w Królestwie. Pierwsze podejście podjął specjalna komisja w 1847 roku. Wizerunek herbów stworzył Teodor

²⁵ Uzasadnienie opracowane zostało przez Roberta Fidurę i Kamila Wójcikowskiego. Zostało dodane do uchwały jako załącznik nr 12. Poniżej wybrane części tego uzasadnienia.

²⁶ M. Kowalski, Herb miasta Międzyrzec Podlaskiego [w:] Rocznik Międzyrzeczki, T. III, 1970, s. 5-32

Chrząński, zaś całość ujęto w tzw. Albumie Heroldii Królestwa Polskiego. Przedłożone do akceptacji carowi wizerunki nie zyskały uznania. Album wprowadzić spłonął w czasie II wojny światowej, ale zachowały się z niego odrysy. Około roku 1850 jako pierwszy odrysy wykonał Bolesław Podczaszyński. Odrys przedstawia na tarczy francuskiej nowoczesnej, w polu zielonym, kotwicę białą z laską Merkurego stanowiącą jej trzon. Nad kotwicą umieszczony kapeluszek Merkurego. W łapach kotwicy z prawej krzyż, z lewej serce.

Gmina Lubomia

Gmina Lubomia – gmina wiejska położona w województwie śląskim, wódzislawskim. W skład gminy wchodzi sześć sołectw: Lubomia, Grabówka, Buków, Nieboczowy, Ligota Tworkowska i Syrynia.

Mapa Gminy Lubomia

Symbol Gminy Lubomia wraz z uzasadnieniem ich wyglądu opracowali Robert Fidura i Kamil Wójcikowski.

UCHWAŁA Nr VIII/45/2019 RADY GMINY LUBOMIA

z dnia 3 kwietnia 2019 r.

w sprawie ustanowienia symboli Gminy Lubomia i zasad ich używania²⁷

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 oraz 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, art. 3 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach po uzyskaniu pozytywnej opinii Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz po przeprowadzeniu konsultacji społecznych, zgodnie z Uchwałą Nr LIV/345/2010 z dnia 13 września 2010 r. Rady Gminy Lubomia w sprawie szczegółowego sposobu konsultowania projektów aktów prawa miejscowego z radami działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji

²⁷ Tekst uchwały został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego w dniu 11 kwietnia 2019 r., poz. 3062.

Rada Gminy Lubomia uchwała, co następuje:

§ 1.

1. Ustanawia się symbole Gminy Lubomia, mające stanowić trwałe znamiona tożsamości wspólnoty samorządowej, symbolizując więź historyczną, kulturową i społeczno - ekonomiczną mieszkańców Gminy Lubomia.

2. Symbole stanowią własność Gminy Lubomia i podlegają ochronie prawnej.

§ 2.

1. Herb gminy Lubomia wyobraża:

1) W polu błękitnym palisada złota z wieżą wjazdową, w której w otwartej zadaszonyj bramie krzyż złoty z przełożoną stulą czerwoną.

2) Błękitne i złote barwy odwołują się do herbu książąt raciborskich oraz do współczesnego herbu województwa śląskiego. Błękitna barwa pola herbowego odwołuje się może do miejscowych wód, a w szczególności do Odry i miejscowych licznych stawów rybnych, wzmiankowanych już w poprzednich stuleciach i będących ostoją unikalnej fauny.

3) Dopuszcza się, na potrzeby poligrafii i grafiki komputerowej, wyrażanie tynktury złotej przez kolor żółty. Jednakże wszędzie tam, gdzie jest to technicznie możliwe bez uzyskania barw wizualnie odbiegających od złota, należy używać barwy złotej. W szczególności przy wyjątkowo uroczystych realizacjach herbu, np. na sztandarze (wówczas do wykonania godła herbu należy użyć nici złotej), albo ozdobnych futerałach (złota farba). Rozważyć można też użycie złotej farby na tabliczkach z nazwami ulic, lub tablicy z herbem na fasadzie Urzędu Gminy.

2. Graficzny wzór herbu w kolorze stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

3. Graficzny wzór herbu w wersji achromatycznej stanowi załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

4. Zalecane jest stosowanie herbu w kolorze, a w uzasadnionych przypadkach dopuszczalne jest zastosowanie wersji achromatycznej herbu (tłoczenie, grawerunek, druk czarno - biały itp.).

§ 3.

1. Flaga gminy Lubomia to płat prostokątny o proporcjach 5:8 (wysokość do długości), błękitny, na który naniesione jest godło herbowe przekształcone tak aby wypełniać płat flagi. Palisada wysokości 2/5 wysokości płata jest pomnożona tak, aby dochodzić do brzegów flagi, zaś wieża wjazdowa jest wysokości 9/10 wysokości płata.

2. Graficzny wzór flagi stanowi załącznik nr 3 do niniejszej uchwały.

3. Flagę umieszcza się na budynkach lub przed budynkami stanowiącymi siedziby urzędowe:

- 1) Rady Gminy Lubomia;
- 2) Urzędu Gminy Lubomia;
- 3) Wójta Gminy Lubomia.

4. Flaga może być wywieszana także na budynkach jednostek organizacyjnych gminy oraz na budynkach instytucji, przedsiębiorstw i organizacji społecznych w czasie ich uroczystości oraz uroczystości wiejskich.

5. Flagę można umieszczać w innych miejscach niż wymienio-

ne w ust. 3 i 4, z uwzględnieniem § 9 ust. 1.

§ 4.

1. Banner gminy Lubomia jest pionowym odwzorowaniem flagi na płacie o proporcjach 4:1 (wysokość do szerokości). Godło herbu gminy Lubomia, o wysokości 1/4 wysokości płata, jest umieszczone w taki sposób, że jego górna krawędź jest oddalona od górnej krawędzi płata o 1/4 jego wysokości.

2. Graficzny wzór banneru stanowi załącznik nr 4 do niniejszej uchwały

§ 5.

1. Flaga stolikowa gminy Lubomia jest pionowym odwzorowaniem flagi na płacie o proporcjach 2:1 (wysokość do szerokości) przeznaczonym do zawieszania na poprzeczce mocowanej do stojaka. Herb gminy Lubomia, wysokości 1/2 wysokości płata, jest umieszczony centralnie.

2. Graficzny wzór flagi stolikowej stanowi załącznik nr 5 do niniejszej uchwały.

(...)

§ 8.

1. Sztandar gminy Lubomia ma postać dwustronnego kwadratowego płata obszytego z trzech stron srebrną frędzlą. Czwarta strona przymocowana jest do drzewca za pomocą koluszków umocowanych na szpili. Drzewce sztandaru zwieńcza ozdobna głowica przedstawiająca wieżę grodową z godła herbu gminy Lubomia. Do tulei, na której osadzona jest głowica przywiązana jest dwustronna wstęga składająca się z pięciu równych poziomych pasów błękitnego, żółtego, czerwonego, żółtego i błękitnego. Wstęga zakończona frędzlą złotą. Strona prawa sztandaru jest czerwona z godłem Polski w części centralnej. Strona lewa jest błękitna, z umieszczonym centralnie godłem herbu gminy z odpowiednio pomnożoną palisadą, tak aby dochodziła do brzegów płata. Nad nim czerwony napis majuskułowy GMINA, pod nim zaś LUBOMIA.

2. Graficzny wzór sztandaru stanowią załączniki nr 11,12 do niniejszej uchwały.

§ 9.

1. Symbole mogą być używane tylko w kształcie, proporcjach i kolorach zgodnych ze wzorami graficznymi określonymi w załącznikach do niniejszej uchwały.

2. Dopuszcza się stosowanie stylizacji herbu w postaci dzieł artystycznych.

3. Symbole mogą być używane wyłącznie w sposób zapewniający im należyty cześć i szacunek, a sposób ich używania nie może godzić w dobre obyczaje, prestiż i interes Gminy Lubomia

4. Prawo do używania symboli, z zastrzeżeniem ust. 6, przysługuje:

- 1) organom Gminy Lubomia,
- 2) Urzędowi Gminy Lubomia,
- 3) jednostkom organizacyjnym Gminy Lubomia,
- 4) radnym Rady Gminy Lubomia w sprawach związanych z wykonywaniem mandatu,
- 5) osobom fizycznym, prawnym, jednostkom organizacyjnym nie posiadającym osobowości prawnej.

5. Podmioty wymienione w ust. 4 zobowiązane są do używania symboli z zachowaniem wymogów określonych w ust. 1-3.

6. Używanie symboli poprzez umieszczanie na przedmiotach przeznaczonych do obrotu gospodarczego następuje wyłącz-

nie za zgodą Wójta Gminy Lubomia, wyrażoną w formie pisemnej.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 6 zainteresowany podmiot składa do Wójta Gminy Lubomia pisemny wniosek, który powinien zawierać uzasadnienie, przewidywany cel wykorzystania symboli oraz projekt graficzny materiałów, na których mają być umieszczone symbole.

§ 10.

Wójt Gminy Lubomia może żądać zaprzestania używania symboli, jeżeli podmiot uprawniony wykorzystuje symbole Gminy Lubomia w sposób nie zapewniający należytej czci i szacunku, naraża dobre obyczaje, prestiż lub interes Gminy Lubomia na szkodę.

§ 11.

W dniu wejścia w życie niniejszej uchwały, w Statucie Gminy Lubomia uchwalonym Uchwałą XIII/81/2007 Rady Gminy Lubomia 29.06.2007 r. § 6a otrzymuje brzmienie:

„§ 6a. 1. Gmina posługuje się symbolami, których wzór oraz zasady używania ustala odrębna uchwała.

(...)

§ 12.

Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lubomia.

§ 13.

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego²⁸.

	PANTONE 80 2X CMYK 0, 15, 100, 0 RGB 255, 213, 0		PANTONE 485 C CMYK 0, 100, 100, 0 RGB 255, 0, 0
	PANTONE 306 C CMYK 100, 20, 0, 0 RGB 0, 204, 255		

Herb Gminy Lubomia z opisem barw

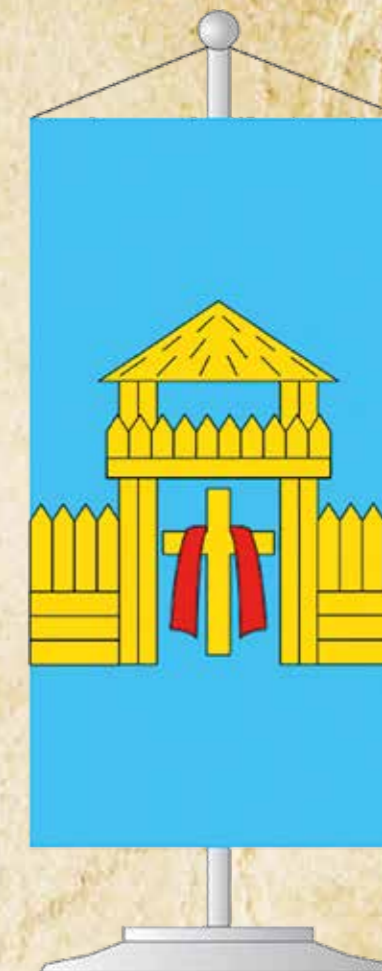
Herb Gminy Lubomia w wersji achromatycznej

Flaga Gminy Lubomia z opisem barw i wymiarowaniem

Banner Gminy Lubomia wraz z wymiarowaniem

Flaga stolikowa Gminy Lubomia

Uzasadnienie heraldyczno-historyczne symboli Gminy Lubomia²⁹

Zabytki gminy

Według danych Narodowego Instytutu Dziedzictwa, w gminie Lubomia zarejestrowane są jedynie trzy obiekty zabytkowe³⁰:

- Drewniana kaplica Matki Boskiej Różańcowej z 1770 w Bukowie,
- Dawny zespół dworski w Grabówce,
- Drewniana kaplica p.w. Św. Jana Nepomucena z XVIII w. w Lubomi.

Wspomnieć należy o nieodnotowanych na listach NID stanowiskach archeologicznych. Pierwsze wczesnośredniowieczne z VII/VIII w. – ufortyfikowane grodzisko leżące na wschód od szosy Lubomia-Rogów, ok. 800 metrów w kierunku północno-zachodnim od miejscowej leśniczówki. Drugie to wczesnośredniowieczna osada obronna położona ok. 1,5 km na północny-wschód od miejscowej leśniczówki³¹. Obie lokalizacje badacze łączą z plemieniem Gołszyców. Pierwsza z nich miała być jednym z głównych grodów gołszyckich, spekuluje się nawet, że stanowiła ośrodek stołeczny

²⁹ Wybrane fragmenty opracowania symboliki Gminy Lubomia wykonanego przez Roberta Fidurę i Kamila Wójcikowskiego pt.: Herb, flaga i inne symbole Gminy Lubomia. Uzasadnienie heraldyczno-historyczne.

³⁰ NID, lista zabytków, woj. śląskie, powiat wodzisławski, gmina Lubomia
³¹ Red. Dr B. Sikora, B. Tyrna, Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubomia 2016-2022, Lubomia – Cieszyn, 2016 r.

²⁸ Wejście w życie: 26 kwietnia 2019 r.

(Lubomia miała być największy spośród pięciu grodów Gołęszyców). Gród uległ zniszczeniu w wyniku gwałtownego pożaru, równocześnie z przynajmniej innym grodem. Badacze sugerują, że pożar był wynikiem najazdu Świętopelka księcia Wielkich Moraw, jaki miał miejsce między 874 a 885^{32, 33}. Cenny zabytek archeologiczny jakim jest grodzisko Gołęszyców będzie istotnym elementem promocji turystycznej gminy Lubomia, już interesują się nim grupy rekonstruktorskie.

Makieta grodu lubomskiego³⁴

Rys historyczny gminy Lubomia

Cała poniższa sekcja, jeżeli nie wskazano inaczej, opiera się o monografię historyczną wsi Lubomia, Syrynia, Nieboczowy i Grabówka autorstwa Anny Wróbel³⁵.

Zarys ogólny

Obszar dzisiejszej gminy Lubomia historycznie należy do śląskiego Księstwa Raciborskiego. Od 1292 roku księstwo to stanowiło lenno korony czeskiej. Początkowo pod rządami Piastów, następnie zaś w latach 1336-1521 roku opawskich Przemysławów. Następnym władcą księstwa był książę opolski Jan (1521-32), a po jego bezpotomnej śmierci Hohenzollernowie jako lennicy czescy (do 1552). Ostatecznie księstwo trafiło pod bezpośredni zarząd Habsburgów z krótką przerwą kiedy zastawiono je polskiem Wazom (1646-1666). Księstwo raciborskie podbiły Prusy w 1742 roku. Prusy, a później Niemcy, rządili tutaj następnie aż do I wojny światowej i powstań śląskich, kiedy to część powiatu raciborskiego z interesującym nas terenem przypadła Polsce.

Najdawniej wzmiankowaną wsią gminy Lubomia są Nieboczowy, wymienione w 1290 roku. W opracowaniach popularnonaukowych można znaleźć także rok 1240, którego jednak autor tych słów nie był w stanie potwierdzić w źródłach historycznych. Buków i Lubomia wymienione są po raz pierwszy w 1303 roku, Syrynia w 1305 roku, Ligota Tworkowska w 1437 roku. Grabówka pojawia się w źródłach dopiero w 1603 roku.

Buków, Lubomia, Nieboczowy i Syrynia należały początkowo do dóbr kameralnych zamku raciborskiego. Dobra te dzierżawiła od 1572 rodzina Reiszwiczów, która przejęła je na własność w 1603 roku. W tym też roku w źródłach pojawia się Grabówka. Od 1653 roku w skład dóbr Reiszwiczów wchodziła także Ligota Tworkowska, zatem wszystkie wsie gminy znajdowały się wówczas w jednym ręku. W roku 1714

dobra zostały ponownie rozdzielone na kompleks Grabówka z Lubomią, Nieboczowami i Syrynią i Tworków z Bukowem i Ligotą. Dobra Grabówka należały następnie, od 1730 roku do rodziny Lichnowskich, zaś dobra tworkowskie do barona von Trach, rodziny Eichendorff i Saurma-Jeltsch.

Sołectwa

Lubomia (do 1945 Lubom)

Wieś pojawia się w źródłach po raz pierwszy w 1303 roku jako Lubom. Następnie wzmiankowana jest w 1305 (*Lubom*), 1313, 1317, 1358, 1447 (*Luboma*), 1479 (z *Lubomie*), 1482 (na *Luboni*), 1531 (*Lubomya*), 1532 (*Libony* lub *Lubony*), 1567 (*Luboni*), 1652 (*Lubomia*), 1736, 1784 (*Lubom*), 1845 (*Lubom*, *Lubomio*). Nazwa wsi wywodzi się ma od nazwy osobowej Lubom, Lubon (*Lubomir*)³⁶.

Wieś należała początkowo do raciborskich dóbr kameralnych. W roku 1567 wieś opłacała tzw. rugowe czyli opłatę sądową. Do wsi już wówczas należało 7 stawów, z czego niektóre małe. Były tutaj dwie karczmy oraz młyn. Problemy finansowe ówczesnych właścicieli ziem dawnego księstwa raciborskiego – cesarzy austriackich, skłoniły ich do oddania w zastaw w 1572 roku Lubomi, Syryni, Bukowa i Nieboczów Waławowi Reiszwiczowi. Od 1603 dobra te przeszły na wyłączną własność Reiszwiczów za kwotę 40 300 talarów. Po zmianie właściciela w Lubomi pojawił się drugi młynarz. Waław Reiszwicz zmarł w 1625 roku zostawiając dobra synowi również Waławowi, który od 1654 roku nosił tytuł barona. Waław młodszy rozszerzył dobra Reiszwiczów o zakupioną w 1643 roku Ligotę Tworkowską, zaś jego wnuk, także Waław, zakupił w 1651 roku Tworków. Waław (III) Zmarł w 1669 roku zostawiając dobra małoletnim synom Waławowi, Jerzemu i Janowi Władysławowi. Lubomia z Grabówką dostały się starszemu synowi – Jerzemu, który ponownie zgromadził w swoim ręku rodowe dobra w 1685 roku, po tym jak Jan Władysław odstąpił mu dobra tworkowskie z Ligotą Tworkowską i Tworkowem.

W roku 1672/74 spisany został unikatowy tzw. *dokument lubomski*. Dokument ten był spisany w języku polskim deklaracją okolicznej młodzieży, wyrażającą chęć organizowania i uczestniczenia corocznego „po wszystkie czasy” w procesjach z okazji świąt Wielkiejnocy. Deklaracja związana była z dziękczynieniem za uchronienie od zarazy. Inicjatywa spotkała się z poparciem władz gminy Lubomia i miejscowych duchownych. Tradycja tzw. *procesji pacholczych* jest kultywowana w gminie Lubomia (konkretnie w Syryni) nieprzerwanie po dziś dzień. Dokument lubomski, przechowywany w kościele w Lubomi jest najstarszym polskim dokumentem spisany przez młodzież górnośląską³⁷.

Testament z 1695 roku przekazywał wszystkie dobra córce po Jerzym – Zofii Eleonorze, która wyszła za mąż za Melchiora Otto von Bodenhausen. Eleonora von Bodenhausen w 1712 roku przekazała gospodarstwa w swych dobrach w „dziedziczną dzierżawę”, ale już 1714 roku sprzedała Twor-

36 K. Rymut, *Nazwy miejscowe Polski: historia, pochodzenie, zmiany*, Kraków 2005, T. VI (L-Ma), s. 213.

37 <https://katowice.gosc.pl/doc/3823630.Spaceruja-ze-Zmartwychwstaly-m-345-lat> (dostęp 21.08.2020).

ków, Ligotę, Buków i Kamień baronowi von Trach, zostawiając sobie Grabówkę i Lubomię. Te ostatnie oraz Nieboczowy i Syrynię sprzedała ostatecznie w 1730 roku Franciszkowi Leopoldowi hrabiemu Lichnowskiemu. Lichnowski zmarł w 1742 roku.

We wsi w 1751 roku było 6 młynarzy, 30 siedlaków, 8 pól siedlaków, 10 zagrodników i 18 chałupników mniej biednych i 23 biedniejszych. Do siedlaków należeli chłopcy mogący utrzymać tyle koni i wołów, że mogli sami obrabiać swoje pola. Wieś miała własne pastwisko, za którego użytkowanie nie płaćcia dziedzicowi. W 1784 roku był tutaj folwark, szkoła, 15 zagrodników, 2 chałupników i 86 mieszkańców.

Następnym właścicielem dóbr Grabówka był Jan Karol hrabia Lichnowski, który od 1773 roku nosił tytuł książęcy. W roku 1788 król pruski zezwolił na utworzenie z jego dóbr majoratu. Dobra Grabówka z Lubomią, Syrynią i Nieboczowami stanowiły jeden z trzech zespołów dóbr tego majoratu. W tym samym roku zmarł Jan Karol, zaś dobra jako pierwszy pan nowego majoratu odziedziczył syn, Karol. Ten jednak częściej przebywał a Austrii, gdzie posiadał na własność dom w Wiedniu.

Lubomia była jednym z ośrodków rewolty chłopskiej z 1811 roku, będącej reakcją na niewprowadzenie w życie postanowienia edyktu z 1807 roku znoszącego pańszczyznę. Ostateczna regulacja stosunków dwór – wieś nastąpiła w 1827-1828 roku. Od tego też okresu należy liczyć większą samodzielność gmin wiejskich, w tym gminy Lubomia.

W roku 1814 dobra odziedziczył Edward Lichnowski. Książę Edward był starannie wykształcony i dbał o rozwój swoich dóbr. Założył w nich m.in. hodowlę owiec, które sprodawano na dwory angielski, francuski i rosyjski. Na przełomie XVIII i XIX wieku w każdej chłopskiej chacie zajmowano się na boku przędzeniem. Książę Edward miał problemy z długami i był zmuszony zastawić swoje dobra jakimś braciom Lejeune, kupcom z Wiednia w 1835 roku.

W roku 1830 we wsi było 135 domów, 765 mieszkańców, 1 folwark pański i parafia katolicka ze szkołą, 4 młyny i 4 piekarzy. W roku 1845 domów było 188 i mieszkańców 1291. W skład parafii lubomskiej wchodził Buków, Grabówka i Syrynia. W roku tym było tutaj 5 młynów, 1 karczma, 13 snyderzy, 21 innych rzemieślników, 6 sklepików i 364 sztuki rogacizny.

Dobra odziedziczył po Karolu jego syn, Feliks w 1845 roku. Feliks brał udział w walkach w Hiszpanii w 1837 roku i przyjaźnił się z Franciszkiem Lisztem. Zmarł w 1848 roku w wyniku ran odniesionych w czasie zamieszek jakie wybuchły w Malmoe w trakcie negocjacji traktatu pokojowego między Danią a Niemcami. Spadkobiercą Feliksa został brat Karol, jako kolejny szef Lichnowskich.

W roku 1864 było tutaj 1406 mieszkańców, 211 domów mieszkalnych i 4 domy rzemieślnicze. Rok później wliczono 15 siedlaków, 26 pól siedlaków, 33 zagrodników, 108 chałupników. Działały 3 młyny, kościół parafialny oraz nowa szkoła z 250 uczniami.

Karol Lichnowski zmarł w 1901 roku, pozostawiając majorat Karolowi Maksymilianowi, wojskowemu i dyplomacie. Był on zdeklarowanym przeciwnikiem wojny z Anglią. Miał ponoć wziąć udział w rejsie Titanica, na który ostatecznie się spóźnił. Zmarł w 1928 roku. Ostatnim panem majora-

tu Grabówka z Lubomią był najstarszy syn Karola Maksymiliana – Wilhelm, który gospodarzył tutaj do 1945 roku.

Według spisu z 1931 roku było tutaj 345 budynków mieszkalnych oraz 2422 mieszkańców³⁸.

Buków (Bukau)

Wieś wzmiankowana po raz pierwszy jako *Buckow* w 1303 roku³⁹. Następnie w 1531 (*Bukow*), 1534 (*Buckhuow*), 1679 (*Buckaw*), 1845 (*Buckau*, *Buków*), 1880 (*Buków*, niem. *Buckau*), 1920 (*Buków*, *Bukau*). Nazwa wsi wywodzi się od przymiotnika *bukowy*.

Buków należał do dóbr kameralnych zamku raciborskiego i generalnie dzielił ich losy. W 1714 roku Tworków, Ligota, Kamień i Buków zostały oddzielone od reszty dawnych dóbr Reiszwiczów i sprzedane przez Eleonorę von Bodenhausen baronowi von Trach. W roku 1784 właścicielem Bukowa jest już baron von Eichendorff. Była tu wówczas szkoła, 11 siedlaków, 20 zagrodników, 11 chałupników i 163 mieszkańców. W roku 1830 panem wsi nadal był von Eichendorff. Było tu wówczas 46 domów i 253 mieszkańców. Wieś należała do parafii lubomskiej. W roku 1837 założono tutaj szkołę.

Od 1841 roku Tworków, Ligota, Buków i Kamień przeszły na własność hrabiego Jana Gustawa SaurmaJeltsch. W roku 1845 było tutaj 61 domów i 378 mieszkańców oraz po 4 rzemieślników i sklepikarzy. Spis z 1931 roku wymienia 62 domy i 363 mieszkańców⁴⁰.

Ligota Tworkowska (*Ellguth Tworkau*)

Wieś wzmiankowana po raz pierwszy w 1437 jako *Elhoti*, następnie w 1439 (*Elgoti*), 1743 (*Ellgoth*), 1784 (*Ellgut mit dem Beynamen Tworkau*), 1845 (*Ellgoth Tworkau*, auch *Ellguth*, *Ligota*), 1920 (*Ligota Tworkowska*, *Ellguth Tworkau*)⁴¹. Słowo *Ligota* oznacza wieś założoną na surowym korzeniu, z ulgami na zagospodarowanie dla mieszkańców. Człon *Tworkowska* pochodzi od pobliskiego Tworkowa (gmina Krzyżanowice).

Wieś od początku związana była z dobrami tworkowskimi i razem z nimi często zmieniała właścicieli. Początkowo dobra tworkowskie należał do Tworkowskich, którzy w XV wieku sprzedali je Janowi Klemie z Ligoty. W następnych wiekach posiadłość często przechodziła z rąk do rąk, między innymi Wodnikowskich, Wieczów, Gaszynów⁴². W roku 1643 dobra tworkowskie zaczął skupować Waław Reiszwicz – jako pierwszą zakupił Ligotę, a następnie w 1651 także Tworków. Na pół wieku wszystkie wsie gminy znalazły się tym samym w rękach jednych właścicieli. Stan ten trwał do 1714 roku, kiedy Eleonora von Bodenhausen sprzedała dobra tworkowskie baronowi von Trach. Wieś dzieliła następnie koleje losu reszty

38 J. Józefcki, *Materiały do słownika historyczno-geograficznego miejscowości gminy Lubomia w powiecie kutnowskim* [w:] *Kutnowskie zeszyty regionalne*, r. 2008, z. 12, s. 421-422.

39 I. Panic, *Historia osadnictwa w księstwie opolskim we wczesnym średniowieczu*, Muzeum Śląskie 1992, s. 195.

40 K. Rymut, *Nazwy miejscowe Polski: historia, pochodzenie, zmiany*, Kraków 1996, T. I (A-B), s. 456.

41 K. Rymut, *Nazwy miejscowe Polski: historia, pochodzenie, zmiany*, Kraków 2005, T. VI (L-Ma), s. 112.

42 <http://www.krzyzanowice.pl/gmina/tworkow.html> (dostęp 21.08.2020).

dóbr tworkowskich, przechodząc kolejno w ręce rodów von Eichendorff i von Saurma-Jeltsch.

Od 2002 roku trwa likwidacja wsi Niebozowoy i Ligota Tworkowska w związku z budową planowanego zbiornika wodnego Racibórz Dolny. Mieszkańcy są przesiedlani do odtworzonej na nowym miejscu wsi Niebozowoy.

Grabówka (Grabowka)

Wieś wzmiankowana po raz pierwszy w 1603 roku. Następnie była wymieniana w 1743 i 1784 jako *Grabowka*, w 1845 (*Grabówka*), 1881 (*Grabowka*). Nazwa wsi pochodzi od słowa *grabówka* oznaczającego niewielki las grabowy⁴³.

Grabówka wchodziła w skład dóbr przejętych w 1603 roku przez rodzinę Reiswiczów. Baron Wacław Reiswicz od 1654 pisał się *von Kadarsin und Grabowke*. Od 1730 roku mówi się o dobrach Grabówka z Grabówką, Lubomią, Niebozowami i Syrynią.

Grabówka została założona w 1603 roku przez Reyswiczów. Początkowo był tu jedynie dwór, wokół którego powstało parę chat służby dworskiej. Jeszcze w 1724 roku zaznaczano, że Grabówka była jedynie folwarkiem, nie wsią.

W 1751 roku w Grabówce był 1 karczmarz, 8 zagrodników, 9 chałupników. W roku 1784 był folwark, szkoła, 15 zagrodników, 2 chałupników i 86 mieszkańców. W 1799 roku odnotowano tu 19 posesji. Nie było siedlaków ani półsiedlaków, sami zagrodnicy. W folwarku było 18 zabudowań. Wymieniane są 4 pańskie stawy.

W 1826 roku w Grabówce odbyło się jedno z posiedzeń dotyczących regulacji stosunków na linii wieś-dwór. W XIX wieku powierzchnia stawów rybnych w okolicach Grabówki stanowiła około 19% powierzchni całkowitej górnośląskich stawów rybnych. W 1830 roku we wsi było 25 domów i dwór oraz 160 mieszkańców. Wieś należała do parafii lubomskiej. W roku 1845 było tutaj 29 domów, 1 folwark pański, 214 mieszkańców, gorzelnia, browar, karczma, 3 rzemieślników, punkt odbierania przędzy i 2400 merynosów. Do folwarku należały Lichnowiec i Wielikąt. W roku 1864 różniano Grabówkę dwór i Grabówkę gminę. Obszar dworski miał 104 mieszkańców, 17 domów mieszkalnych, 3 domy rzemieślnicze. Do dworu należały leśniczówka Wzgórza Feliksa oraz folwark Wielikąt. Gmina liczyła 150 mieszkańców i 25 domów mieszkalnych. Rok później jako należące do dworu wymieniano Wzgórza Feliksa, Lichnowiec i Wielikąt. Było tutaj duże gospodarstwo hodowlane i domy urzędnicze przy dworze. W gminie była 1 karczma, 3 zagrodników, 9 półzagrodników i 11 chałupników.

Niebozowoy (Niebotschau)

Według źródeł popularyzatorskich, wieś jest wzmiankowana po raz pierwszy w 1240 roku jako osada leśna drwali i flisaków spławiających drewno Odrą. Jednakże potwierdzenia tej informacji nie udało się odnaleźć w źródłach⁴⁴.

Niebozowoy są najdawniej wzmiankowaną wsią gmi-

43 K. Rymut, *Nazwy miejscowe Polski: historia, pochodzenie, zmiany*, Kraków 2005, T. III (E-I), s. 347.

44 Np. brak takiej informacji w: I. Panic, *Historia osadnictwa w księstwie opolskim we wczesnym średniowieczu*, Opole 1992.

ny Lubomia. 10 kwietnia 1290 książę raciborski Przemysław podarował mieszkańcom raciborskim połac lasu ciągnącą się aż do łąk niebozowskich (*Neboczow, Nebzow*).

Wieś wzmiankowana była w latach kolejnych: 1416 (*Neboczowo*), 1531 (*Nyebotzow*), 1532 (*Nebotzuow*), 1567 (*Nebotschow*), 1575 (*Nebozow*), 1652 (*Neboczow*), 1680 (*Niebozow*), *Nebotschau* (1743, 1784), *Niebozowe* (1845), *Niebotschau* (1886), *Niebozowoy* (1920). Nazwa pochodzić może od nazwy osobowej *Nieboz*⁴⁵. Inną teorię podaje Anna Wróbel, według której nazwa wywodzić się może od położenia wsi na uboczu, lub na boku rzeki.

Wieś Niebozowoy wchodziła w skład dóbr kameralnych zamku raciborskiego i generalnie dzieliła ich kolejne losy tzn. przechodziła następnie w ręce Reiswiczów i Lichnowskich.

W roku 1567 we wsi było 16 gospodarzy. Niebozowoy były często niszczone przez powodzie, co wymusiło przenosiny miejscowego folwarku w bezpieczniejsze miejsce. W roku 1784 było tutaj 250 mieszkańców, 1 folwark, 16 siedlaków, 15 zagrodników, 26 chałupników. W 1830 roku było tutaj 69 domów i 346 mieszkańców i młyn. W 1840 zbudowano we wsi szkołę. W roku 1845 było tutaj 83 domy, 554 mieszkańców. Gospodarstwo hodowlane miało 1200 merynosów i 228 sztuk rogacizny. W 1864 było 645 mieszkańców, 80 domów mieszkalnych, 2 domy rzemieślnicze. Rok później wyliczono 12 siedlaków i 6 półsiedlaków, 16 zagrodników, 2 półzagrodników i 44 chałupników. W roku 1931 było tutaj 116 budynków i 725 mieszkańców.

Niebozowoy należały do parafii w Brzeziu (dzisiaj w granicach Raciborza), następnie od 1610 do parafii w Pogrzebieniu (gmina Kornowac). Osobną parafię pod wezwaniem Św. Józefa robotnika stworzono tutaj w 1931 roku przy wsparciu rodu Lichnowskich. Wcześniej była tu jedynie drewniana kaplica, a później kościółek filialny Św. Józefa.

Od 2002 roku trwa likwidacja wsi Niebozowoy i Ligota Tworkowska w związku z budową planowanego zbiornika wodnego Racibórz Dolny. Mieszkańcy są przesiedlani do odtworzonej na nowym miejscu wsi Niebozowoy.

Syrynia (Syrin)

Wieś wzmiankowana po raz pierwszy w 1303 roku jako *Syrima*. Następnie wymieniono ją w 1305 roku (major Syrena), 1531 (Syrynia), 1567 (Syryni), 1595 (Seryny), 1679 (Serenia major), 1688 (majori Syrena), 1736 (Syrin). Nazwa wsi zawiera człon syr, starosłowiańskie słowo oznaczające *surowy, wilgotny*. Byłaby to więc nazwa topograficzna oznaczająca być może podmokłe miejsce.

Syrynia wchodziła w skład dóbr kameralnych zamku raciborskiego i generalnie dzieliła ich kolejne losy tzn. przechodziła następnie w ręce Reiswiczów i Lichnowskich.

Należy wspomnieć, że tradycja procesji pacholczych, zainicjowana wspomnianym wcześniej dokumentem lubomskim, kultywowana jest do dzisiaj właśnie w Syryni.

Spis z 1567 roku wymienia tutaj 31 gospodarzy. Było tutaj wówczas dwóch młynarzy. Mieszkał też przedstawiciel stanu szlacheckiego, prowadzący wyszynk bez pozwolenia.

45 K. Rymut, *Nazwy miejscowe Polski: historia, pochodzenie, zmiany*, Kraków 2007, T. VII (Mą-N), s. 547.

Wieś miała 4 stawy rybne. W roku 1784 było tutaj 24 siedlaków, 40 zagrodników, 19 chałupników i 435 mieszkańców. Stał kościół i trzy młyny. W 1830 we wsi było 135 domów i 765 mieszkańców, 1 folwark pański, 1 kościół katolicki, szkoła, 4 młyny. W roku 1845 mieszkańców było 1006 w 150 domach, szkoła, karczma, 3 młyny, tartak oraz hodowla 228 sztuk rogacizny i 800 merynosów. Do wsi należał przysiółek Dąbrowy – kilka domów. W roku 1864 było tu 156 domów (z czego 5 rzemieślniczych) i 1048 mieszkańców. Rok później we wsi odnotowano 11 siedlaków, 26 półsiedlaków, 16 zagrodników, 82 chałupników. Hodowano 66 koni, 392 krowy i 127 świń. Były 2 młyny. Stał kościół wybudowany ponoć w 1305 roku. W roku 1931 wieś liczyła 2058 mieszkańców i było tu 345 budynków mieszkalnych.

Parafie

Najstarszą parafią na terenie gminy jest parafia p.w. Św. Marii Magdaleny w Lubomii. Kościół parafialny istniał już w 1303 roku. Do parafii tej należały Grabówka, Lubomia, Ligota Tworkowska, Syrynia i Buków. W roku 1305 powstał filialny kościół Św. Mikołaja w Syryni. Pierwotny lubomski kościół zastąpiony został kolejnym (lub tylko rozbudowano go) w 1516 roku. Następna świątynia, w stylu neogotyckim, powstała po drugiej stronie drogi w 1886 roku. Syrynia oddzielną parafią jest od 1925 roku. Stary drewniany kościółek Św. Mikołaja przeniesiono do Katowic. Uległ on dewastacji w latach 50 XX wieku. Nowa parafia nosi wezwanie Św. Antoniego. Niebozowoy należały początkowo do parafii w Brzeziu (dzisiaj w granicach Raciborza), następnie od 1610 do parafii w Pogrzebieniu (gmina Kornowac). Osobną parafię pod wezwaniem Św. Józefa robotnika stworzono tutaj w 1931 roku przy wsparciu rodu Lichnowskich. Wcześniej była tu jedynie drewniana kaplica, a później kościółek filialny Św. Józefa. W roku 1933 powstał filialny kościół w Bukowie. Oddzielną parafią, p.w. Matki Boskiej Nieustającej pomocy, Buków stał się w 1981. Do parafii należy też Ligota Tworkowska.

Tradycje heraldyczne na terenie gminy

Symbolika gminy z czasów historycznych

W miejscowościach należących w XVII-XVIII wieku do Austrii ukształtowały się tzw. pieczęcie rustykalne – sądowe lub gminne, które niekiedy miały zindywidualizowane godła. Najczęściej były to przedstawienia związane z rolnictwem, w przypadku pieczęci sądów także personifikacje Sprawiedliwości.

Najstarsze odciski pieczętne z terenu dzisiejszej gminy Lubomia zachowały się na tzw. Katastrze Karolińskim z I połowy XVIII wieku. Kwerenda w Archiwum Państwowym we Wrocławiu wykazała odciski pieczęci Lubomi, Niebozów i Syryni. Godło napieczątne Syryni przedstawia jakby lemiesz pługa, Lubomi być może żelazo od kopaczki. Odcisk pieczęci Niebozów jest niewyraźny, ale bardzo możliwe, że godło przedstawia narzędzie podobne do tego z godła Lubomi. Odnalezione odciski są o tyle cenne, że najwyraźniej nie były znane żadnym późniejszym autorom, a w XIX i XX wieku używano pieczęci już z innymi godłami.

Odcisk pieczęci Lubomi z Katastru Karolińskiego⁴⁶

Odcisk pieczęci Niebozów z Katastru Karolińskiego⁴⁷

Odcisk pieczęci Syryni z Katastru Karolińskiego⁴⁸

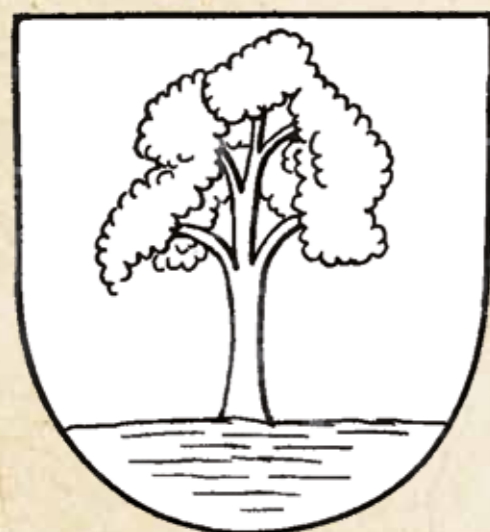
46 Archiwum Państwowe Wrocław, KK, sygn. 137 str. 21

47 Archiwum Państwowe Wrocław, KK, sygn. 137 str. 176

48 Archiwum Państwowe Wrocław, KK, sygn. 139 str. 238

Wyżej opisane przedstawienia najwyraźniej porzucano lub zapomniano, ponieważ w I połowie XIX wieku odnotowano odciski pieczętnic już z innymi motywami. Odciski XIX-wiecznych pieczęci Bukowa, Grabówki, Niebończów, Lubomi i Syryni znany m.in. z dokumentu *Dochody probostwa lubomskiego* z 1833 roku oraz z dokumentów późniejszych. Na pieczętnicy Bukowa z 1833 znalazło się siedem drzew w dwóch rzędach – w górnym 3, w dolnym 7, stojących na poziomej linii. Pieczętnica używana natomiast w czasach polskich, przyłożona do dokumentu z 1925 roku, zawierała w polu pojedyncze drzewo na murawie, zapewne buk⁴⁹. Marian Gumowski zna jedynie tę ostatnią pieczętnicę, oraz kilka innych jej współczesnych, czysto napisowych. Gumowski postuluje, że herb wsi oddany w barwach mógłby mieć białe pole i zielone drzewo oraz murawę⁵⁰.

Herb Bukowa według Mariana Gumowskiego

Grabówka na pieczętnicach z 1833 i 1837 roku ma na jakby pagórku drzewo o kulistej koronie, zaś na odcisku z 1841 o podłużnej koronie (zapewne grab)⁵¹. Marian Gumowski nie zna żadnych pieczętnic Grabówki.

Na pieczętnicy z 1837 przyłożonej przez przedstawiciela gminy Lubomia widniały dwie postacie idące w stronę jakby drzewa bez korony czy słupa. Wizerunek ten poddano najwyraźniej pewnej interpretacji, ponieważ już w zbliżonym okresie używano też pieczętnic przedstawiających Adama i Ewę pod rajska jabłonią, na której jednakże nie było widać węża. Trudno określić pochodzenie tego motywu⁵². Marian Gumowski znał tylko pieczętnicę z okresu międzywojnia, przyłożoną na dokumencie z 1921 roku, z motywem Adama i Ewy oraz dopatrywał się węża okręconego na pniu drzewa. Gumowski sugerował, że herb wsi przedstawiony w barwach powinien mieć białe tło, zielone drzewo i murawę oraz brązowe postacie⁵³.

Niebończowy zarówno na XIX-wiecznych jak i XX-wiecznych pieczętnicach miały dwa skrzyżowane cepy ponad snopkiem położonym w pas. Motyw ten widniał już na odcisku na dokumencie z 1818 roku, był w użyciu także po

1921 roku. Marian Gumowski postuluje, że herb odmalowany w barwach mógłby mieć niebieskie pole i złote godła⁵⁴.

Herb Niebończów według Mariana Gumowskiego

Godło Syryni wyobrażało postać rolnika w kapeluszu i kopaczką na prawym ramieniu, wspartego lewą ręką na widłach wbitych w ziemię⁵⁵. Marian Gumowski, na podstawie odcisku tej pieczętnicy przyłożonej po 1921, dopatrywał się tam postaci dróżnika czy robotnika palącego fajkę i wspartego na widłach. Według Gumowskiego, postać mogłaby być ubrana na białą, dzierżyć złote przedmioty i być położona na niebieskim tle⁵⁶. Anna Wróbel sugeruje, że charakter postaci i jej przedmioty sugerowane przez Gumowskiego to omyłka wynikająca z małego rozmiaru pieczętnic, zaś właściwa jest wersja z rolnikiem⁵⁷.

Herb Syryni według Mariana Gumowskiego

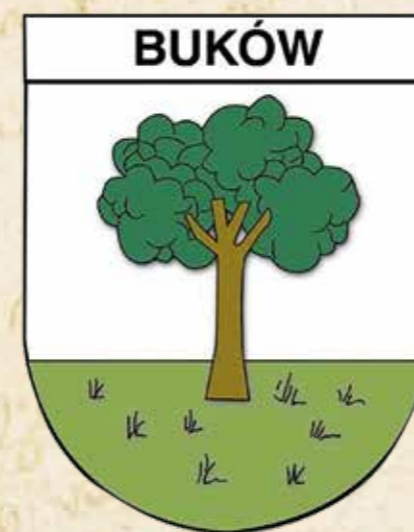
Marian Gumowski zna jedynie pieczętnicę napisową Ligoty Tworkowskiej, używaną po 1921 roku⁵⁸. Anna Wróbel milczy na temat pieczętnicy Ligoty Tworkowskiej, ale należy zauważyć, że wieś ta nie wchodziła w zakres jej opracowania.

Ustalenia Gumowskiego, choć poddane krytycznemu

przetworzeniu, w niektórych przypadkach w dobrym kierunku (postać rolnika z kopaczką i widłami zamiast robotnika z fajeczką i łopatą), w niektórych w złym (niemal całkowite odrzucenie postulowanych barw, przyjęcie barw „naturalistycznych”), wprowadzono w życie tworząc herby dla sołectw gminy Lubomia. Herby te mają oczywiście charakter nieoficjalny, ale są eksponowane na witrynie www gminy Lubomia oraz na wydawnictwach poświęconych gminie. Nie potrafimy określić czasu ich powstania ani też ich autora. Co ciekawe, w skład zespołu heraldycznego gminy Lubomia wchodzi też

herb Ligoty Tworkowskiej, przedstawiający łódź z wiosłem na wodzie. Nie potrafimy stwierdzić, czy herb ten bazuje na nowo odnalezionych pieczętnicach nieznanych Gumowskiemu, czy też jest to dzieło zupełnie nowe, nawiązujące tylko stylem do herbów innych wsi (motyw łodzi może nawiązywać np. do Zbiornika Racibórz Dolny).

Zespół heraldyczny gminy Lubomia ukazany został poniżej.

49 A. Wróbel, *Z przeszłości...*, op.cit., s. 120

50 M. Gumowski, *Herby i pieczętnice województwa śląskiego*, Katowice 1939, s. 45

51 A. Wróbel, *Z przeszłości...*, op.cit., s. 120

52 Ibid., s. 120.

53 M. Gumowski, *Herby i pieczętnice...*, op.cit., s. 19, 155

54 Ibid., s. 189

55 A. Wróbel, *Z przeszłości...*, op.cit., s. 120

56 M. Gumowski, *Herby i pieczętnice...*, op.cit., s. 270

57 A. Wróbel, *Z przeszłości...*, op.cit., s. 120

58 M. Gumowski, *Herby i pieczętnice...*, op.cit., s. 147

Heraldyka ziemska

Tereny dzisiejszej gminy Lubomia leżały w przeszłości na ziemiach Księstwa Raciborskiego. Pierwotnym symbolem książąt raciborskich, jako bocznej linii książąt opolskich, był złoty orzeł na błękitnym polu. W dobie zjednoczenia z przemysłidzkim księstwem opawskim, na pieczęci księcia Wacława raciborskiego pojawiła się tarcza skwadrowana z opolskim orłem oraz herbem opawskich Przemysłidów (tarcza w słup czerwono-biała). Motyw ten został upamiętniony w herbie powiatu raciborskiego.

Herb księstwa opawsko-raciborskiego z herbarza Grünenberga, II poł. XV wieku (po lewej)

Symbolika miejscowych właścicieli ziemskich

Rys historyczny gminy Lubomia jasno pokazuje, że większa część wsi gminy Lubomia znajdowała się w przeszłości w jednym zespole dóbr, który należał w gruncie rzeczy do trzech najważniejszych właścicieli. Byli to kolejno książęta raciborscy, rodzina Reiszwiczów i rodzina Lichnowskich. Temat heraldyki książąt raciborskich został już poruszony w poprzedniej sekcji. Rodzina Reiszwiczów miała ponoć pierwotnie należeć do Leliwitów. W 1653 roku Fryderyk i Wacław von Reiszwicz otrzymali tytuł czeskich baronów od Ferdynanda III wraz z pomnożeniem herbu, który stał się czteropolowy⁵⁹. W polu I błękitnym znajdował się półksiężyc srebrny z gwiazdą złotą na każdym z rogów (zapewne herb rodowy), w polach II i III czerwonych pas srebrny (zapewne herb Austrii), w polu IV błękitnym muszla Św. Jakuba srebrna. Rodzinie Lichnowskich przypisuje się różne pochodzenie. Niektórzy widzą w nich nawet polską szlachtę herbu Pilawa, która zmieniła herb osiadłszy na Śląsku. Rodowy herb Lichnowskich przedstawiał w polu czerwonym dwie skrzyżowane gałązki winorośli w barwach naturalnych⁶⁰.

59 Red. H. H. Kneschke, Die Wappen der deutschen freiherrlichen und adeligen Familien: in genauer, vollständiger und allgemein verständlicher Beschreibung: mit geschichtlichen und urkundlichen Nachweisen, T. 2. Lipsk: Weigel, 1855, s. 361-363.

60 A. Wróbel, Z przeszłości..., op.cit., s. 133-134.

Herb baronowski Reiszwiczów⁶¹

Herb książęcy Lichnowskich⁶²

Herb gminy Lubomia

Analizując rys historyczny gminy Lubomia, pisząc te słowa zidentyfikowali następujące potencjalne tematy kwalifikujące się do odwzorowania w herbie gminy:

1. Gród, być może stołeczny, a zapewne jeden z głównych, plemina Gołęszyców,
2. Miejscowi właściciele ziemscy – książęta raciborscy, ród Reiszwiczów, ród Lichnowskich,
3. Parafia p.w. Św. Marii Magdaleny w Lubomi,
4. Godła napieczęte wsi wchodzących w skład gminy Lubomia,

61 A. v. Krane, Wappen und Handbuch des in Schlesien (einschliesslich der Oberlausitz) landgessessenen Adels, Goerlitz 1901-04.

62 L. Dorst, Schlesisches Wappenbuch oder die Wappen des Adels im Souverainen Herzogthum Schlesien, der Grafschaft Glatz und der Oberlausitz. Goerlitz 1847.

5. Rzeka Odra i liczne stawy rybne z unikalną fauną,

6. Tradycja procesji pacholczych.

Zrezygnowano z nawiązywania do własności Reiszwiczów i Lichnowskich uznając za najważniejszych pierwotnych właścicieli dóbr czyli książąt raciborskich. Ponieważ jednak umieszczenie symbolu książęcego w herbie gminy byłoby nadużyciem, nawiązano do herbu książąt raciborskich jedynie barwami nowo projektowanego herbu (złote godła, błękitne pole).

Zrezygnowano z nawiązania do miejscowej parafii, ponieważ do ostatecznego projektu herbu trafił już inny symbol religijny, o czym niżej.

Pominięto w projekcie herbu godła poszczególnych wsi, które były zbyt różnorodne aby stworzyć z nich zadowalającą syntezę. Ponadto władze gminy wyraźnie zaprotestowały przeciwko nawiązywaniu do herbu wsi Lubomia.

Motyw miejscowych wód i fauny został odrzucony w konsultacjach z władzami gminy, chociaż nawiązanie do wód znajdzie swoje miejsce w barwie pola herbu.

Ostatecznie w porozumieniu z władzami gminy stworzony został projekt herbu uwzględniający gród Gołęszyców oraz tradycję procesji pacholczych. Gród przedstawiony został jako częstokół z pojedynczą wieżą wjazdową, której forma inspirowana jest rekonstrukcją grodu prezentowaną wcześniej. Nawiązanie do grodu w herbie gminy Lubomia podkreśla ciągłość osadniczą na tym terenie od wczesnego średniowiecza, przypomina ważną rolę jaką pełniła Lubomia w strukturze plemiennej Gołęszyców oraz jest wyrazem aspiracji władz gminy do uczynienia z miejscowego grodziska ważnej atrakcji turystycznej. W prześwicie bramnym wieży umieszczono krzyż z przełożoną czerwoną stułą, który symbolizować ma wielkanocne procesje pacholcze. Z tradycją tą wiąże się dwa istotne fakty. Po pierwsze tzw. dokument lubomski z 1672/74, ustanawiający tę tradycję jest pierwszym znanym dokumentem młodzieży śląskiej spisany po polsku. Po drugie, tradycja ta jest kultywowana po dziś dzień w Syryni. Rezurekcyjny krzyż z czerwoną stułą jest jednym z głównych symboli religijnych noszonym przez młodzież w czasie pochodów.

Detal z makiety grodu lubomskiego – jedna z dwóch wież⁶³

63 Fot.: Zbiory Muzeum w Wodzisławiu Śląskim.

Uczestnicy procesji pacholczej w Syryni z krzyżem ze stułą⁶⁴

Proponujemy zatem, aby herb gminy Lubomia wyobrażał:

W polu błękitnym palisada złota z wieżą wjazdową, w której w otwartej zadaszanej bramie krzyż złoty z przełożoną stułą czerwoną.

Błękitne i złote barwy odwołują się do herbu książąt raciborskich oraz do współczesnego herbu województwa śląskiego. Błękitna barwa pola herbowego odwoływać się może do miejscowych wód, a w szczególności do Odry i miejscowych licznych stawów rybnych, wzmiankowanych już w poprzednich stuleciach i będących ostoją unikalnej fauny.

Dopuszcza się, na potrzeby poligrafii i grafiki komputerowej, wyrażanie tynktury złotej przez kolor żółty. Jednakże wszędzie tam, gdzie jest to technicznie możliwe bez uzyskania barw wizualnie odbiegających złota, należy używać barwy złotej. W szczególności przy wyjątkowo uroczystych realizacjach herbu, np. na sztandarze (wówczas do wykonania godła herbu należy użyć nici złotej), albo ozdobnych futerałach (złota farba). Rozważyć można też użycie złotej farby na tabliczkach z nazwami ulic, lub tablicy z herbem na fasadzie Urzędu Gminy.

Flaga gminy Lubomia

Flaga gminy Lubomia to płat prostokątny o proporcjach 5:8 (wysokość do długości), błękitny, na który naniesione jest godło herbowe przekształcone tak aby wypełniać płat flagi. Palisada wysokości 2/5 wysokości płata jest pomnożona tak, aby dochodzić do brzegów flagi, zaś wieża wjazdowa jest wysokości 9/10 wysokości płata.

Banner gminy Lubomia

Baner gminy Lubomia jest pionowym odwzorowaniem flagi na płacie o proporcjach 4:1 (wysokość do szerokości). Godło herbu gminy Lubomia, o wysokości 1/4 wysokości płata, jest umieszczone w taki sposób, że jego górna krawędź jest oddalona od górnej krawędzi płata o 1/4 jego wysokości.

64 <https://katowice.gosc.pl/doc/3823630.Spaceruja-ze-Zmartwychwstałym-od-345-lar> (dostęp 21.08.2020).

Flaga stolikowa gminy Lubomia

Flaga stolikowa gminy Lubomia jest pionowym odwzorowaniem flagi na płacie o proporcjach 2:1 (wysokość do szerokości) przeznaczonym do zawieszania na poprzeczce mocowanej do stojaka. Herb gminy Lubomia, wysokości 1/2 wysokości płata, jest umieszczony centralnie.

Sztandar gminy Lubomia

Sztandar gminy Lubomia ma postać dwustronnego kwadratowego płata obszytego z trzech stron srebrną frędzlą. Czwarta strona przymocowana jest do drzewca za pomocą koluszków umocowanych na szpili. Drzewce sztandaru zwieńcza ozdobna głowica przedstawiająca wieżę grodową z godła herbu gminy Lubomia. Do tulei, na której osadzona jest głowica przywiązana jest dwustronna wstęga składająca się z pięciu równych poziomych pasów – błękitnego, żółtego, czerwonego, żółtego i błękitnego. Wstęga zakończona frędzlą złotą. Strona prawa sztandaru jest czerwona z godłem Polski w części centralnej. Strona lewa jest błękitna, z umieszczonym centralnie godłem herbu gminy z odpowiednio pomnożoną palisadą, tak aby dochodziła do brzegów płata. Nad nim czerwony napis majuskułowy GMINA, pod nim zaś LUBOMIA.

Gmina Olesno

Gmina Olesno – gmina miejskowiejska w województwie opolskim, w powiecie oleskim. W skład gminy wchodzi osiemnaście sołectw: Bodzanowice, Borki Małe, Borki Wielkie, Boroszów, Broniec, Grodzisko, Kolonia Łomnicka, Kucoby, Leśna, Łomnica, Łowoszów, Sowczyce, Stare Olesno, Świercze, Wachów, Wachowice, Wojciechów i Wysoka.

Mapa Gminy Olesno

UCHWAŁA Nr VIII/62/19 RADY MIEJSKIEJ W OLEŚNIE

z dnia 23 kwietnia 2019 r.
w sprawie herbu i flagi Gminy Olesno⁶⁵

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506) w związku z art. 3 ust. 1-3 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (Dz. U. z 2016 r. poz. 38) po uzyskaniu pozytywnej opinii Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji nr DAP-WN-73-7/2018 KH-2121 z dnia 25 marca 2019 r., Rada Miejska w Oleśnie uchwala, co następuje:

§ 1.

1. Ustanawia się herb Gminy Olesno.
2. Herbem Gminy Olesno jest tarcza dwudzielna w słup, w polu prawym błękitnym połowa złotego orła górnośląskich Piastów, w polu lewym białym połowa czerwonej pięciopłatkowej róży (2,5 płatka) o białym środku z zielonymi listkami (2,5 listka).

3. Wzór graficzny herbu stanowi załącznik nr 1 do uchwały.

§ 2.

1. Ustanawia się flagę Gminy Olesno.
2. Flagą Gminy Olesno jest prostokątny płat tkaniny o kolorach żółty i błękitny, ułożonych w dwóch pionowych, równoległych pasach tej samej szerokości, z których prawy jest koloru żółtego, a lewy koloru błękitnego, z umieszczonym pośrodku herbem Gminy Olesno. Stosunek szerokości flagi do jej długości - wynosi 8:5, a stosunek wysokości herbu Gminy Olesno do szerokości flagi - wynosi 1,6:1.

3. Wzór graficzny flagi stanowi załącznik nr 2 do uchwały.

§ 3. Symbole, o których mowa w § 1-2, stanowią własność Gminy Olesno, są znakami prawnie chronionymi, są umieszczane w sposób zapewniający im należną cześć i szacunek oraz mogą być używane wyłącznie w kształcie, proporcjach i kolorach zgodnych ze znakami graficznymi ustalonymi w niniejszej uchwale; dozwolone jest umieszczanie na przedmiotach przeznaczonych do obrotu handlowego herbu lub flagi Gminy Olesno w formie stylizowanej lub artystycznie przetworzonej.
§ 4. Traci moc uchwała nr XXXIV/266/97 Rady Miejskiej w Oleśnie z dnia 23 kwietnia 1997 r. w sprawie herbu i chorągwi miasta Olesna.

§ 5. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Olesna.

§ 6. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego⁶⁶.

⁶⁵ Tekst uchwały został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego w dniu 6 maja 2019 r., poz. 1695.

⁶⁶ Wejście w życie: 21 maja 2019 r.

CMYK 0, 20, 100, 0

CMYK 100, 20, 0, 0

CMYK 11, 99, 78, 2

CMYK 100, 0, 100, 0

CMYK 0, 0, 0, 100

Herb Gminy Olesno oraz wzorniki barw

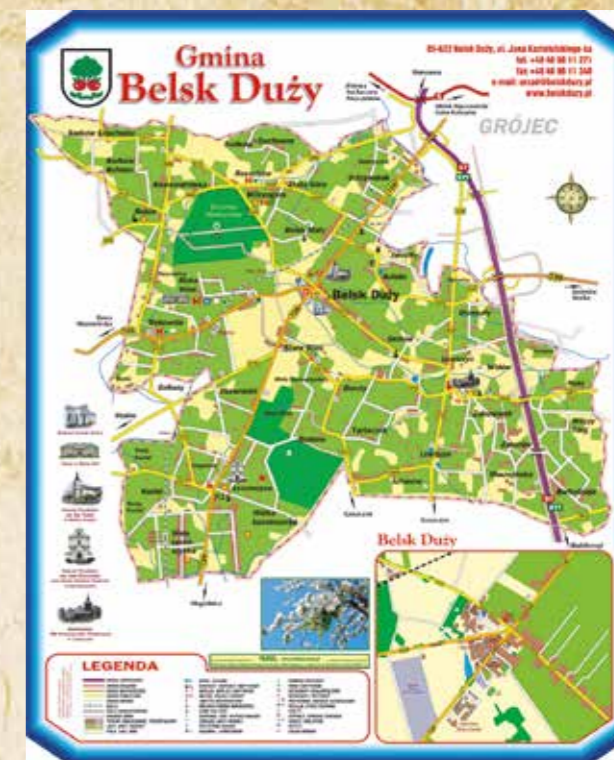

Flaga Gminy Olesno

Gmina Belsk Duży

Gmina Belsk Duży – gmina wiejska w województwie mazowieckim, w powiecie grójeckim. W skład gminy wchodzi trzydzieści cztery sołectwa: Aleksandrówka, Anielin, Bartodzieje, Belsk Duży, Belsk Mały, Bodzew, Boruty, Daszewice, Grotów, Jarochoy, Julianów, Koziel, Kussy, Lewiczyn, Łęczeszycy, Maciejówka, Mała Wieś, Oczesały, Odrzywołek, Rębowła, Rosochów, Sadków Duchowny, Sadków Kolonia, Skowronki, Stara Wieś, Tartacek, Widów 2, Wilczogóra, Wilczy Targ, Wola Łęczeszycza, Wola Starowiejska, Wólka Łęczeszycza, Zaborów, Zaborówek.

Symbole Gminy Belsk Duży opracował Tadeusz Gajl.

Mapa Gminy Belsk Duży

Symbole Gminy Belsk Duży wraz z uzasadnieniem ich wyglądu opracował Tadeusz Gajl.

UCHWAŁA Nr VI/44/2019 RADY GMINY BELSK DUŻY

z dnia 17 kwietnia 2019 r.

w sprawie ustanowienia herbu, flagi
i pieczęci Gminy Belsk Duży⁶⁷

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 506) oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 38) Rada Gminy Belsk Duży, po zasięgnięciu opinii Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, uchwala co następuje:

§ 1. Ustanawia się herb, flagę i pieczęć Gminy Belsk Duży, których wzory graficzne stanowią załączniki nr 1, nr 2, nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 2. Herb Gminy Belsk Duży przedstawia w polu czerwonym proporzec złoty jednostrefowy ukośnie w lewo z zawiniętym końcem ku górze na złotym grocie - drzewcu. Pod nim jabłko złote z pionowym ogonkiem i listkiem w prawo.

§ 3. Flagę Gminy Belsk Duży stanowi prostokątny płat materiału o proporcjach boków wysokości do szerokości 5:8, z pasami złotymi pionowymi szerokimi na 1,5 z 8 po lewej i prawej stronie, na czerwonym kwadratowym środku złote godło herbu gminy wysokie na 85% wysokości płata.

(...)

§ 5. Symbole, o których mowa w § 2-4 niniejszej uchwały, stanowią własność Gminy Belsk Duży, są znakami prawnie chro-

⁶⁷ Tekst uchwały został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego w dniu 9 maja 2019 r., poz. 6138.

nionymi i mogą być używane wyłącznie w kształcie, proporcjach i kolorach zgodnych ze znakami graficznymi ustalonymi w niniejszej uchwale.

§ 6. Herb i pozostałe symbole samorządowe Gminy Belsk Duży mogą być używane wyłącznie w sposób zapewniający im należyty szacunek oraz prestiż i powagę przewidzianą prawem dla insygniów władzy.

§ 7. Zasady używania herbu, flagi i pieczęci Gminy Belsk Duży określi odrębna uchwała.

§ 8. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Belsk Duży.

§ 9. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego⁶⁸.

CMYK 0, 100, 100, 0
CMYK 0, 15, 100, 0
CMYK 0, 0, 0, 100

Herb Gminy Belsk Duży oraz opis barw

tło - 60% czerni
kontury - 100% czerni

Herb Gminy Belsk Duży w wersji czarno-białej oraz opis barw

Herb Gminy Belsk Duży – wersja linearna

CMYK 0, 100, 100, 0
CMYK 0, 15, 100, 0
CMYK 0, 0, 0, 100
Godło herbu wynosi 85% wysokości płachty

Flaga Gminy Belsk Duży wraz z wymiarowaniem i opisem barw

Uzasadnienie⁶⁹

Dotychczasowym symbolem gminy Belsk Duży jest umieszczone na białym tle zielone drzewo, pod którym znajdują się dwa czerwone jabłka oraz zielona wstęga. Znak ten jest jednak tylko logiem. Uznając więc, że gmina powinna posługiwać się oficjalnie herbem, wynikającym z tradycji heraldycznej i zgodnym z zasadami heraldyki, weksylologii i miejscowej tradycji historycznej.

Całość prac nad opracowaniem projektu graficznego herbu, flagi i pieczęci oraz opracowania historycznego zleceno uznanemu grafikowi Tadeuszowi Gajlowi, twórcy herbów miejskich, gminnych i powiatowych.

Z przedłożonego przez autora opracowania wynika, iż pierwsze wzmianki o Belsku (także Bedlsko) pochodzą z roku 1436r. W aktach grodzkich grójeckich wymienieni są pierwsi znani właściciele Belska – Stanisław i Miczek herbu Przerowa, także Wawrzyniec Belski – kasztelan i sędzia ziemski liwski notowany w tym samym roku.

Historia tych terenów, prócz stosunków własnościowych, ściśle związana jest z historią działających na nich parafii. Historia miejscowości Lewiczyn związana jest nierozdzielnie z parafią i kościołem, o których pierwsze wzmianki pochodzą z 1310r. W materiałach źródłowych z tego okresu jest mowa o niewielkiej miejscowości na trakcie królewskim krakowsko-warszawskim o nazwie Lewiczyn, w którym plebanem był ksiądz Marcin. Fundatorem kościoła była rodzina Lewickich z Lewiczyna herbu Prawda. Po trzech wiekach istnienia pierwotnej świątyni, w 1606r. na jej miejscu powstaje druga, bardziej okazała pod wezwaniem Św. Wojciecha, istniejąca do dziś. Parafia Belsk Duży powstała w 1784 roku. Utworzona została ze wsi odłączonych od parafii grójeckiej i lewicyńskiej.

⁶⁹ Uzasadnienie zamieszczono na końcu uchwały. Nie zostało opublikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

Osadnictwo na terenie wsi Łęczeszycy sięga niepamiętnych czasów, w średniowieczu liczba ludności była tak duża, że Jan Głowacz, starosta łęczycki, funduje tu drewniany kościółek, zaś jego wuj biskup poznański Dobrogost Nowodworski – eryguje w roku 1392 parafię, co znacznie podnosi wartość osady.

Belsk Duży, siedzibę urzędu gminnego, reprezentuje herb jego pierwszych właścicieli – Przerowa. Najstarszy materialny wizerunek tego herbu znajduje się na płycie nagrobnej z 1500r. Bartłomieja Belskiego z Belska. W opisie herbu jest pole czerwone z żółtą chorągwią i grotem zgodnie z wizerunkiem herbu na nagrobku z cmentarza w Chynowiu.

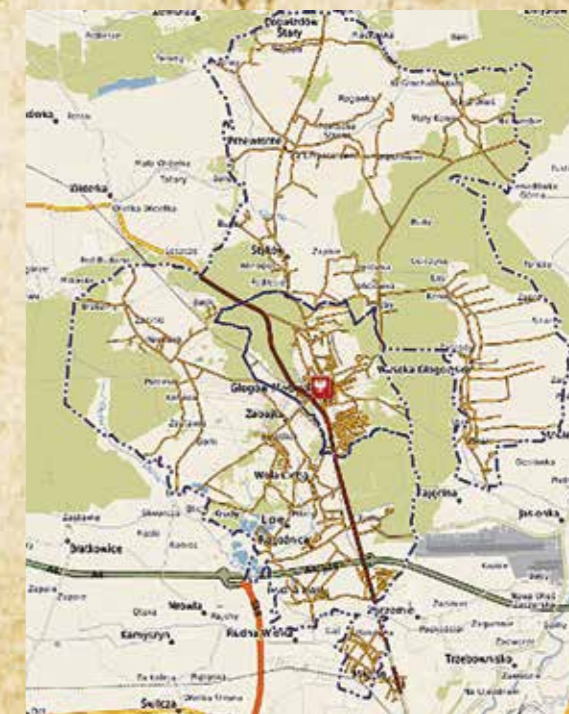
Wieloletnimi i mającymi największy wpływ na rozwój Łęczeszycy właścicielami byli Boglewscy herbu Jelita (1441-1639) i kontynuujący ich działalność paulini – rozwijają oni i intensyfikują od 1639r. sadownictwo jako podstawową dziedzinę gospodarki gminy. Ta tradycja utrzymuje się do dziś i jest podstawą obecnej gospodarki. Stąd drugi element w herbie gminy w postaci złotego jabłka z takimż pionowym ogonkiem i listkiem w prawo.

Opracowane przez autora projekty herbu, flagi i pieczęci przedstawiono do zaopiniowania Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji. Komisja Heraldyczna Ministerstwa pozytywnie zaopiniowała te projekty i na podstawie jej uchwały nr 13-2075/O/2019 z dnia 22 lutego 2019 roku minister wydał pozytywną opinię.

Zaistniały więc prawem przewidziane przesłanki do podjęcia niniejszej uchwały.

Gmina Głogów Małopolski

Gmina Głogów Małopolski – gmina miejskowiejska w województwie podkarpackim, w powiecie rzeszowskim. W skład gminy wchodzi dziesięć sołectw: Budy Głogowskie, Hucisko, Lipie, Pogwizdów Nowy, Pogwizdów Stary, Przewrotno, Rogoźnica, Rudna Mała, Styków, Wysoka Głogowska.

Mapa Gminy Głogów Małopolski

Odcisk pieczęci z herbem Głogowa z XVIII wieku

Odręczny rysunek herbu wykonał, w latach 90-tych XX w., Mieczysław Cisek wzorując się na herbie przedwojennym. Godłem herbu została złota litera G na niebieskiej tarczy. Projekt ten został dołączony do uchwały Rady Miejskiej. Z uwagi na liczne kontrowersje dotyczące wyglądu herbu obecny Burmistrz Gminy Paweł Baj postanowił uporządkować sprawę herbu. Robert Borkowski dokonał korekty projektu zamieniając tło z niebieskiego na błękitne oraz dodając kontury literze G. Na więcej zmian nie zgodziła się Komisja Heraldyczna pomimo przedstawienia materiałów źródłowych na inny wygląd herbu. Głogów posiadał różne godła herbowe nawiązujące do herbów dawnych właścicieli. Najciekawszym okazał się opis herbu Głogowa dokonany w XIX w. przez Franca Kowalyszyna, kustosa Archiwum Miejskiego we Lwowie: *Herb miasta na tarczy czerwonej złota litera G, nad nią korona, u dołu dwie gałązki laurowe*. Pomimo przedstawienia źródeł sfragistycznych dotyczących Głogowa Małopolskiego Panu Robertowi Borkowskiemu nie udało się przekonać Komisji Heraldycznej aby dodać koronę nad literą G oraz dwa wieńce laurowe pod nią⁷⁰.

**UCHWAŁA Nr X/119/2019
RADY MIEJSKIEJ W GŁOGOWIE
MAŁOPOLSKIM**

z dnia 25 kwietnia 2019 r.

w sprawie ustanowienia herbu, flagi, pieczęci i łańcucha Przewodniczącego Rady Miejskiej w Głogowie Małopolskim oraz określenia zasad ich używania⁷¹

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13, art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 506) oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia

⁷⁰ R. Borkowski, Zmiany w herbie Głogowa Małopolskiego, [w:] Ziemia Głogowska, 11/2017, s.5 oraz korespondencja mailowa z Panem Robertem Borkowskim.

⁷¹ Tekst uchwały został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego w dniu 9 maja 2019 r., poz. 2714.

21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 38) po uzyskaniu pozytywnej opinii Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji,

**Rada Miejska w Głogowie Małopolskim
uchwała, co następuje:**

§ 1. Ustanawia się symbole i insygnia Gminy Głogów Małopolski: herb, flagę, pieczęć i łańcuch Przewodniczącego Rady Miejskiej w Głogowie Małopolskim mające stanowić trwałe znamiona tożsamości wspólnoty samorządowej, symbolizujące więź historyczną, kulturową i społeczno-ekonomiczną mieszkańców gminy.

§ 2.

1. Herb Gminy Głogów Małopolski przedstawia w polu błękitnym złotą literę G.

2. Wzór graficzny herbu stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 3.

1. Flaga Gminy jest prostokątem o proporcjach 5:8 (szerokość do długości) w kolorze błękitnym, pośrodku znajduje się złota litera G.

2. Wzór graficzny flagi stanowi załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

(...)

§ 6. Herb i flaga eksponowane będą z okazji publicznych uroczystości gminnych w miejscu ich odbywania oraz umieszczone w innych miejscach za zgodą Burmistrza.

§ 7. Herb gminy może być używany na przedmiotach przeznaczonych do celów handlowych i reklamowych wyłącznie za zgodą Burmistrza.

§ 8. Zasady użycia symboli Gminy Głogów Małopolski i insygni i organów Gminy Głogów Małopolski stanowi załącznik nr 5 do niniejszej uchwały.

§ 9. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Głogowa Małopolskiego.

§ 10. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego⁷².

Herb Gminy Głogów Małopolski

Flaga Głogowa Małopolskiego

**Zasady używania symboli Gminy Głogów Małopolski
oraz insygniów organów
Gminy Głogów Małopolski⁷³**

§ 1.

1. Symbole Gminy Głogów Małopolski podlegają ochronie prawnej.

2. Herb Gminy Głogów Małopolski, jej barwy: flaga, są najważniejszymi zewnętrznymi znakami symbolizującymi Gminy Głogów Małopolski.

3. Prawo używania symboli Gminy Głogów Małopolski przysługuje organom Gminy Głogów Małopolski, jednostkom organizacyjnym Gminy Głogów Małopolski.

4. Traktując używanie symboli Gminy Głogów Małopolski jako jedną z form promocji Gminy, przyjmuje się jako zasadę bezpłatne wykorzystywanie ich wizerunku, przez podmioty nie wymienione w ust. 2, pod warunkiem uprzedniego uzyskania zgody Burmistrza (z wyłączeniem publikacji naukowych i popularnonaukowych).

5. Symbole Gminy Głogów Małopolski, powinny być otoczone należytą czcią i szacunkiem. Winny być utrzymane w czystości i tak umieszczone, aby nie dotykały podłoża, podłogi lub nie były zamoczone w wodzie.

§ 2.

1. Herb Gminy Głogów Małopolski umieszcza się w budynkach stanowiących siedzibę podmiotów, o których mowa w § 1 ust. 3 i 4.

2. Herb Gminy Głogów Małopolski można używać poprzez umieszczanie go w pomieszczeniach urzędowych oraz w salach posiedzeń i innych pomieszczeniach należących do podmiotów, o których mowa w § 1 ust. 3 i 4, a także poprzez umieszczanie go na drukach, blankietach firmowych i korespondencyjnych, pojazdach oraz przedmiotach użytkowych. Herb Gminy Głogów Małopolski może być umieszczony na zewnętrznej elewacji budynku Urzędu Gminy w Głogowie Małopolskim.

§ 3.

1. Flagę Gminy Głogów Małopolski wywiesza na budynkach siedzib lub przed budynkami stanowiącymi siedziby podmiotów, o których mowa w § 1 ust. 3 i 4 z okazji uroczystości i świąt państwowych, rocznic i innych wydarzeń lokalnych.

2. W dniach żałoby ogłoszonej przez organy państwowe lub samorządowe, flagi na masztach pionowych opuszcza się do

⁷³ Załącznik Nr 5 do Uchwały Rady Miejskiej w Głogowie Małopolskim Nr X/119/2019.

połowy masztu, a flagi na masztach skośnych opatruje się kirem (czarną wstęgą).

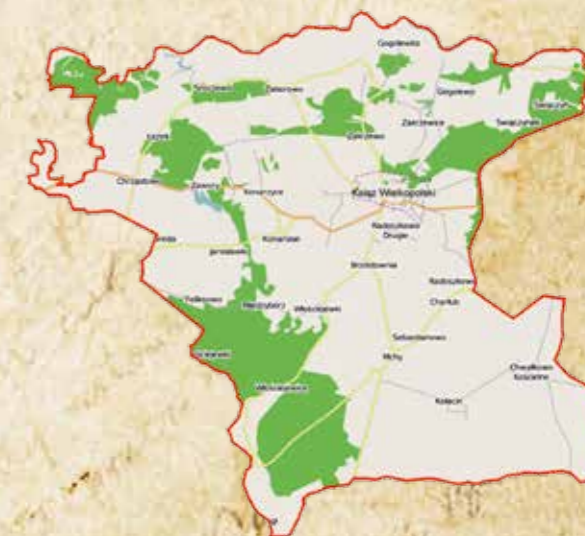
(...)

§ 6. W sprawach nieuregulowanych niniejszym regulaminem, indywidualną decyzję co do konkretnych okoliczności i warunków użycia symboli Gminy Głogów Małopolski i insygniów organów Gminy Głogów Małopolski podejmuje Burmistrz.

Gmina Książ Wielkopolski

Gmina Książ Wielkopolski – gmina miejsko-wiejska w województwie wielkopolskim, w powiecie śremskim. W skład gminy wchodzi dwadzieścia jeden sołectw: Brzostownia, Chrzastowo, Chwałkowo Kościelne, Gogolewo, Jarosławki, Kiełczynek, Kołacin, Konarskie, Konarzyce, Łęzek, Ługi, Mchy, Radoszkowo, Radoszkowo Drugie, Sebastianowo, Sroczewo, Świączyn, Włościejewice, Włościejewki, Zaborowo, Zakrzewice.

Symbole Gminy Książ Wielkopolski wraz z uzasadnieniem opracował Gerard Kucharski.

Mapa Gminy Książ Wielkopolski

**UCHWAŁA Nr VIII/43/2019
RADY MIEJSKIEJ W KSIĄŻU WLKP.**

z dnia 29 kwietnia 2019 r.

w sprawie ustanowienia herbu, flagi oraz pieczęci Gminy Książ Wielkopolski, pieczęci Burmistrza Książa Wielkopolskiego, pieczęci Rady Miejskiej w Książu Wielkopolskim⁷⁴.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506) oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (Dz. U. z 2016 r. poz. 38), po uzyskaniu pozytywnej opinii Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, uchwała się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się symbole Gminy Książ Wielkopolski: herb, ⁷⁴ Tekst uchwały został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego w dniu 13 maja 2019 r., poz. 4900.

flagę oraz pieczęcie mające stanowić trwałe znamiona tożsamości wspólnoty samorządowej, symbolizujące więź historyczną, kulturową i społeczno-ekonomiczną mieszkańców Gminy Książ Wielkopolski.

§ 2.

1. Herb Gminy Książ Wielkopolski przedstawia w polu czerwonym tarczy herbowej o proporcjach 7:6, ceglana budowlę miejską o dwóch wieżach srebrnych, w każdej furta i po dwa okna w pas, nakryte spiczastymi dachami czarnymi, zwieńczonymi kulami złotymi.

2. Wzór graficzny herbu Gminy Książ Wielkopolski stanowi załącznik Nr 1 do uchwały.

§ 3.

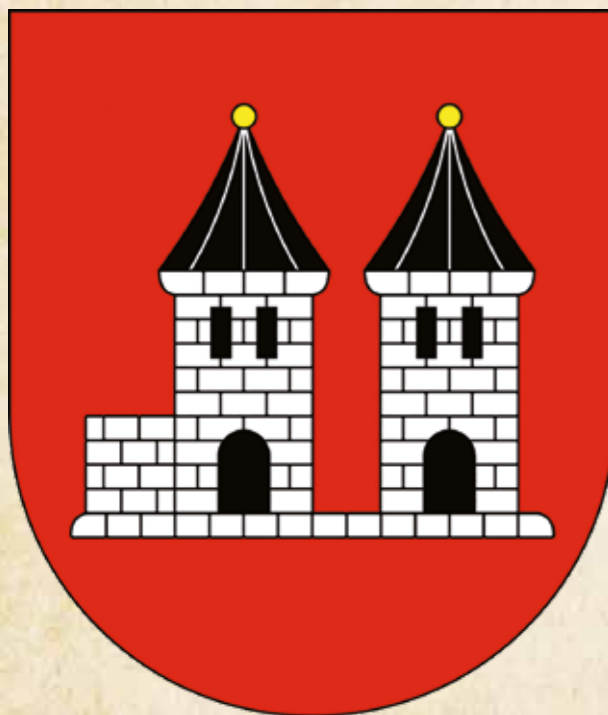
1. Flaga Gminy Książ Wielkopolski stanowi prostokątny płat materii o proporcjach boków wysokości do szerokości 5:8, umieszczony krótszym bokiem do drzewca, barwy czerwonej, na którym centralnie umieszczone jest godło Gminy Książ Wielkopolski. Flaga jest skomponowana z barw heraldycznych - odpowiednikiem srebra jest biel, natomiast złota - barwa żółta.

2. Wzór graficzny flagi Gminy Książ Wielkopolski stanowi załącznik Nr 2 do uchwały.

(...)

§ 7. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Książa Wielkopolskiego.

§ 8. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego⁷⁵.

Herb Gminy Książ Wielkopolski

Flaga Gminy Książ Wielkopolski

UCHWAŁA Nr VIII/44/2019 RADY MIEJSKIEJ W KSIĄŻU WLKP.

z dnia 29 kwietnia 2019 r.

w sprawie ustalenia zasad używania herbu, flagi, pieczęci Gminy Książ Wielkopolski, pieczęci Burmistrza Książa Wielkopolskiego i pieczęci Rady Miejskiej w Książu Wielkopolskim⁷⁶

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506) uchwała się, co następuje:

§ 1. Ustala się zasady używania herbu, flagi i pieczęci Gminy Książ Wielkopolski, pieczęci Burmistrza Książa Wielkopolskiego i pieczęci Rady Miejskiej w Książu Wielkopolskim, których wzory zostały określone w Uchwale Nr VIII/43/2019 Rady Miejskiej w Książu Wlkp. z dnia 29 kwietnia 2019 r. w sprawie ustanowienia herbu, flagi i pieczęci Gminy Książ Wielkopolski, pieczęci Burmistrza Książa Wielkopolskiego, pieczęci Rady Miejskiej w Książu Wielkopolskim.

§ 2. Herb Gminy Książ Wielkopolski, zwany dalej „herbem Gminy”, stanowi własność Gminy Książ Wielkopolski.

§ 3. Herb Gminy należy używać z należytyym szacunkiem, godnością i czcią.

§ 4.

1. Prawo do używania herbu Gminy przysługuje organom Gminy Książ Wielkopolski, jednostkom organizacyjnym i jednostkom pomocniczym Gminy Książ Wielkopolski, do celów związanych z realizacją ich ustawowych i statutowych zadań.

2. Używanie herbu Gminy:

1) w innych celach i przez inne podmioty niż wskazane w ust. 1 oraz

2) w celach niekomercyjnych przez instytucje, organizacje, osoby fizyczne i prawne oraz jednostki nieposiadające osobowości prawnej, wykonujące działalność o szczególnym znaczeniu dla mieszkańców Gminy Książ Wielkopolski, wymaga uzyskania pisemnej zgody Burmistrza Książa Wielkopolskiego.

3. Wniosek o wyrażenie zgody, o której mowa w ust. 2, powinien zawierać:

1) dokładne określenie podmiotu, który będzie używał herbu

Gminy (imiona i nazwiska, adresy zamieszkania osób fizycznych; nazwy i siedziby osób prawnych oraz podmiotów nie posiadających osobowości prawnej);

2) okres, w którym podmiot zamierza używać herbu Gminy;

3) precyzyjne wskazanie celu, dla którego podmiot chce używać herbu Gminy i określenie miejsca jego umieszczenia.

4. Po otrzymaniu wniosku, o którym mowa w ust. 3, Burmistrz Książa Wielkopolskiego z zastrzeżeniem ust. 5, wyraża zgodę z dokładnym odniesieniem się do żądań wniosku.

5. Burmistrz Książa Wielkopolskiego może odmówić wyrażenia zgody, jeżeli wniosek złożył podmiot nieuprawniony lub wniosek nie spełnia wymagań określonych niniejszą uchwałą.

6. Zgodę Burmistrz Książa Wielkopolskiego, wyraża w formie pisemnej.

7. Zgoda może zostać cofnięta w przypadku stwierdzenia, że:

1) podmiot używa herbu Gminy w sposób niezadeklarowany we wniosku;

2) herb Gminy został usytuowany w miejscu innym niż zadeklarowany we wniosku;

3) miejsce, w którym usytuowano herb Gminy nie gwarantuje traktowania go z należytyym szacunkiem, godnością i czcią;

4) herb jest używany w kształcie, proporcjach i barwach niezgodnych z ustalonymi w Uchwale Nr VIII/43/2019 Rady Miejskiej w Książu Wlkp. z dnia 29 kwietnia 2019 r. w sprawie ustanowienia herbu, flagi i pieczęci Gminy Książ Wielkopolski, pieczęci Burmistrza Książa Wielkopolskiego, pieczęci Rady Miejskiej w Książu Wielkopolskim.

§ 5. Umieszczenie herbu Gminy przez podmioty gospodarcze na przedmiotach wprowadzonych do obrotu handlowego oraz zamieszczenie herbu Gminy w znaku towarowym lub na towarach, wymaga zgody Rady Miejskiej w Książu Wielkopolskim.

§ 6. Herb Gminy nie może być wykorzystywany w kampaniach związanych z wyborami lub referendum.

§ 7. Prawo do używania herbu Gminy przysługuje nieodpłatnie jako jedna z form promocji Gminy Książ Wielkopolski.

§ 8.

1. Flaga Gminy Książ Wielkopolski, zwana dalej „flagą Gminy” może być wywieszana (podnoszona) przed budynkiem stanowiącym siedzibę organów Gminy Książ Wielkopolski, jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych Gminy Książ Wielkopolski, na innych obiektach gminnych, w miejscach publicznych oraz przez mieszkańców Gminy Książ Wielkopolski, przedsiębiorstwa, firmy, instytucje, które prowadzą działalność na terenie Gminy Książ Wielkopolski, samodzielnie lub łącznie z flagą państwową, z okazji świąt narodowych i uroczystości lokalnych, dla podkreślenia ich podniosłego charakteru, bez potrzeby uzyskania zgody Burmistrza Książa Wielkopolskiego.

2. Flaga Gminy może być wywieszana (podnoszona) z innych okazji oraz w innym celu niż wskazany w ust. 1 za zgodą pisemną Burmistrza Książa Wielkopolskiego.

3. Flaga Gminy może być umieszczana także wewnątrz budynków, w których odbywają się uroczystości, o których mowa w ust. 1.

4. Przepisy § 4 ust. 3-7 stosuje się odpowiednio.

(...)

§ 10. Traci moc Uchwała Nr X/50/07 Rady Miejskiej w

Książu Wlkp. z dnia 14 maja 2007 r. w sprawie zasad używania Herbu Gminy Książ Wlkp. (Dz. U. z 2007 r. Nr 89, poz. 2310).

§ 11. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Książa Wielkopolskiego.

§ 12. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego⁷⁷

Gmina Świeszyno

Gmina Świeszyno – gmina wiejska w województwie zachodniopomorskim, w powiecie koszalińskim. W skład gminy wchodzi dziesięć sołectw: Dunowo, Giezkowo, Konikowo, Kurozwęcz, Mierzyn, Niedalino, Nieklonice, Strzekęcino, Świeszyno i Zegrze Pomorskie.

Mapa Gminy Świeszyno

Symbole Gminy Świeszyno wraz z uzasadnieniem ich wyglądu opracowali Robert Fidura i Kamil Wójcikowski.

UCHWAŁA Nr IX/51/19 RADY GMINY ŚWIESZYNO

z dnia 25 kwietnia 2019 r.

w sprawie herbu, flag, banneru, sztandaru, łańcuchów i pieczęci Gminy Świeszyno⁷⁸

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506) oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (Dz. U. z 2016 r. poz. 38), po uzyskaniu pozytywnej opinii Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji uchwała się, co następuje:

⁷⁶ Wejście w życie: 28 maja 2019 r.

⁷⁷ Tekst uchwały został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego w dniu 20 maja 2019 r., poz. 2811.

§ 1.

1. Ustanawia się herb Gminy Świeszyno: w polu czerwonym hiszpańskiej tarczy herbowej od czoła z prawej łeb jednorożca z szycją, z lewej łeb kozła z szycją, zwrócone ku sobie, zaś od podstawy roślinę ziemniaka z jednym kwiatem, sześcioma liśćmi i trzema bulwami, wszystko srebrne.

2. Wzór herbu stanowi załącznik Nr 1 do uchwały.

§ 2.

1. Ustanawia się flagę Gminy Świeszyno: płat prostokątny o proporcjach 5:8 (wysokość do szerokości), czerwony, z godłem herbu gminy wysokości 9/10 wysokości płata w jego części centralnej.

2. Wzór flagi stanowi załącznik Nr 2 do uchwały.

§ 3.

1. Ustanawia się flagę stolikową Gminy Świeszyno: pionowe odwzorowanie flagi na płacie prostokątnym o proporcjach 1:2 (szerokość do wysokości), z godłem herbu gminy umieszczonym w części centralnej flagi.

2. Wzór flagi stolikowej stanowi załącznik Nr 3 do uchwały.

§ 4.

1. Ustanawia się banner Gminy Świeszyno: pionowe odwzorowanie flagi na płacie prostokątnym o proporcjach 1:4 (szerokość do wysokości), z godłem herbu gminy umieszczonym w odległości 1/3 od górnej krawędzi banneru.

2. Wzór banneru stanowi załącznik Nr 4 do uchwały.

(...)

§ 10.

1. Ustanawia się sztandar Gminy Świeszyno: prawa strona sztandaru to płat czerwony z godłem państwowym w części centralnej. Strona lewa to płat biały, ze skośnym szerokim pasem czerwonym, na którym centralnie znajduje się godło herbowe gminy Świeszyno. W rogach pasa czerwonego półkolistym napisem białym: u góry - GMINA, u dołu ŚWIESZYNO, w rogach płata białego półkolistym napisem czerwonym: u góry 1227, u dołu 2019. Płat sztandaru jest kwadratem o wymiarach 100x100 cm, obszytym z trzech stron frędzlą szerokości 5 cm, zaś czwarty bok przymocowany jest do drzewca koluszkami umocowanymi na szpili. Drzewce z drewna toczzonego, średnicy 4 cm, i długości 200 cm. Drzewce zwieńczone głowicą w formie grotu ze stylizowanych listków rzęśli, okalających godło herbowe województwa. Głowica z metalu w barwie złocistej. U nasady głowicy przywiązana szarfa czerwono-biało-czerwona, zakończona frędzlą.

2. Wzór prawej strony sztandaru stanowi załącznik Nr 10 do uchwały.

3. Wzór lewej strony sztandaru stanowi załącznik nr 11 do uchwały.

§ 11.

1. Herb, flaga, banner, sztandar, łańcuchy i pieczęci stanowią własność Gminy. Herb, flaga i banner pełnią funkcję symboli i znaków służących do promocji Gminy.

2. Herb, flaga, banner i sztandar mogą być używane w sposób zapewniający im należyta część i szacunek.

§ 12.

1. Prawo do używania herbu, flagi, sztandaru i banneru Gminy przysługuje na mocy niniejszej uchwały:

a) organom gminy;

b) jednostkom pomocniczym Gminy Świeszyno;

c) jednostkom organizacyjnym Gminy Świeszyno;

d) innym podmiotom wykonującym zadania o charakterze użyteczności publicznej w imieniu lub na rzecz Gminy Świeszyno;

e) osobom fizycznym, prawnym i innym jednostkom organizacyjnym po uzyskaniu pisemnej zgody Wójta Gminy Świeszyno.

2. Pisemnej zgody Wójta, o której mowa w ust. 1 pkt e wymaga używanie herbu, flagi i banneru w szczególności w celach komercyjnych, na wydawnictwach, drukach reklamowych i promocyjnych, stronach internetowych, ubiorach, budynkach, urządzeniach i przedmiotach, winietach gazet i czasopism.

3. Zgoda o której mowa w ust. 2 udzielana jest na pisemny wniosek zawierający: cel używania herbu, flagi, banneru wraz z uzasadnieniem oraz sposób ich wykorzystania w szczególności wzór druku, projekt graficzny strony internetowej, projekt graficzny przedmiotu.

4. Zgody Wójta, o której mowa w ust. 2 nie wymaga umieszczenie herbu w oznaczeniu będącym znakiem towarowym w rozumieniu ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. - Prawo własności przemysłowej (Dz. U. z 2017 r. poz. 776 z późn. zm.).

§ 13. Wójt Gminy może zakazać używania herbu, flagi, banneru jeżeli podmiot uprawniony wykorzystuje je w sposób nie zapewniający należytej czci i szacunku, naruszający dobre obyczaje lub w inny sposób naraża na szkodę interes Gminy.

§ 14. Flagę, banner podnosi się / wywiesza na budynkach lub przed budynkami stanowiącymi siedziby podmiotów o których mowa w § 12 ust. 1 lit. a,b,c,d, z okazji uroczystości, świąt państwowych, rocznic i innych wydarzeń o charakterze lokalnym, w czasie obrad sesji Rady Gminy oraz za zgodą Wójta w innych uzasadnionych przypadkach.

§ 15.

1. Prawo używania sztandaru Gminy przysługuje jej organom.

2. Sztandar przechowywany jest w gablocie w siedzibie organów.

3. Sztandar Gminy towarzyszy w uroczystościach związanych z obchodami rocznic i świąt państwowych, uroczystości samorządowych, regionalnych i kościelnych.

4. Poczet sztandarowy tworzą trzy osoby wyznaczone przez Wójta Gminy.

§ 16.

1. Prawo używania łańcucha o którym mowa w § 8 przysługuje Wójtowi Gminy Świeszyno.

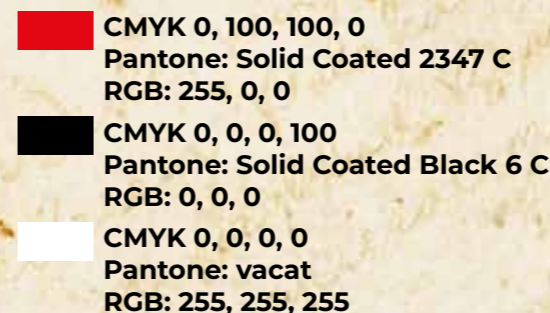
2. Wójt nosi łańcuch podczas uroczystych wydarzeń i spotkań o charakterze lokalnym i państwowym.

§ 17.

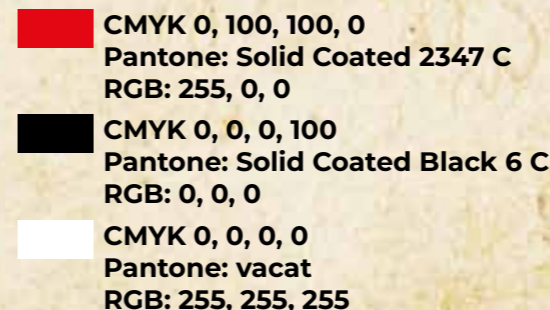
1. Prawo używania łańcucha o którym mowa w § 9 przysługuje Przewodniczącemu Rady Gminy Świeszyno.

2. Przewodniczący nosi łańcuch w trakcie obrad sesji Rady Gminy oraz podczas uroczystych wydarzeń i spotkań o charakterze lokalnym i państwowym.

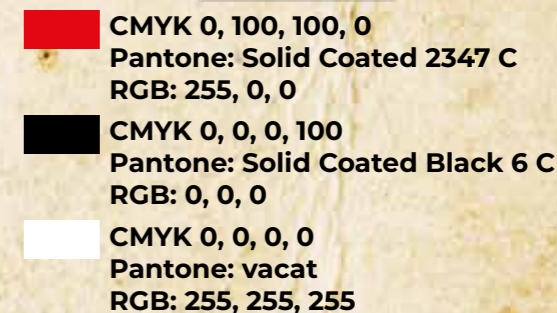
§ 18. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 2019 r. i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego⁷⁹.

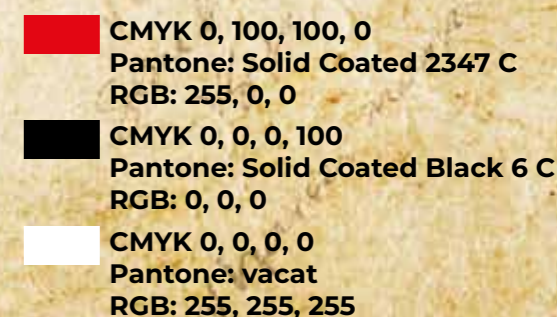
Herb Gminy Świeszyno oraz wzorniki barw

Flaga Gminy Świeszyno wraz z wymiarowaniem i opisem barw

Flaga stolikowa Gminy Świeszyno wraz z wymiarowaniem i opisem barw

Baner Gminy Świeszyno wraz z wymiarowaniem i opisem barw

Uzasadnienie heraldyczno-historyczne⁸⁰

Tradycje heraldyczne na terenie gminy

Symbolika gminy z czasów historycznych

Według kwerendy archiwalnej przeprowadzonej w archiwach w Szczecinie, Koszalinie, Greifswaldzie i Berlinie, gmina Świeszyno ani żadna miejscowość leżąca na jej terenie nie posługiwała się w przeszłości żadnymi zindywidualizowanymi znakami. Żadna z miejscowości gminy nie posiadała w przeszłości praw miejskich i ewentualnych pieczęci.

Wiemy, że w rzadkich przypadkach przedwojenne gminy w Niemczech uzyskiwały herby. Przywilej taki ominął jednak gminę Świeszyno i przyległe małe gminy wiejskie, które dzisiaj wchodzą w skład gminy Świeszyno⁸¹.

Heraldyka ziemska

Okolice Świeszyna administracyjnie przynależały najpierw do ziem biskupstwa kamieńskiego – biskup kamieński nosił tytuł księcia. Nierzadko biskupami kamieńskimi byli książęta pomorscy. Na różnych zabytkach heraldycznych zachowały się przynajmniej trzy jego formy: w polu srebrnym krzyż czerwony, w polu czerwonym krzyż srebrny, w polu błękitnym złoty znak w formie jakby majuskuły T, z dodatkowymi liniami. Wydaje się, że równoramienny krzyż jest już na pieczęci Sigwina, trzeciego biskupa kamieńskiego (zm. 1219) i jest to właściwy herb katolickiego biskupstwa. Być może ostatni z opisywanych herbów przynależał do protestanckiej jednostki kościelnej.

Herb biskupstwa kamieńskiego, witraż w kamieńskiej katedrze⁸²

Strona główna sztandaru Gminy Świeszyno

Strona odwrotna sztandaru Gminy Świeszyno

Herb biskupstwa kamieńskiego, detal na zamku w Schwerinie, wiek XVI⁸³

Herb biskupstwa kamieńskiego według Siebmachera, 1605⁸⁴

Po sekularyzacji biskupstwa jego ziemie przejął książę pomorski z rodu Gryfitów. Ostatni z tego rodu, Bogusław XIV (zm. 1623), włączył równoramienny krzyż do własnego herbu. Po śmierci Bogusława ziemie dawnego księstwa biskupiego przeszły na własność Brandenburgii, następnie Prus i Niemiec. Symbolika krzyża powróciła jeszcze w okresie międzywojennym w herbie powiatu koszalińskiego, zaakceptowanym przez MSW 25 lutego 1937. Wydaje się, że symbolika tego herbu została wprost wywiedziona z symboliki księstwa kamieńskiego⁸⁵.

⁸³ Wikimedia Commons, fot. Otteputl, licencja CC-BY-SA 3.0

⁸⁴ Siebmachers Wappenbuch

⁸⁵ A. Gut, Herby..., op. cit., s. 80-81

Herb powiatu koszalińskiego z 1937 roku⁸⁶

Oczywiście z okolicznymi ziemiami była także związana symbolika książąt pomorskich z rodu Gryfitów. Ich rodowy herb, w polu srebrnym gryf czerwony, był utożsamiany z Księstwem Pomorskim, jako herbu prowincji używały go także władze pruskie i niemieckie, zaś dzisiaj używany jest przez województwo zachodniopomorskie. Herbu używa też współczesny powiat koszaliński. Jest to herb nowy, odcinający się od przedwojennej tradycji heraldycznej powiatu.

Herb województwa zachodniopomorskiego

⁸⁰ Wybrane fragmenty opracowania symboliki Gminy Świeszyno wykonanego przez Roberta Fidorę i Kamila Wójcikowskiego pt.: Uzasadnienie heraldyczno-historyczne projektów symboli Gminy Świeszyno.

⁸¹ A. Gut, Herby powiatów i gmin w prowincji Pomorze w okresie międzywojennym, Szczecin 2005, s. 80-81.

⁸² Wikimedia Commons, fot. Otteputl, licencja CC-BY-SA 3.0

Herb powiatu koszalińskiego

Symbolika miejscowych właścicieli ziemskich

Analiza rysu historycznego poszczególnych miejscowości gminy Świeszyno pozwala określić istotnych właścicieli ziemskich w historii gminy. Na czoło wysuwają się tutaj:

- Rodzina von Bevenhausen, pierwsi historyczni właściciele siedziby władz gminnych – Świeszyna oraz Jarzyc i Niekłonic,
- Zakon cysterek z Koszalina, który budował swoją wielką własność ziemską od XIII do XVI wieku i w różnych przedziałach czsowych posiadał na terenie gminy wsie Niekłonic, Konikow, Jarzyce, Świeszyno, Strzękęcino,
- Rodzina von Münchow, która posiadała w XV-XIX wieku na terenie gminy znaczące lenno, w skład którego wchodziły Jarzyce, Kurozwęcz, Mierzyn, Niedalino, Zegrze Pomorskie, Barzdłino, Golica i Sieranie,
- Rodzina von Kameke, która stała się dominującym właścicielem ziemskim w okolicy XIX-XX wieku przejmując dobra von Münchowów; z rodziny tej Kartz von Kameke zlokalizował w Strzękęcinie słynną hodowlę ziemniaków. Była to ostatnia rodzina wielkich właścicieli ziemskich na terenie gminy Świeszyno.

Symbolikę von Bevenhausenów i cysterek znamy wyłącznie ze starych średniowiecznych pieczęci. W przypadku von Münchowów i von Kameków znamy ich pełne herby, ponieważ rodziny te odnotowują niemieckie herbarze. Von Bevenhausenowie używali herbu z trzema biegnącymi jednorożcami w słup. Cysterki, podobnie jak inne żeńskie zakony na Pomorzu w XIV-XV wieku posługiwały się wizerunkiem Matki Boskiej. Rodzina von Münchow używała w herbie w polu srebrnym trzech głów Maurów w barwach naturalnych. Rodzina von Kameke pieczętowała się herbem przedstawiającym w polu czerwonym głowę kozła srebrną.

Herby z pieczęci Urlyka i Fryderyka von Bevenhatsen przyłożonych na dokumencie z 1297 roku⁸⁷

Pieczęć konwentu cysterek z Koszalina⁸⁸

Herb rodziny von Kameke⁸⁹

Herb rodziny von Münchow⁹⁰

Obecny symbol gminy

Obecnie jedyny znak graficzny jakim posługuje się gmina Świeszyno przedstawia stylizowane: żółty kłos zborza, zielone drzewo iglaste, niebieską wstęgę i białą rybę. Znak ten należy traktować jako logo gminy.

Logo Gminy Świeszyno⁹¹

Herb Gminy Świeszyno

Jak wynika z analizy tradycji heraldycznych gminy Świeszyno, niezbędne jest tutaj zaprojektowanie herbu gminnego od podstaw. Istnieje zbiór zaleceń, wypracowanych na posiedzeniach I i II Kolokwium Heraldycznego w Krakowie, dotyczących tworzenia nowych herbów gminnych. Zgodności nowych projektów z tymi regułami pilnuje Komisja Heraldyczna przy MSWiA w Warszawie. Projektując nowy herb można odwołać się do:

- Symboliki miejscowych rodów szlacheckich, korporacji – założycieli miejscowości, rodzin wywodzących się z danych miejscowości bądź na inne sposoby wpływające na historię obszaru dzisiejszej gminy,
- Symboli nawiązujących do lokalnego kultu świętych, patronów miejscowych kościołów parafialnych itp.,
- Nazwy miejscowości będącej siedzibą gminy, bądź najstarszej miejscowości na obszarze gminy,
- Motywów charakterystycznych dla miejscowości i mieszkańców – dawnych i obecnych zajęć, warunków naturalnych – przyrody, ukształtowania terenu,
- Ważnych historycznych wydarzeń,
- Cennych zabytków architektury i innych obiektów materialnych.

Projektanci zidentyfikowali szereg tematów możliwych do uwzględnienia w projekcie herbu:

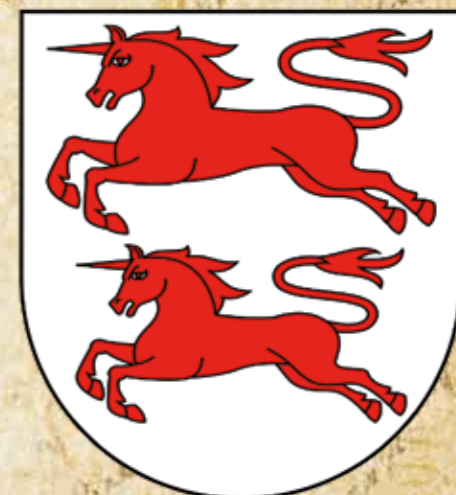
1. Rodzina von Bevenhausen – pierwsi historyczni właściciele Świeszyna (nawiązanie do herbowego jednorożca; uwaga – nie znamy barw tego herbu, stąd sądzimy, iż barwy można przyjąć dowolne),

2. Cysterki z Koszalina – istotni właściciele ziemscy na obszarze gminy w XIII-XVI wieku (nawiązanie do symboliki opata – pastorał z welonem),
3. Rodzina von Münchow – istotni właściciele ziemscy na obszarze gminy w XV-XIX wieku (godło herbowe – głowa Maura),
4. Rodzina von Kameke – istotni właściciele ziemscy na obszarze gminy w XIX-XX wieku, założyciele słynnej hodowli ziemniaka w Strzękęcinie (godło herbowe – głowa kozła),
5. Średniowieczne kościoły w Konikowie i Jarzycach (motyw zacheuszki z kościoła w Konikowie),
6. Liczne zabytkowe parki (motyw liścia lipy),
7. Hodowla ziemniaka w Strzękęcinie (stylizowana roślina ziemniaka).

Wymienione powyżej motywy zostały ujęte w projekty herbów w kilku kombinacjach, które następnie zostały przedłożone władzom gminy. Zrezygnowano z tworzenia projektów zawierających głowy Maurów – uznano go za kontrowersyjny już na etapie projektowania.

Projekt 1 – von Bevenhausenowie

Projekt 1a – von Bevenhausenowie

⁸⁷ J. T. Bagmihl, Pommersches Wappenbuch, t.IV, s. 155, tabl. LVIII

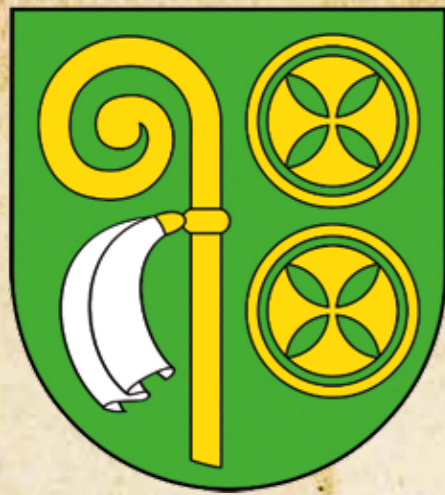
⁸⁸ Dokument z 1333 roku, Fot. Landesarchiv Greifswald, Rep. 38 bU Koslin nr 20

⁸⁹ Genealogisches Handbuch des Adels, Band 91, 1987

⁹⁰ Genealogisches Handbuch des Adels, Band 116, 1998

⁹¹ http://eregion.wzp.pl/sites/default/files/strategia_rozwoju_gminy_swieszyno_na_lata_2014-2020.pdf (dostęp 04.09.2020)

Projekt 2 – zacheuski i cysterki

Projekt 3 – zacheuski i parki dworskie

Projekt 4 – von Bevenhausenowie i cysterki

Projekt 4a – von Bevenhausenowie i cysterki

Projekt 4b – von Bevenhausenowie i cysterki

Projekt 5 – von Bevenhausenowie i zacheuszek

Projekt 5a – von Bevenhausenowie i zacheuszek

Projekt 6 – zacheuszek

Projekt 7 – von Bevenhausenowie, von Kameke, hodowla ziemniaka w Strzekęcinie

W odczuciu projektantów, najbardziej udany był projekt 4a. Nawiązano tam z jednej strony do von Bevenhausenów czyli pierwszych właścicieli Świeszyna oraz do cysterki, które były dominującym właścicielem ziemskim w gminie w XIII-XVI wieku. Wykorzystanie motywu pastorału zamiast indywidualnego znaku konkretnego klasztoru, pozwala rozszerzyć jego symbolikę na inne zakony, które miały swoje włości na terenie gminy (Giezkowo – klasztor w Bukowie Morskim, Kurozwęcz – klasztor w Słupsku). Dodatkowo w projekcie tym udało się uzyskać ciekawą kompozycję jednorożca i pastorału z welonem (właściwie samej jego krzywaśni).

Jednakże w konsultacjach z władzami gminy nie znalazły uznania wszystkie projekty ponumerowane cyframi 1-6. Władze gminy zgodziły się na nawiązanie do rodziny von Bevenhausen ale poprosiły także o nawiązanie do rodu von Kameke oraz do rolniczych tradycji gminy. Nawiązanie do rodu Kameke wydaje się słusznym pomysłem – w zestawieniu z von Bevenhausenami otrzymujemy wspomnienie pierwszych i ostatnich ważniejszych właścicieli ziemskich w okolicy. Ponadto von Kamekowie zasłużyli się dla historii gminy pozostawiając po sobie słynną hodowlę ziemniaka, gdzie m.in. opracowano popularną odmianę Bryza. Umieszczenie w herbie kameckowskiej głowy kozła wymogło redukcję bevenhausenowskiego jednorożca do samej głowy – zestawienie pełnego zwierzęcia z samą tylko głową innego zwierzęcia byłoby zabiegiem niefortunnym.

Sugestia nawiązania do rolniczego charakteru gminy spotkało się z oporem projektantów ponieważ władze gminy poprosiły o umieszczenie w herbie kłosa zboża podobnego do tego z logo gminy. Jak wiadomo motyw ten jest nadużywany w polskiej heraldyce samorządowej. Zamiast tego zaproponowano rozwiązanie kompromisowe – umieszczenie w herbie innego płodu rolnego, który rozślawił Strzekęcinę, a przez to całą gminę – rośliny ziemniaka. Roślina została wystylizowana w sposób właściwy dla heraldyki – tzn. zostały wyolbrzymione jej cechy charakterystyczne – bulwy oraz kwiat, jak również uproszczono wizerunek liści i łodyg. Roślina ziemniaka jest motywem unikalnym w heraldyce nie tylko polskiej ale europejskiej. W całym kraju jedynie sąsiednia gmina Biesiekierz używa motywu ziemniaka, ale jest to naturalistyczne przedstawienie tamtejszego Pomnika Ziemniaka.

Wybrano dwie tynktury dla zabarwienia projektu – czerwoną i srebrną (białą). Uzyskano w ten sposób nawiązanie do barw narodowych jak też zachowano właściwą barwę godła i pola herbu Kameków. Niezależnie od tego, wykorzystane barwy mają też ogólną symbolikę, oznaczają m.in.: srebro – czystość, prawdę, niewinność, czerwień – chwałę, odwagę, waleczność, ogień, czerń - skromność⁹². Dopuszcza się, na potrzeby poligrafii i grafiki komputerowej, wyrażanie tynktury srebrnej przez kolor biały. W przypadku szczególnie uroczystej prezentacji herbu – np. na okładkach dyplomów, ozdobnych futerałach materiałów promocyjnych, na sztandarze, można wykorzystać barwę srebrną (farby, nici).

Podsumowując, proponowany projekt herbu gminy Świeszyno zgodnie z klasycznymi regułami blazonowania przedstawia: *w polu czerwonym od czoła z prawej łeb jednorożca z szyją, z lewej łeb kozła z szyją, zwrócone ku sobie, zaś od podstawy roślinę ziemniaka z jednym kwiatem, sześcioma liśćmi i trzema bulwami, wszystko srebrne.*

92 P.Dudziński, Alfabet heraldyczny, Warszawa 1997, s. 40-42

Flaga Gminy Świeszyno

Jako flagę gminy Świeszyno proponujemy płat prostokątny o proporcjach 5:8 (wysokość do szerokości), czerwony z godłem herbu Gminy wysokości 9/10 wysokości płata w jego części centralnej. Proponowana jest zatem tzw. flaga heraldyczna. Flaga tego typu wpisuje się w polską tradycję tworzenia chorągwi, która przyjęła umieszczanie godła na płacie w barwie pola herbu. Dzięki takiemu zabiegowi można również lepiej eksponować względnie złożone godło herbowe⁹³.

Gmina Żerków

Gmina Żerków – gmina miejsko-wiejska w województwie wielkopolskim, w powiecie jarocińskim. W skład gminy wchodzi dwadzieścia jeden sołectw: Antonin, Bieździały, Brzostków, Chrzan, Chwałów, Dobieszczyzna, Komorze Przybysławskie, Lgów, Lisew, Lubinia Mała, Ludwinów, Mniszew, Parchów, Pawłowice, Prusinów, Raszewy, Sierszew, Stęgosz, Szczonów, Żerniki, Żółków.

Mapa Gminy Żerków

UCHWAŁA Nr VI/40/19 RADY MIEJSKIEJ ŻERKOWA

z dnia 29 kwietnia 2019 r.

w sprawie ustanowienia herbu, flagi i pieczęci Gminy Żerków oraz zasad ich używania⁹⁴

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r., poz. 506) oraz art. 3 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurkach (Dz. U. z 2016 r. poz. 38), po uzyskaniu pozytywnej opinii Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji Rada Miejska uchwala, co następuje:

93 Pominięto opisy banneru, flagi stolikowej i sztandaru zamieszone w uzasadnieniu ponieważ są takie same jak w uchwale.

94 Tekst uchwały został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego w dniu 21 maja 2019 r., poz. 5089.

§ 1. Ustala się symbole Gminy Żerków: herb, flagę i pieczęcie, które mają stanowić trwale znamiona tożsamości wspólnoty samorządowej, symbolizujące więź historyczną, kulturową i społeczno-ekonomiczną mieszkańców gminy.

§ 2.

1. Herbem Gminy Żerków jest złota łódź - godło szlacheckie herbu Łódzia Roszkowskich w czerwonym polu pod gwiazdą sześciopromienną.

2. Wzór herbu stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 3.

1. Flagę stanowi prostokątny płat materii barwy czerwonej o proporcjach boków wysokości do szerokości 5:8, umieszczony krótszym bokiem do drzewca, na którym centralnie umieszczone jest godło Gminy Żerków.

2. Wzór flagi stanowi załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

(...)

§ 5.

1. Herb i flaga Gminy Żerków są dobrem niematerialnym stanowiącym własność Gminy Żerków i podlegają ochronie jako jej dobra osobiste.

2. Używanie herbu, flagi i pieczęci odbywa się na zasadach określonych w niniejszej uchwale.

§ 6. Herbu i flagi należy używać w kształcie, kolorach i proporcjach zgodnie ze wzorami przyjętymi w niniejszej uchwale.

§ 7.

1. Herb i flaga mogą być używane w sposób zapewniający im należyta cześć i szacunek.

2. Używanie herbu i flagi nie może godzić w dobre obyczaje, prestiż i interes Gminy.

§ 8.

1. Prawo do używania herbu przysługuje organom gminy i jednostkom organizacyjnym gminy do celów związanych z realizacją zadań statutowych.

2. Herb Gminy jako symbol tożsamości może być umieszczony w szczególności:

1) na budynkach, przed budynkami, w pomieszczeniach tych budynków oraz salach posiedzeń organów Gminy Żerków, a także jednostek organizacyjnych Gminy;

2) na tablicach z nazwami miejscowości, ulic, placów oraz innych tablic informacyjnych Gminy Żerków;

3) na blankietach korespondencyjnych, na upominkach, nagrodach, dyplomach okolicznościowych, wizytówkach i materiałach promocyjnych wydawanych przez Burmistrza Miasta i Gminy Żerków oraz jednostki organizacyjne Gminy;

4) na blankietach korespondencyjnych Rady Miejskiej Żerkowa;

5) w publikacjach i biuletynach samorządowych oraz na oficjalnych stronach internetowych Gminy Żerków i jej jednostek organizacyjnych;

6) na tablicach pamiątkowych fundowanych przez władze Gminy;

7) na pojazdach finansowanych, współfinansowanych z budżetu gminy Żerków lub stanowiących jej własność;

8) na tablicach urzędowych i słupach usytuowanych w Gminie;

9) w innych miejscach za zgodą Burmistrza.

3. Flagę Gminy Żerków wywiesza się z należytych poszanowaniem, samodzielnie lub wraz z flagami państw czy flagami

Unii Europejskiej, innych samorządów czy instytucji wyznaniowych lub związkowych z okazji uroczystości lokalnych, świąt narodowych lub samorządowych dla podniesienia ich podniosłego charakteru.

4. Flagę Gminy Żerków wywiesza się:

1) na budynkach lub przed budynkami stanowiącymi siedzibę władz Gminy Żerków czy siedzibę jednostek organizacyjnych Gminy Żerków;

2) na budynkach lub przed budynkami będącymi własnością Gminy Żerków;

3) wewnątrz budynków, w których odbywają się uroczystości czy obrady Gminy Żerków;

4) w miejscach publicznych np. w centrach wsi, w dniach świąt państwowych i samorządowych;

5) przed lokalami wyborczymi podczas wyborów: prezydenta RP, parlamentarnych, samorządowych, referendach;

6) podczas uroczystości organizowanych i współorganizowanych przez Gminę Żerków.

5. Używanie herbu lub flagi Gminy Żerków przez inne podmioty niż określone w ust. 1, w tym przedmiotach przeznaczonych do obrotu handlowego oraz zamieszczanie herbu w znaku towarowym wymaga pisemnej zgody Burmistrza Miasta i Gminy Żerków.

6. Podmiot ubiegający się o prawo używania herbu lub flagi składa pisemny wniosek do Burmistrza Miasta i Gminy Żerków, w którym podaje dane wnioskodawcy, opis celu, do którego używany będzie herb lub flaga, sposób i zakres korzystania z herbu lub flagi. Burmistrz przed udzieleniem zgody może zażądać wniosku o podanie innych szczegółowych informacji związanych z używaniem herbu lub flagi, nie uzupełnienie wniosku w określonym przez Burmistrza terminie skutkuje odrzuceniem wniosku i nie udzieleniem zgody.

7. Burmistrz Miasta i Gminy Żerków może zawiesić lub cofnąć zgodę, jeżeli podmiot używający herbu lub flagi wykorzystuje w sposób sprzeczny z udzieloną zgodą lub uchwałą

8. Burmistrz Miasta i Gminy Żerków prowadzi ewidencję podmiotów, którym wyraził zgodę na używanie herbu i flagi. (...)

§ 10. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Żerków.

§ 11. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego⁹⁵.

CMYK 0, 98, 100, 0

CMYK 0, 20, 100, 0

Herb Gminy Żerków oraz wzorniki barw

CMYK 0, 98, 100, 0

CMYK 0, 20, 100, 0

Flaga Gminy Żerków oraz wzorniki barw

Gmina Baranów

Gmina Baranów – gmina wiejska w województwie wielkopolskim, w powiecie kępińskim. W skład gminy wchodzi jednaście sołectw: Baranów, Baranów Osiedle Murator, Donaborów, Grębanin, Jankowy, Joanka, Łęka Mroczeńska, Marianka Mroczeńska, Mroczeń, Słupia pod Kępem i Żurawiec.

Mapa Gminy Baranów

UCHWAŁA Nr VIII/55/2019 RADY GMINY BARANÓW

z dnia 21 maja 2019 r.

w sprawie ustanowienia herbu, flagi i pieczęci urzędowych Gminy Baranów⁹⁶

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 506) oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 38), po zasięgnięciu pozytywnej opinii Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji Rada Gminy Baranów uchwała, co następuje:

§ 1. Ustanawia się symbole Gminy Baranów: herb, flagę oraz pieczęcie mające stanowić trwale znamiona tożsamości wspólnoty samorządowej, symbolizując więź historyczną, kulturową i społeczno - ekonomiczną mieszkańców gminy.

§ 2.

1. Herbem Gminy Baranów jest zgodnie z opisem: w polu błękitnym srebrna (biała) głowa barania wprost ze złotymi (żółtymi) rogami.

2. Wzór graficzny herbu stanowi załącznik nr 1 do uchwały.

§ 3.

1. Flagę Gminy Baranów stanowi prostokątna, błękitna płachta materiału o proporcjach boków wysokości do szerokości 5:8. Na płachcie, z lewej strony, centralnie w 1/4 szerokości płachty umieszczono godło Gminy Baranów. Stosunek szerokości godła do flagi wyraża proporcja 3:8.

2. Wzór graficzny flagi gminy stanowi załącznik nr 2 do uchwały.

(...)

§ 5. Traci moc uchwała Nr 92/92 Rady Gminy w Baranowie z dnia 14 lipca 1992 r. w sprawie herbu i barw gminy Baranów.

§ 6. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Baranów.

§ 7. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego⁹⁷.

⁹⁶ Tekst uchwały został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego w dniu 21 maja 2019 r., poz. 5205.

⁹⁷ Wejście w życie: 11 czerwca 2019 r.

⁹⁵ Wejście w życie: 5 czerwca 2019 r.

Herbem Gminy Baranów jest wizerunek srebrnej (białej) głowy baraniej wprost, z kręconymi złotymi (żółtymi) rogami na błękitnym tle, wpisany w późnogotycką tarczę hiszpańską.

	CMYK 0, 0, 0, 0 Pantone: white RGB: 255, 255, 255
	CMYK 69, 34, 0, 0 Pantone: 279 C RGB: 77, 144, 205
	CMYK 0, 10, 90, 0 Pantone: 109 C RGB: 255, 222, 20
	CMYK 0, 0, 0, 100 Pantone: black RGB: 0, 0, 0

Herb Gminy Baranów wraz z opisem i wzornikiem barw

Flaga Gminy Baranów stanowi prostokątna, błękitna płachta materiału o proporcjach boków wysokości do szerokości 5:8. Na płachcie, z lewej strony, centralnie w 1/4 szerokości płachty umieszczono godło Gminy Baranów. Stosunek szerokości godła do flagi wyraża proporcja 3:8.

	CMYK 0, 0, 0, 0 Pantone: white RGB: 255, 255, 255
	CMYK 69, 34, 0, 0 Pantone: 279 C RGB: 77, 144, 205
	CMYK 0, 10, 90, 0 Pantone: 109 C RGB: 255, 222, 20
	CMYK 0, 0, 0, 100 Pantone: black RGB: 0, 0, 0

Flaga Gminy Baranów wraz z opisem, wymiarowaniem i wzornikiem barw

UCHWAŁA Nr VIII/56/2019 RADY GMINY BARANÓW

z dnia 21 maja 2019 r.

w sprawie zasad używania herbu, flagi i pieczęci urzędowych Gminy Baranów⁹⁸

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 oraz art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 506) Rada Gminy Baranów uchwała, co następuje:

§ 1.

1. Ustala się zasady używania herbu, flagi i pieczęci urzędowych Gminy Baranów, których wzory określone zostały w załącznikach Nr 1, 2 i 3 Uchwały Nr VIII/55/2019 Rady Gminy Baranów z dnia 21 maja 2019 r. w sprawie ustanowienia herbu, flagi i pieczęci urzędowych Gminy Baranów.

2. Herb, flaga i pieczęcie urzędowe Gminy Baranów tj. pieczęć Gminy Baranów, pieczęć Wójta Gminy Baranów i pieczęć Rady Gminy Baranów mogą być używane wyłącznie w sposób zapewniający im należyty cześć i szacunek, a sposób ich używania nie może godzić w dobre obyczaje, prestiż i interes Gminy.

3. Herb, flaga i pieczęcie urzędowe Gminy Baranów stanowią własność gminy i podlegają ochronie prawnej.

4. Herb, flaga i pieczęcie urzędowe Gminy Baranów mogą być używane tylko w kształcie, proporcjach i kolorach zgodnych ze wzorcem graficznym ustalonym w Uchwale Nr VIII/55/2019 Rady Gminy Baranów z dnia 21 maja 2019 r. w sprawie ustanowienia herbu, flagi i pieczęci urzędowych Gminy Baranów.

5. Dopuszcza się stosowanie jednobarwnej lub wielobarwnej stylizacji herbu w postaci płaskorzeźby, metaloplastyki lub innych dzieł artystycznych.

§ 2.

Prawo do używania herbu, flagi i pieczęci urzędowych Gminy Baranów przysługuje organom gminy, jednostkom organizacyjnym Gminy i jednostkom pomocniczym do celów związanych z realizacją zadań statutowych.

§ 3.

1. Herb Gminy Baranów przeznaczony jest do celów reprezentacyjnych Gminy i może być umieszczany na:

- 1) budynkach stanowiących siedzibę władz Gminy oraz w pomieszczeniach tychże siedzib,
- 2) budynkach lub w pomieszczeniach jednostek organizacyjnych Gminy,
- 3) miejscach odbywania się uroczystości gminnych oraz w innych miejscach, za zgodą Wójta,
- 4) tablicach przy drogach publicznych - wjazdowych na teren Gminy Baranów,
- 5) tablicach informacyjnych, tablicach z nazwami miejscowości, ulic, placów itp.,
- 6) tablicach pamiątkowych fundowanych przez władze Gminy,
- 7) drukach urzędowych organów Gminy i gminnych jednostek organizacyjnych,
- 8) stronach internetowych Gminy i jednostek organizacyjnych Gminy,
- 9) w publikacjach i biuletynach samorządowych,

⁹⁸ Tekst uchwały został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego w dniu 21 maja 2019 r., poz. 5206.

10) materiałach informacyjnych i promocyjnych Gminy oraz na innych materiałach, za zgodą Wójta,

11) pojazdach będących własnością Gminy lub jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych.

2. Wizerunek herbu Gminy może być używany do celów innych niż określone w ust. 1, przez podmioty inne niż wymienione w § 2, wyłącznie za zgodą Wójta, wyrażoną pisemnie, na wniosek zainteresowanych. Obowiązek uzyskania zgody Wójta nie dotyczy publikacji naukowych i popularnonaukowych.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2 zostanie rozpatrzony przez Wójta Gminy Baranów, jeżeli zostanie sporządzony przez zainteresowany podmiot w formie pisemnej, będzie zawierał uzasadnienie oraz projekt graficzny odzwierciedlający sposób i formę używania wizerunku herbu Gminy.

4. Wójt Gminy Baranów przed udzieleniem zgody może żądać uzupełnienia wniosku o podanie innych szczegółowych informacji. Nieuzupełnienie wniosku w określonym przez Wójta terminie, skutkuje nieudzieleniem zgody.

5. Wójt Gminy Baranów może udzielić zgody na używanie wizerunku herbu Gminy Baranów na czas oznaczony bądź nieoznaczony.

6. Wójt Gminy Baranów może cofnąć zgodę na używanie wizerunku herbu Gminy, jeżeli będzie on używany niezgodnie z zasadami określonymi w niniejszej uchwale.

§ 4.

1. Flaga może być wywieszana (podnoszona) przed budynkiem stanowiącym siedzibę władz Gminy Baranów, jednostek organizacyjnych Gminy, na innych obiektach gminnych, w miejscach publicznych oraz przez mieszkańców, przedsiębiorstwa, firmy, instytucje które prowadzą działalność na terenie Gminy Baranów, samodzielnie lub łącznie z flagą państwową, z okazji uroczystości lokalnych i świąt narodowych dla podkreślenia ich podniosłego charakteru, bez potrzeby uzyskania zgody Wójta Gminy Baranów, jednakże z należytych poszanowaniem.

2. Flaga może być używana z innych okazji oraz w innym celu niż wskazany w ust. 1 za zgodą Wójta Gminy Baranów.

3. Flaga może być umieszczana także wewnątrz budynków, w których odbywają się uroczystości.

§ 5.

1. Pieczęciami urzędowymi Gminy Baranów tj. pieczęcią Gminy Baranów, pieczęcią Wójta Gminy Baranów i pieczęcią Rady Gminy Baranów mogą być sygnowane dokumenty urzędowe, zgodnie z odrębnymi przepisami.

2. Pieczęcią mogą być sygnowane także druki i pisma okolicznościowe m. in. takie jak:

- 1) zaproszenia na uroczystości i imprezy organizowane przez organy Gminy Baranów,
- 2) dyplomy honorowe i zwykle przyznawane przez organy Gminy Baranów,
- 3) pisma ze słowami uznania lub podziękowania.

3. Odcisk pieczęci umieszcza się powyżej lub poniżej tekstu dokumentu, druku, pisma okolicznościowego lub ozdobnego.

§ 6.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Baranów.

§ 7. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego⁹⁹

⁹⁹ Wejście w życie: 11 czerwca 2019 r.

Gmina Tuchola

Gmina miejskowiejska w województwie kujawsko-pomorskim, w powiecie tucholskim. W skład gminy wchodzi dziesięć sołectw: Białowieża, Bładowo, Kiełpin, Klocek, Legbąd, Mała Komorza, Mały Mędromierz, Raciąż, Rzepiczna i Stobno.

Mapa Gminy Tuchola

Flagę, pieczęcie oraz nowy herb Gminy Tuchola ustanowiono w 2014 r. uchwałą Rady Miejskiej w Tucholi nr XLI/347/14 z dnia 25 kwietnia 2014 r. Artystyczne wykonanie projektu herbu, flagi i pieczęci przygotowała artystka-grafik Eva Cyganska.

Projekt sztandaru i uzasadnienie zawartych na nim symboli opracował Gerard Kucharski. Sztandar wykonała Pracownia Haftów Artystycznych Małgorzaty Grzelak z Poznania.

UCHWAŁA Nr IX/54/19 RADY MIEJSKIEJ W TUCHOLI

z dnia 24 maja 2019 r.

w sprawie ustanowienia sztandaru Gminy Tuchola¹⁰⁰

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506) w związku z art. 3 ust. 1-3 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (Dz. U. z 2016 r. poz. 38) Rada Miejska uchwała, co następuje:

§ 1. Ustanawia się sztandar Gminy Tuchola według wzoru określonego w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Tucholi.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego¹⁰¹.

¹⁰⁰ Tekst uchwały został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego w dniu 3 czerwca 2019 r., poz. 3104.

¹⁰¹ Wejście w życie: 18 czerwca 2019 r.

Sztandar Gminy Tuchola

Sztandar Gminy Tuchola składa się z dwóch płatów tkaniny (awersu i rewersu)¹⁰³ czyli płata prawego i lewego w kształcie kwadratu obszytych obramowaniem i złotą frędzlą, z wyjątkiem boku przytwierdzonego do drzewca.

Wzór sztandaru – opis

Awers sztandaru ma barwę czerwoną, obszyty jest dookoła złotym obramowaniem, przedstawia umieszczony centralnie wizerunek Orła Białego wysokości 3/4 płata, ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, haftowany srebrnym szychem, a korona, dziób i szpony haftowane złotym szychem. Całość obszyta jest złotą frędzlą, z wyjątkiem boku przytwierdzonego do drzewca.

Rewers sztandaru ma barwę błękitną, obszyty jest dookoła złotym obramowaniem. W centrum płata sztandaru znajduje się godło Gminy Tuchola, a pod nim napis w półkolu GMINA TUCHOLA haftowany SREBRNYM szychem z czarnym obramowaniem. Napis na płacie wykonano pismem majuskułowym. Całość obszyta jest złotą frędzlą, z wyjątkiem boku przytwierdzonego do drzewca.

Głowica drzewca sztandaru zwieńczona jest godłem Gminy Tuchola, umieszczonym na płaskim grocie, wykonanym z metalu barwy złotej.

Drzewce sztandaru dwudzielne, połączone tuleją z żółtego metalu, na górnym końcu znajduje się głowica. Na dolnym zakończeniu okucie stożkowate. System mocujący sztandar umieszczony w górnej części.

Szarfa wstęgi drzewca nosi barwę herbu gminy - srebro na awersie i błękit na rewersie.

Barwy:

czerwień		CMYK 0, 98, 98, 0
błękit		CMYK 100, 22, 0, 2
złoto		CMYK 1, 14, 96, 0

Strona główna sztandaru Gminy Tuchola

Strona odwrotna sztandaru Gminy Tuchola

Głowica sztandaru Gminy Tuchola

Projekt sztandaru Gminy Tuchola¹⁰⁴

Geneza sztandaru

Geneza sztandaru łączy się z chorągwią. Obydwa stanowią weksylium, będące pierwotnie znakiem bojoworozpoznawczym lub rozpoznawczym, wykonanym z tkaniny, mocowanym do drzewca, drążka, itp. Pierwotnie chorągiew była pomocna w rozróżnianiu walczących stron, wskazywała miejsce zbiórki, kierunek natarcia, itp. Rozwinięcie chorągwi było sygnałem do rozpoczęcia bitwy. Nie zwijano ich aż do zakończenia walki. Symbolicznym gestem tryumfu i chwały stało się rzucanie zdobytych chorągwi pod nogi władcy lub naczelnego wodza. Już od starożytności obowiązywał ustalony kanon treści ideowych chorągwi bojowych ich ceremoniał i zwyczaje. Chorągiew czy sztandar od początku miały znaczenie szczególne, porównywalne do relikwii, a ich niemal sakralny charakter podkreślano przez umieszczenie na płacie wizerunku bogów, a w czasach chrześcijańskich świętych patronów lub ich atrybutów, a współcześnie dewiz typu: „Bóg, Honor, Ojczyzna”, „Bóg z nami”, „Z Bogiem za Ojczyznę”, itp.

Od czasów średniowiecza chorągiew, a później sztandar, nawet bez motywów religijnych, uchodziły za szczególny, wręcz sakralny symbol księstwa, królestwa czy państwa, którego władca, wódz, był Bożym pomazańcem. Z chorągwią i sztandarem wiązały się ceremonie religijne, zanim bowiem zostały one przekazane odbiorcy (władcy, oddziałowi wojska, itp.), następowała uroczystość ich poświęcenia na mszy świętej lub nabożeństwie. W czasie pokoju przechowywano je w świątyni, zamku, itp., a gdy wybuchała wojna lub udawano się w podróż zagraniczną, oddawano je w ręce najwybitniejszych rycerzy, chorążych, którym udzielano błogosławieństwa.

Utrzymanie chorągwi/sztandaru lub tylko jego głowicy było i jest nadal punktem honoru. Na sztandar żołnierze, studenci, uczniowie składają przysięgę, a ich obowiązkiem jest go szanować i bronić. O poświęceniu życia w obronie sztandaru mówi już regulamin wojskowy z 1790 r. Także w Księstwie Warszawskim przysięgano: „Ojczyzny bronić będziemy do ostatniego tchu życia i nigdy, dopóki nam zdrowia stanie, chorągwi naszych nie odstępimy”. W ustawie z 1993 r. sztandar określano jako symbol „sławy wojennej i tradycji oraz wierności, honoru i męstwa, których Ojczyzna wymaga od swych żołnierzy”.

Sztandar jest weksylium istniejącym tylko w jednym egzemplarzu. Może być znakiem oddziału lub pododdziału wojskowego, instytucji, rady samorządu, szkoły, stowarzyszenia, itp. Składa się z dwustronnego płata i drzewca z głowicą. Płat jest obszyty frędzlą czasem też bordiurą, i na stałe przytwierdzony jest do drzewca, często ozdobnymi gwoździami. U nasady głowicy wiąże się szarfę, wstęgę lub ozdobne sznury z chwastami.

Zazwyczaj sztandar jest eksponowany i wykorzystywany tylko podczas wyjątkowych okazji czy szczególnych uroczystości. Weksylium to bowiem współcześnie, uważane jest za najbardziej dostojne i zaszczytne.

Sztandar jako weksylium samorządowe istnieje w jednym jedynym egzemplarzu. Jest symbolem naczelnych

władz danego szczebla samorządu. Zazwyczaj jest eksponowany i wykorzystywany tylko podczas wyjątkowych okazji czy szczególnych uroczystości. Pomimo, iż nie istnieje staropolska tradycja posługiwania się sztandarem jako symbolu samorządowego, to jednak współcześnie weksylium to z racji swego rozpowszechnienia, uważane jest za najbardziej dostojne i zaszczytne.

Projekt sztandaru Gminy Tuchola został opracowany w wersji podstawowej i 3 wariantach. Po uzgodnieniach postanowiono wybrać wersję wariantu nr 3.

Sztandar Gminy Tuchola składa się z dwóch płatów tkaniny (awersu i rewersu) czyli płata prawego i lewego w kształcie kwadratu obszytych obramowaniem i złotą frędzlą, z wyjątkiem boku przytwierdzonego do drzewca.

Wzór sztandaru – opis

Awers sztandaru ma barwę czerwoną, obszyty jest dookoła złotym obramowaniem, przedstawia umieszczony centralnie wizerunek Orła Białego wysokości 3/4 płata, ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, haftowany srebrnym szychem, a korona, dziób i szpony – haftowane złotym szychem. Całość obszyta jest złotą frędzlą, z wyjątkiem boku przytwierdzonego do drzewca.

Rewers sztandaru ma barwę błękitną, obszyty jest dookoła złotym obramowaniem. W centrum płata sztandaru znajduje się godło Gminy Tuchola, a pod nim napis w półkolu GMINA TUCHOLA haftowany srebrnym szychem z czarnym obramowaniem. Napis na płacie wykonano pismem majuskułowym. Całość obszyta jest złotą frędzlą, z wyjątkiem boku przytwierdzonego do drzewca.

Głowica drzewca sztandaru zwieńczona jest godłem Gminy Tuchola, umieszczonym na płaskim grocie, wykonanym z metalu barwy złotej.

Drzewce sztandaru dwudzielne, połączone tuleją z żółtego metalu, na górnym końcu znajduje się głowica. Na dolnym zakończeniu okucie stożkowate. System mocujący sztandar umieszczony w górnej części.

Szarfa wstęgi drzewca nosi barwę herbu gminy – srebro na awersie i błękit na rewersie.

Barwy

czerwień		CMYK 0, 98, 98, 0
błękit		CMYK 100, 22, 0, 2
złoto		CMYK 1, 14, 96, 0

Głowica drzewca sztandaru

Sztandar zaprojektowano w taki sposób, aby swym wyglądem oddawał specyfikę Gminy Tuchola. Uwzględniono przy tym wszystkie aspekty, z jakimi kojarzony jest ten rejon, zarówno przez mieszkańców, jak i osoby spoza granic miasta i gminy, tj. herb Gminy Tuchola (półpostać św. Małgorzaty w albie i płaszczu srebrnych z koroną na głowie złotą i aureolą srebrną, z gołębiem w prawej ręce srebrnym (skierowanym ku Świętej) i krzyżem w lewej ręce złotym), został umieszczony na błękitnym płacie. Głowica drzewca w postaci godła Gminy Tuchola stanowi udostojnienie sztandaru. Przy tworzeniu

102 Załącznik do uchwały nr IX/54/19 Rady Miejskiej w Tucholi z dnia 24 maja 2019 r.

103 Strona główna i odwrotna, a nie awers i rewers.

104 Opracował Gerard Kucharski

projektu sztandaru starano się uwzględnić tradycję heraldyczną i historyczną Tucholi i regionu oraz powiatu. Wykorzystanie powyższego weksylium w pracy samorządowej stanie się zupełnie nową tradycją, która będzie szczególnie ważna, zarówno dla obecnych, jak i przyszłych pokoleń mieszkańców. Weksylium ma ponadto wyjątkowy wymiar promocyjny Gminy.

Gmina Dynów

Gmina Dynów – gmina wiejska w województwie podkarpackim, w powiecie rzeszowskim. W skład gminy wchodzi dziewięć sołectw: Bachórz, Dąbrówka Starzeńska, Dylągowa, Harta, Laskówka, Łubno, Pawłokoma, Ulanica i Wyręby.

Mapa Gminy Dynów

Symbole Gminy Dynów wraz z uzasadnieniem ich wyglądu opracowali Robert Fidura i Kamil Wójcikowski.

UCHWAŁA Nr VI (36) 2019 RADY GMINY DYNÓW

z dnia 5 czerwca 2019 r.

w sprawie ustanowienia herbu, flagi, baneru, pieczęci¹⁰⁵

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 506 z późn. zm.) oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 38 z późn. zm.) uchwala się co następuje:

§ 1. Ustanawia się symbole Gminy Dynów: herb, flagę, baner, pieczęć, mające stanowić trwałe znamiona tożsamości wspólnoty samorządowej, symbolizując więź historyczną, kulturową i społeczno-ekonomiczną mieszkańców Gminy.

§ 2. Herb Gminy Dynów. Powyższe założenia skłaniają nas

do przedstawienia następującego projektu herbu gminy Dynów: **w polu czerwonym nad rzeką srebrną takież dwór z dachem złotym, z ostrołukową bramą wjazdową i dwiema wieżami na flankach, każda z dwoma ostrołukowymi oknami jedno nad drugim, nakryta trapezoidalnym hełmem złotym; w bramie godło herbu Śreniawa w formie średniowiecznej. Czerwień** symbolizuje chwałę, odwagę, waleczność; **srebro** (biel) oznacza bogactwo, czystość, pokorę, uczciwość, niepokalaność, niewinność; **złoty** (żółty) - wiarę, stałość, mądrość i chwałę. Dopuszcza się, na potrzeby poligrafii i grafiki komputerowej, wyrażanie tynktury srebrnej przez kolor biały, złotej przez kolor żółty. Graficzny wzór herbu stanowi Załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 3. Flagę Gminy Dynów stanowi płat o proporcjach 5:8 (wysokość do długości). Wzór graficzny flagi stanowi Załącznik Nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 4. Baner Gminy Dynów to prostokątny płat materiału o proporcji 1:4 (szerokość do wysokości), będący pionowym odzworowaniem flagi. Wzór graficzny baneru stanowi Załącznik Nr 3 do niniejszej uchwały. Flaga stolikowa jest miniaturą flagi - Załącznik Nr 4.

(...)
§ 6. Herb, flaga lub baner gminy umieszczone będą w sali obrad Rady Gminy, w pomieszczeniach Urzędu Gminy oraz innych budynkach instytucji gminnych. Herb, flaga i baner eksponowane będą z okazji publicznych uroczystości gminnych w miejscu ich odbywania oraz umieszczane w innych miejscach za zgodą Rady Gminy. Herb umieszczany będzie na ceremonialnych drukach urzędowych Gminy, Przewodniczącego Rady oraz Wójta

§ 7. Herb gminy może być używany na przedmiotach przeznaczonych do celów handlowych i reklamowych wyłącznie za zgodą Wójta Gminy Dynów.

§ 8.
(...)
2. Regulamin użycia symboli Gminy Dynów stanowi Załącznik Nr 8 do niniejszej uchwały.

3. Uzasadnienie heraldyczno-historyczne stanowi Załącznik Nr 9 do niniejszej uchwały.

§ 9. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dynów.

§ 10. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego¹⁰⁶.

CMYK 0, 15, 100, 0

CMYK 0, 100, 100, 0

Herb Gminy Dynów oraz wzorniki barw

CMYK 0, 15, 100, 0

CMYK 0, 100, 100, 0

Flaga Gminy Dynów wraz z wymiarowaniem oraz wzorniki barw

CMYK 0, 15, 100, 0

CMYK 0, 100, 100, 0

Baner Gminy Dynów wraz z wymiarowaniem oraz wzorniki barw

CMYK 0, 15, 100, 0

CMYK 0, 100, 100, 0

Flaga stolikowa Gminy Dynów wraz z wymiarowaniem oraz wzorniki barw

¹⁰⁵ Tekst uchwały został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego w dniu 25 czerwca 2019 r., poz. 3350.

¹⁰⁶ Wejście w życie: 10 lipca 2019 r.

REGULAMIN UŻYCIA SYMBOLI GMINY DYNÓW¹⁰⁷

DZIAŁ I. REGULAMIN UŻYWANIA HERBU GMINY DYNÓW

Herb Gminy Dynów w symboliczny sposób informuje o mieszkańcach, terytorium oraz o władzach samorządowych gminy. Prezentacje herbu gminy muszą być staranne, estetyczne i godne.

1. Herb Gminy Dynów - obok flagi - jest najważniejszym zewnętrznym znakiem rozpoznawczym - własnościowym gminy i symbolem lokalnej społeczności.
2. Herb umieszczony jest w sali obrad Rady Gminy, w pomieszczeniach Urzędu Rady Gminy oraz na budynkach należących do samorządowych władz Gminy Dynów. Prawo do wykorzystywania herbu przysługuje Wójtowi i Radzie Gminy oraz podległym im instytucjom.
3. Herb umieszczany jest z okazji publicznych uroczystości gminnych w miejscu ich odbywania.
4. Herb umieszczany jest w innych miejscach za zgodą Wójta Gminy Dynów.
5. Herb umieszczany jest na pieczęciach herbowych, emblematkach, insygniach i innych symbolach władz samorządowych Gminy Dynów.
6. Herb umieszczany jest na drukach urzędowych Wójta i Przewodniczącego Rady Gminy Dynów.
7. Herb może być wykorzystywany w akcjach promocyjnych, prowadzonych przez agendy Gminy Dynów, które działają z upoważnienia Wójta.
8. Użycie herbu przez instytucje działające poza strukturami Gminy Dynów, także przez organizacje społeczne - zwłaszcza w celach handlowych i reklamowych - może nastąpić tylko za zgodą Wójta.
9. Używanie herbu Gminy wymaga zachowania wzoru, kolorystyki i proporcji zgodnie z wzorcami znajdującymi się w Urzędzie Gminy Dynów.
10. W pomieszczeniach urzędowych lub salach posiedzeń herb umieszcza się obok herbu państwowego w drugiej kolejności.

DZIAŁ II. REGULAMIN UŻYWANIA FLAGI GMINY DYNÓW

Flaga Gminy Dynów w symboliczny sposób informuje o mieszkańcach, terytorium oraz o władzach samorządowych Gminy. Należy troszczyć się, aby jej prezentacje były staranne, estetyczne i godne.

1. Flaga Gminy Dynów jest zewnętrznym znakiem rozpoznawczym lokalnej wspólnoty terytorialnej. Jest - obok herbu Gminy - najważniejszym symbolem lokalnej społeczności.
2. Flaga z herbem współtworzy wystrój symboliczny sali obrad Rady Gminy oraz gabinetów Wójta i Przewodniczącego Rady Gminy.

¹⁰⁷ Załącznik Nr 8 do uchwały Nr VI(36) 2019 Rady Gminy Dynów z dnia 5 czerwca 2019 r. Pominięto Dział III – Regulamin używania pieczęci ozdobnych Gminy Dynów.

3. Flagę Gminy podnosi się z okazji świąt państwowych i uroczystości lokalnych na budynkach lub przed budynkami będącymi siedzibą samorządowych władz gminnych, oraz w miejscach publicznych wskazanych przez władze Gminy.

4. Flagę Gminy w dni powszednie podnosi się na budynkach władz gminnych.

5. Flaga Gminy może pozostawać na maszcie od świtu do zmroku. Jeśli pozostaje dłużej, musi być dobrze oświetlona.

6. Flaga nie może dotykać podłoża.

7. W dniach żałoby, ogłoszonej przez władze państwowe lub lokalne, należy:

- a) rano podnieść flagę na szczyt maszty, a następnie opuścić ją do połowy wysokości maszty,
  - b) wieczorem podnieść flagę na szczyt maszty, a następnie pozwoli opuszczać na dół,
  - c) jeśli flaga umieszczona jest na maszcie skośnym należy przewiązać ją czarna wstęgą.
  - d) Na jednym maszcie można podnieść tylko jedną flagę.
  - e) W przypadku podniesienia kilku różnych flag należy kierować się następującymi zasadami:
  - f) kolejność powinna odpowiadać hierarchii - państwowa, wojewódzka, powiatowa, gminna, służbowe, inne (np. szkoły, klubu sportowego, przedsiębiorstwa),
  - g) wśród flag zajmujących w hierarchii identyczne miejsce pierwszeństwo przysługuje zawsze fladze gospodarza,
  - h) wszystkie maszty muszą być jednakowej wysokości, a odległość między masztami nie może być mniejsza niż 1/5 wysokości maszty,
  - i) wszystkie flagi muszą mieć jednakową szerokość,
  - j) szerokość flagi na maszcie stojącym nie może być mniejsza niż 1/6 wysokości maszty oraz nie może być większa niż 1/4 wysokości maszty; szerokość flagi na maszcie skośnym nie może być mniejsza niż 1/3 długości maszty oraz nie może być większa niż 1/2 długości maszty.
8. Flaga podniesiona musi mieć czytelne barwy i godło, nie może być brudna, pomięta i postrzępiona. Flagę zużytą należy ceremonialnie spalić, co jest jedynym godnym sposobem jej zniszczenia.
9. Używanie flagi Gminy wymaga zachowania wzoru, kolorystyki i proporcji zgodnie z wzorcami znajdującymi się w Urzędzie Gminy Dynów.
10. W pomieszczeniach urzędowych lub salach posiedzeń flagę umieszcza się obok flagi państwowej w drugiej kolejności.

UZASADNIENIE¹⁰⁸

UZASADNIENIE HISTORYCZNO – HERALDYCZNE

Proponowany herb, wykorzystując trzy godła, nawiązuje do najdawniejszych dziejów tych ziem, kiedy to jeszcze Bachórz (1377) stanowił ośrodek ważniejszy od Dynowa (godło Kmitów oraz dwór), do etymologii nazwy Bachórz oraz do ważnego elementu topografii Gminy jakim jest rzeka San (wstęga u podstawy). W tym miejscu warto dodać, że herbem Śreniawa posługiwali się także Stadniccy, budowniczowie

¹⁰⁸ Uzasadnienie zamieszczono na końcu uchwały Nr VI(36) 2019 Rady Gminy Dynów z dnia 5 czerwca 2019 r.

zamku w Dąbrówce Starzeńskiej. Symbolikę proponowanego herbu można zatem rozszerzyć na Stadnickich i zamek w Dąbrówce, którego ruiny zachowały się do dzisiaj.

UZASADNIENIE FORMALNE

Gmina Dynów podjęła starania opracowania własnego herbu w 2015 r., zlecając to zadanie Panom Kamil Wójcikowski i Robert Fidura z Łodzi i Laszek Szlacheckich. Po licznej korespondencji, wymaganą prawem pozytywną decyzję Komisji Heraldycznej przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, Gmina Dynów uzyskała dnia 5 lipca 2017 r (Uchwała Komisji Heraldycznej z dnia 9 czerwca 2017 r nr 50 1366/O/2017, pismo Ministerstwa z dnia 5 lipca 2017 r znak DAP - WSUST-73-92/2016, KH 1366).

UZASADNIENIE HERALDYCZNO-HISTORYCZNE projektów symboli gminy Dynów¹⁰⁹

Tradycje heraldyczne na terenie gminy

Symbolika gminy z czasów historycznych

Żadna miejscowość na terenie gminy Dynów nie posiadała w przeszłości praw miejskich i nie posługiwała się herbem. Po zorganizowaniu podziału na gminy w zaborze austriackim w połowie XIX wieku, pojawiły się pieczęcie gmin jednostkowych. Znane są pieczęcie Bachórza, Laskówki, Łubna i Pawłokomy. Żadna z nich nie została wyposażona w zindywidualizowane znaki, wszystkie są napisowe.

Pieczęć gminy Bachórz była okrągła, o średnicy 24 mm i wypukłym kroju. W polu otokowym znajdował się napis rozdzielony ozdobnikami URZĄD GMINY BACHÓRZ. Pole centralne obwiedzione obwódką liniową, w nim pomiędzy dwoma rombami napis WIEŚ. Pieczęć z XIX wieku, pierwotnie w księdze szupańskiej miasta Brzozowa¹¹⁰.

Odcisk pieczęci Gminy Bachórz

Pieczęć gminy Laskówka była okrągła, o średnicy 30 mm i wypukłym kroju. W polu otokowym znajdował się napis u góry ZWIERZCHNOŚĆ, u dołu W LASKÓWCE (litera W nad słowem LASKÓWCE). Pole centralne nie oddzielone, w nim pod niewielkim ozdobnikiem słowo GMINNA pomiędzy dwoma asteriskami. Pieczęć z XIX wieku, pierwotnie w księdze szupańskiej miasta Brzozowa¹¹¹.

Odcisk pieczęci gminy Laskówka

Pieczęć gminy Łubno była okrągła, o średnicy 35 mm, wypukłym kroju i podwójnej zewnętrznej obwódce liniowej. Napis w polu centralnym rozdzielony dwoma rombami, w trzech rzędach ZWIERZCHNOŚĆ GMINY ŁUBNO. Pieczęć z XIX wieku, pierwotnie w księdze szupańskiej miasta Brzozowa¹¹².

¹⁰⁹ Wybrane fragmenty uzasadnienia opracowanego przez Roberta Fidurę i Kamila Wójcikowskiego.

¹¹⁰ A. Karczmarski, Pieczęcie gmin jednostkowych z okresu galicyjskiego, Rzeszów 2006, s. 21.

¹¹¹ Ibid., s. 102.

¹¹² Ibid., s. 57.

Odcisk pieczęci Gminy Lubno, XIX wiek

Pieczęć gminy Pawłokoma była owalna, pozioma, o wymiarach 40x22 mm, wypukłym kroju i zewnętrznej obwódce liniowej. Napis umieszczony po obwodzie, rozdzielony dwoma krpokami, po ukraińsku (we wsi była większość ukraińska), u góry УРЯДЪ ГРОМАДСКІЙ, u dołu ПАВЛОКОМЪ. Po środku między dwoma ozdobnikami ВЪ. Pieczęć z XIX wieku, pierwotnie w księdze szupańniczej miasta Brzozowa¹¹³.

Odcisk pieczęci Pawłokoma, XIX wiek

Heraldyka miejscowych posiadaczy ziemskich

Istnieje bogata tradycja heraldyczna związana z miejscowymi właścicielami ziemskimi. Poniższe zestawienie dotyczy tylko najważniejszych rodzin miejscowych posiadaczy ziemskich, którzy gospodarzyli w poszczególnych wsiach gminy Dynów dłużej niż 50 lat bądź też wywarli znaczny wpływ na dalsze losy jakiejś miejscowości na terenie gminy. Podane są orientacyjne ramy czasowe działalności danych rodów na terenie gminy.

Herb Szreniawa Kmitów (XIV-XV wiek) oraz Stadnickich (XVI-XVII wiek)¹¹⁴

Herb Wieniawa Denowskich (XV wiek, fundacja lub współfundacja kościoła w Harcie)¹¹⁵

Herb Nieczuja rodu Wapowskich (XVI-XVIII wiek)¹¹⁶

Herb Zaremby rodu Skrzyńskich (XIX-XX wiek, fundacja samodzielnej parafii w Bachórze)¹¹⁷

Herb Lis rodu Starzeńskich (XVIII-XX wiek)¹¹⁸

Herb Strzemię rodu Trzecińskich (XVIII-XIX wiek)¹¹⁹

Miejscowa heraldyka ziemska

W tradycje heraldyczne gminy wpisuje się naturalnie miejscowa heraldyka ziemska. W dobie swego powstania, najstarsze miejscowości Gminy wchodziły zapewne w skład Rusi Halicko-Włodzimierskiej. Herbem tego księstwa był w polu błękitnym lew wspięty. Godło to znamy m.in. z pieczęci wielkorządcy halickiego Władysława Opolczyka.

114 J. Szymański, Herbarz średniowiecznego rycerstwa polskiego, Warszawa 1991, s. 271.

115 Ibid., s. 290.

116 Oprac. Tadeusz Gajl

117 Oprac. Tadeusz Gajl

118 Oprac. Tadeusz Gajl

119 Oprac. Tadeusz Gajl

Pieczęć Władysława Opolczyka z 1379, herb Rusi z heraldycznej lewej¹²⁰

Herb ziemi lwowskiej (później województwa ruskiego) według Stemmat Polonica¹²³

Herb Rusi Halicko-Wołyńskiej, rekonstrukcja współczesna¹²¹

Lew jako godło herbowe Rusi odziedziczyło województwo ruskie, utworzone w 1434 roku. Herb województwa przedstawiał w polu błękitnym lwa złotego, ukoronowanego, wspinającego się na skały. Ściślej rzecz biorąc był to herb ziemi lwowskiej (znany już z chorągwi tej ziemi spod Grunwaldu, ale pozbawiony korony), którego wykorzystanie rozszerzyło się na całe województwo¹²².

Herb województwa ruskiego według herbarza Niesieckiego (wydanie XIX-wieczne)¹²⁴

123 Opr. H. Polczkówna, Stemmat Polonica (rękopis Klejnotów Długosza), Lwów 1928, s. 30.

124 K. Niesiecki, Korona polska przy złotej wolności starożytnymi rycerstwa y Wielkiego Xsięstwa Litewskiego klejnotami... ozdobiona, t. 1, s. 150.

Herb województwa ruskiego, rekonstrukcja współczesna¹²⁵

Województwo ruskie dzieliło się na kilka ziem. Obok wspomnianej ziemi lwowskiej w jego skład wchodziły ziemie: przemyska, sanocka, chełmska i halicka. Tereny dzisiejszej gminy leżały w ziemi sanockiej. Znany jest herb tej ziemi, przedstawiający w polu błękitnym orła dwugłowego, złotego, pod jedną koroną. W takich barwach i kształcie pojawił się już na sztandarze przemyskim, użytym w czasie bitwy pod Grunwaldem. Początkowo herb taki przypisywano tylko ziemi przemyskiej, z czasem utożsamiano go zarówno z ziemią przemyską jak i sanocką¹²⁶. Niektóre źródła, takie jak ilustracja Statutu Łaskiego, dokonywały rozróżnienia tych dwóch herbów, dając orłowi przemyskiemu tynkturę srebrną¹²⁷. Takie też stanowisko przyjęła Komisja Heraldyczna, akceptując m.in. złotego orła sanockiego w herbie powiatu brzozowskiego (który leży na terenie dawnej ziemi sanockiej) oraz srebrnego orła przemyskiego w herbie powiatu przeworskiego (który leży na terenie ziemi przemyskiej). Herb ziemi przemyskiej i sanockiej funkcjonował aż do czasów zaboru austriackiego, tj. do 1772.

125 Źródło: Wikipedia, autorstwo: Bastianow.

126 S. Kuczyński, Polskie..., op. cit., s. 105.

127 Warto dodać, że niektóre kopie tego dokumentu rekonstruowały barwy jako czerwono-złote.

Chorągwi przemyski pod Grunwaldem (rekonstrukcja współczesna)¹²⁸

Herb ziemi przemyskiej według Stemmat Polonica¹²⁹

128 A. Klein, N. Sekunda, K.A. Czerniejewski, Chorągwie polskie pod Grunwaldem, Łódź 2000, s. 48-49.

129 H. Polczkówna, Stemmat..., op. cit., s. 30.

Herb ziemi przemyskiej według herbarza Niesieckiego (wydanie XIX-wieczne)¹³⁰

Trójpolowy herb Galicji, Lodomerii i wspólny księstw Oświęcimskiego i Zatorskiego, z herbem Austrii w tarczy sercowej, na awersie monety 30 krajcarów z 1776 roku¹³¹

W roku 1782 dokonano jeszcze jednej zmiany, dodając czwarte pole, z herbem Księstwa Oświęcimskiego – w polu błękitnym orzeł czerwony, z inicjałem „O” na piersi, oraz dodając inicjał „Z” na piersi orła zatorskiego. Wymienione tu barwy pól i godła herbów księstw śląskich były różnie odmieniane, wśród przedstawiających je artystów brak było konsensusu. Spotykało się np. czerwonego orła w srebrnym polu dla Zatoru.

Herb Królestwa Galicji i Lodomerii z dyplomu nobilitacyjnego Franciszka Bolla z 1794 roku¹³²

Kolejny rozdział w heraldyce ziemskiej regionu powstał po rozbiorach Polski. Krótko po dokonaniu I rozbioru, władze austriackie ustaliły herby dla nowych nabytków terytorialnych monarchii. Okolice Dynowa znalazły się w granicach tworzonego o oficjalnej nazwie Królestwo Galicji i Lodomerii, w skrócie nazywanego Galicją. Dla jednostki tej już w 1772 roku opracowano herb, nawiązujący do XVI-wiecznych herbów Galicji (Halicza) i Lodomerii (Włodzimierz), pochodzących z pieczęci roszczeniowych monarchów najpierw węgierskich, a potem habsburskich. Dla Galicji herbem tym były w polu błękitnym trzy korony złote, 2 i 1 (zapewne nawiązanie do herbu Kapituły Krakowskiej), zaś dla Lodomerii (zlatynizowana nazwa Księstwa Włodzimierskiego), w polu błękitnym dwa pasy szachowane czerwono-srebrno. Herb ten nie ma żadnej starszej tradycji historycznej. Opisane oba herby funkcjonowały w latach 1772-75 na jednej tarczy dzielonej w słup, z prawej herb Galicji, z lewej Lodomerii, jako herb Królestwa Galicji i Lodomerii.

W roku 1775 kompozycję tę wzbogacono o herb Księstwa Zatorskiego, dodając dodatkowe pole u dołu (tarcza dzielona w rosochę na opak), błękitne z orłem srebrnym.

Herb Królestwa Galicji i Lodomerii umieszczony na lasce marszałka krajowego ks. Eustachego Sanguszki z 1891 roku¹³³

W 1804 roku powstał nowy herb Galicji. Przedstawił on w polu błękitnym pas czerwony, nad nim kawkę czarną, pod nim trzy korony złote, 2 i 1. Nowe godło – kawka, miało nawiązywać do księstwa Halickiego, jako godło mówiące (*kawka – halka*). W okresie tym stworzono też kolejny złożony herb prowincji, który przedstawiał na tarczy trójdzielnej w polu górnym herb Lodomerii, w polach dolnych herby księstw śląskich, w tarczy sercowej herb Galicji. W użyciu był też wariant, w którym herb Galicji umieszczano w polu pierwszym, tworząc herb czwór dzielną w krzyż, oraz wariant czteropolowy jak herb z 1782 roku¹³⁴

Herb Galicji od 1804 roku, pole dolne zawiera herb Galicji z 1772 roku¹³⁵

Herb wielki Austro-Węgier z lat 1836-66, w polu 6 (lewe dolne) herb Galicji – trójpolowy z tarczą sercową¹³⁶

130 K. Niesiecki, Korona..., op.cit., s. 150.

131 S. Kuczyński, Polskie..., op.cit., s. 228.

132 S. Górczyński, Nobilitacje w Galicji w latach 1772-1918, Warszawa 1999, s. 39.

133 S. Kuczyński, Polskie..., op.cit., s. 229.

134 Op.cit., s. 227-231.

135 H.G. Ströhl, Oesterreichisch-Ungarische Wappenrolle, Wiedeń 1890.

136 A. Znamierowski, P. Dudziński, Wielka księga heraldyki, Warszawa 2008, s. 203.

Herb Galicji od 1867 roku według Mariana Gumowskiego¹³⁷

Po odzyskaniu niepodległości w 1918 roku Dynów i okolice znalazły się w województwie lwowskim, w powiecie krośnieńskim. Herb województwa lwowskiego miał wyglądać jak następuje: Tarcza dwudzielna – w polu górnym błękitnym lew złoty w koronie złotej, zwrócony w lewo wspina się przednimi łapami na skałę; w polu dolnym, również błękitnym, orzeł biały o dwóch głowach, które jedna korona otacza. Kompozycja miała więc łączyć herby historycznego województwa ruskiego oraz ziemi przemyskiej i sanockiej¹³⁸. Międzywojenne projekty herbów wojewódzkich nie zdążyły wejść w życie. Jednakże z tego projektu można wysnuć wniosek, że również przedwojenni heraldycy proponowali srebro jako tynkturę orła w herbie ziemi przemyskiej.

Herb województwa lwowskiego, oryginalny projekt z 1928 roku¹³⁹

137. M. Gumowski, Herbarz Polski, Wydawnictwo Kawa Hag, 1932.

138. Projekt Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie nadania herbów województwom, Archiwum Akt Nowych, PRM 59-10, s. 18-21.

139. Rys. Wacław Graniczny

Herb województwa lwowskiego rekonstrukcja współczesna¹⁴⁰

Po drugiej wojnie światowej zapomniano o herbach ziemskich aż do 1999 roku, kiedy nowa reforma administracyjna przwróciła powiaty. Krótco potem ustalono herby nowych województw i powiatów.

Herb województwa podkarpackiego przedstawia na tarczy dzielonej w słup w polu prawym, czerwonym, gryfa srebrnego, wspiętego, ukoronowanego, w lewo, w polu lewym, błękitnym, lwa złotego, wspiętego, ukoronowanego, nad nimi na linii podziału, krzyż kawalerski srebrny. Herb ten kompiluje elementy herbu województw: bełzkiego (pole prawe), ruskiego (pole lewe) i stolicy województwa, Rzeszowa (krzyż)^{141 142}.

Herb ustanowił także powiat rzeszowski. Przedstawia on w polu błękitnym lwa złotego, wspiętego, trzymającego w łapach tarczę czerwoną z krzyżem kawalerskim srebrnym. Herb nawiązuje do symboliki Rusi i Rzeszowa. Herb nie ma pozytywnej opinii Komisji Heraldycznej¹⁴³.

Herb województwa podkarpackiego¹⁴⁴

140. Źródło: Wikipedia, autorstwo: Poznaniak

141. Uchwała nr XXI/212/2000 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 28 sierpnia 2000 roku w sprawie ustanowienia herbu Województwa Podkarpackiego.

142. Uchwała nr XXX/330/2001 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 23 kwietnia 2001 roku zmieniająca uchwałę nr XXI/212/2000 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 sierpnia 2000 roku w sprawie ustanowienia herbu Województwa Podkarpackiego.

143. Uchwała Nr XIII/104/2000 Rady Powiatu Rzeszowskiego z dnia 26 lutego 2000 r.

144. Źródło: Wikipedia, autorstwo: Bastianow.

Herb powiatu rzeszowskiego¹⁴⁵

Dotychczasowe propozycje herbów gminy i jej sołectw

W roku 2009, z okazji 580-lecia pierwszej wzmianki o wsi Harta został opracowany projekt herbu sołectwa Harta. Propozycja wypłynęła z inicjatywy członków Towarzystwa Rozwoju i Kultury Wsi Harta, przy szczególnym udziale wiceprezesa tego Towarzystwa Pana Jacka Stochmala. Herb Harty opisywany jest następująco:

Na tarczy dwudzielnej, dzielonej w pas, lew czarny ale go tylko połowa, język u niego wywieszony czerwony, łapy przednie u niego widać, tak że lewa trochę do góry wzniesiona nad prawą, ogon też zadarty ku górze, wyskakuje z czerwonego dolnego pola.

Herb nawiązuje oczywiście do herbu Zaremby rodziny Skrzyńskich, właścicieli wsi między XVIII i XX wiekiem. Herb wraz z uzasadnieniem opracowali Wiktoria Helwin i Wiesław Walat¹⁴⁶.

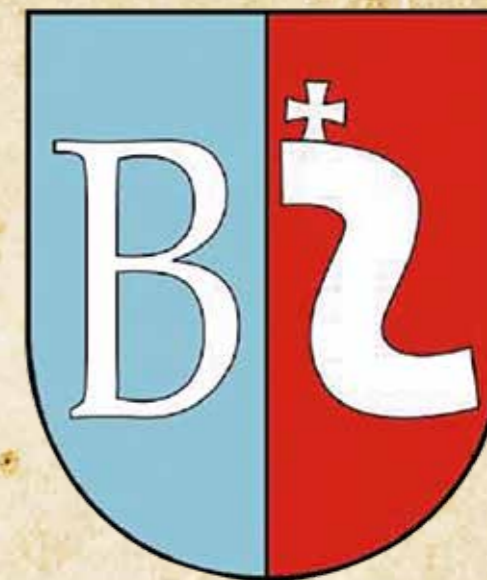

Herb Harty

145. Źródło: Wikipedia, autorstwo: Mirosław Toton.

146. <http://www.harta.pl/herb-harty/> (dostęp 29.08.2020)

Wiktoria Helwin i Wiesław Walat przedstawili także swoje propozycje herbów pozostałych sołectw gminy Dynów, a także samej gminy Dynów. Opublikowano je w miejscowym czasopiśmie Motyl Dynowski w 2015 roku¹⁴⁷.

Propozycja herbu Bachórz autorstwa Wiktorii Helwin i Wiesława Walata z 2015 roku

Jako herb Dąbrówki Starzeńskiej zaproponowano rodowy herb Lis rodziny Starzeńskich.

Propozycja herbu Dąbrówki Starzeńskiej autorstwa Wiktorii Helwin i Wiesława Walata z 2015 roku

W herbie Dylągowej zaproponowano w polu zielonym półcień pocięty na dyle, poniżej wstęga niebieska obramowana na biało symbolizująca rzekę San. Dyle nawiązują oczywiście do nazwy miejscowości.

147. W. Helwin, W. Walat, Fryz heraldyczny, [w:] Motyl Dynowski. Czasopismo Nasza Gmina Dynów, Nr 1 marzec-kwiecień 2015, s. 6-7.

Propozycja herbu Dylągowej autorstwa Wiktorii Helwin i Wiesława Walata z 2015 roku

Propozycja herbu Łubna autorstwa Wiktorii Helwin i Wiesława Walata z 2015 roku

Propozycja herbu Ulanicy autorstwa Wiktorii Helwin i Wiesława Walata z 2015 roku

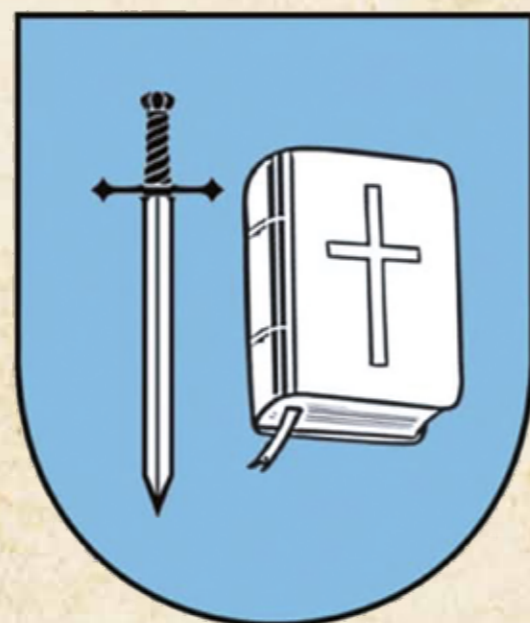
Propozycja herbu gminy Dynów autorstwa Wiktorii Helwin i Wiesława Walata z 2015 roku

Herb Laskówki miałby przedstawiać w polu zielonym trzy drzewa iglaste, w nawiązaniu do nazwy miejscowości.

Propozycja herbu Laskówki autorstwa Wiktorii Helwin i Wiesława Walata z 2015 roku

Herb Pawłokomy miałby przedstawiać w polu niebieskim srebrne insygnia Św. Pawła z Tarsu – z prawej miecz, z lewej Biblię. Jest to kolejny herb mówiący.

Propozycja herbu Pawłokomy autorstwa Wiktorii Helwin i Wiesława Walata z 2015 roku

Jako herb Łubna zaproponowano przyjęcie herbu Nieczuja rodziny Wapowskich, uzupełnionego u dołu o wstęgę złotosrebrną, w intencji twórców, mającą symbolizować wieś łańcuchową.

Dla Ulanicy autorzy zaproponowali w polu błękitnym pszczołę złotą nad murawą zieloną. Złota pszczoła stanowi godło mówiące, zaś zielona murawa nawiązuje do okolicznych terenów zielonych.

Herbem Wyrębów miałby być w polu zielonym skrzyżowane piła i topór srebrne z uchwytami złotymi, zaś od czoła krzyż grecki srebrny. Narzędzia nawiązują oczywiście do nazwy miejscowości, zaś krzyż grecki jest symbolem nadziei.

Propozycja herbu Wyrębów autorstwa Wiktorii Helwin i Wiesława Walata z 2015 roku

Ostatni w tym zestawieniu to propozycja dla samej gminy Dynów. Projekt przedstawia tarczę dzieloną w słup, z prawej w polu złotym godło herbowe miasta Dynowa, zaś z lewej w polu czerwonym godło herbowe Kmitów.

Oddolna inicjatywa stworzenia herbów sołeckich i gminnego jest ciekawym przedsięwzięciem. Niestety w przedstawionych projektach widać pewne braki. W szczególności zwraca uwagę wykorzystanie gotowych godeł herbowych autorstwa Tadeusza Gajla. Mało oryginalne jest wykorzystanie inicjału B jako symbolu Bachorza. Niedopuszczalne jest użycie bez żadnych dodatków czy uszczerbień herbu rodzowego Lis w herbie Dąbrówki. Zwraca uwagę niespójność odcieni barw wykorzystanych w różnych herbach. Wykorzystanie wstęgi kojarzącej się z rzeką jako symbolu wsi łańcuchowej w herbie Łubna również jest kontrowersyjne.

W propozycji herbu dla gminy Dynów jedynym trafnym wyborem wydaje się nawiązanie do rodu Kmitów. Użycie godła herbowego Dynowa nie znajduje już uzasadnienia – miasto Dynów nie znajduje się bowiem na terenie gminy. W takich przypadkach (potocznie określanych jako „gminy obowiązkowe”) dopuszczalne jest jedynie nawiązanie do herbu miasta poprzez np. użycie jego elementu, uszczerbienie, odmienienie.

Logo gminy Dynów

9 marca 2007 roku została podjęta uchwała o ogłoszeniu konkursu na projekt logo gminy Dynów. Konkurs rozstrzygnięto w maju 2007 roku, zaś w grudniu 2007 przyjęto oficjalne logo gminy. Zwycięski projekt stworzył pan Marek Pyś. Logo gminy Dynów to znak w kształcie koła w odcieniach zieleni od góry odcień jaśniejszy (R40, G155, B40) od dołu ciemniejszy (R0, G70, B50). Wewnątrz okręgu, przy prawej krawędzi znajduje się mapa Gminy Dynów w kolorze ciemnożółtym (R250, G195, B0), z wyszczególnionymi obszarami dziewięciu miejscowości gminy. Od lewej do prawej krawędzi okręgu przebiega ciemnoniebieska (R30, G50, B130) wstęga rzeki San oddzielająca (tak jak w terenie) trzy miejscowości (Pawłokomę, Dylągowę i dąbrówkę Starzeńską). Pod linią rzeki znajduje się biały (R255, G255, B255) napis Gmina Dynów^{148 149}

Projekt logo Gminy Dynów autorstwa Marka Pysia z 2007 roku

Możliwości utworzenia herbu gminy

Projektowanie herbu „gminy obwarzankowej” nie rzadko przysparza dodatkowych trudności. Pierwszym pomysłem w takich przypadkach jest oczywiście nawiązanie do herbu miasta. Niestety projektanci uzyskali stanowisko władz gminy, które jasno wskazuje, że nie życzą sobie one nawiązywać do herbu Dynowa.

Analizując rys historyczny poszczególnych miejscowości gminy można szybko dojść do wniosku, że istniał jeden okres, kiedy całość terenu dzisiejszej gminy znajdowała się pod jedną władzą, zaś ośrodek tej władzy mieścił się w jednej z miejscowości gminy. Mowa oczywiście o rządach Piotra Kmity (lata 1389-1409), który ośrodkiem swojej władzy uczynił Bachórz, zaś cały okoliczny klucz był określany jako *districus bachuriensis* – powiat bachórski. Zarządca dóbr z ramienia Kmitów był zwyczajowo nazywany wojewodą. Po śmierci

Piotra Kmity jego domena została wprawdzie podzielona na klucze bachórski i dubiecki, ale nadal oba klucze były w rękach Kmitów (Piotr Lunak i Mikołaj), zaś Bachórz nadal pozostawał ośrodkiem władzy dla większości okolicznych wsi. Wydaje się, że symbolicznym momentem przeniesienia ośrodka władzy do Dynowa jest nadanie temu ostatniemu praw miejskich około 1429 roku. Od tego też momentu *districus bachuriensis* zaczął być określany jako *districus denoviensis*, chociaż Małgorzata, zmarła w 1464 roku, córka Piotra Lunaka, pisała się jeszcze z Bachórze i Denowa.

Projektanci proponują więc nawiązanie do konkretnego okresu w dziejach, kiedy to okolicą niepodzielnie rządili Kmitowie, zaś Bachórz był ośrodkiem ich władzy. Projektanci proponują zatem umieszczenie w herbie gminy godła herbowego Kmitów, tzn. Szreniawa.

Istotną kwestią jest nadanie Szreniawie odpowiedniej stylizacji. Ponieważ odwołujemy się do sytuacji z przełomu wieków XIV i XV, uważamy, że powinniśmy poszukiwać inspiracji w przedstawieniach z tego okresu. Komisja Heraldyczna przy MSWiA zasugerowała wykorzystanie wizerunku Szreniawy Piotra Kmity, zachowanego na polichromii na zamku w Lublinie. Wizerunek ten jest tożsamy z wizerunkiem z pieczęci Dobiesława Kmity z 1466 roku. Dobiesław Kmita to nie tylko przedstawiciel ineresującej nas rodziny, ale także osoba konkretnie związana z tą ziemią. Dobiesław był bowiem synem Mikołaja i dziedzicem dóbr dubieckich. Rościł sobie także pretensje do dóbr bachorskich. Godło herbowe na wspomnianych przedstawieniach herbowych wyobraża Szreniawę w charakterystyczny sposób – nie jako stylizowaną „rzekę”, ale Krzywań, jakby górny koniec pastorału. W stosunku do ukształtowanej później wersji herbu zmieniony jest także kierunek godła – końcówka z krzyżykiem umieszczona jest w lewej górnej ćwiartce tarczy herbowej.

Herb Piotra Kmity na polichromii zamku w Lublinie, początek XV wieku¹⁵⁰

150. Fot. Bartłomiej Bułtowicz

Pieczęć Dobiesława Kmity umieszczona pod traktatem toruńskim, 1466 rok¹⁵¹

Niestety przedstawine władzom gminy propozycje kształtu Szreniawy nawiązującego do tej pieczęci zostały odrzucone. Władze gminy zażyczyły sobie przedstawienia Szreniawy w sposób klasyczny, który ukształtował się w późniejszych wiekach.

Klasyczna postać herbu Szreniawa, według herbarza Józefa Szymańskiego¹⁵²

Stylizacja ta została jednak odrzucona przez Komisję Heraldyczną, która wprost zaleciła użycie stylizacji z polichromii na zamku w Lublinie.

Jak wiadomo sam niezmieniony herb szlachecki nie może stanowić herbu gminy (poza ściśle uzasadnionymi wy-

151. Archiwum Główne Akt Dawnych (AGAD).

152. J. Szymański, Herbarz..., op.cit., s. 271.

jątkami). Godło herbowe Kmitów należy więc uzupełnić dodatkowymi elementami. Wiadomo, że dobra bachórskie były zarządzane z dworu w Bachórze, w którym wystawiono kilka dokumentów. Projektanci proponują zatem włączenie do herbu stylizowanej sylwety dworu, która w połączeniu z godłem herbowej Kmitów będzie mówić wprost o kluczu dóbr bachórskich, zarządzanym z dworu w Bachórze.

W tym miejscu warto dodać, że herbem Szreniawa posługiwali się także Stadniccy, budowniczo wież zamku w Dąbrówce Starzeńskiej. Symbolikę proponowanego herbu można zatem rozszerzyć także na Stadnickich i zamek w Dąbrówce, którego ruiny zachowały się do dzisiaj. Istnieją ambitne plany częściowej restauracji zamku i uczynienie zeń atrakcji turystycznej.

Wkomponowanie w tarczę hiszpańską, o półokrągłej dolnej krawędzi, sylwety dworu spowoduje powstanie u dołu tarczy niekorzystnie wyglądającej pustej przestrzeni. Naszym zdaniem przestrzeń tą należy wypełnić trzecim godłem. Idealnie do tego celu nadaje się godło przedstawiające rzekę. Umieszczając w podstawie herbu rzekę z jednej strony nawiążemy do dzielącej gminę na pół rzeki San, zaś z drugiej strony nawiążemy do „wodnej” etymologii nazwy najwcześniej wzmiankowanej wsi na terenie gminy, tzn. Bachórze.

Herb Gminy Dynów

Powyższe rozumowanie skłania nas do przedstawienia następującego projektu herbu Gminy Dynów:

W polu czerwonym nad rzeką srebrną takież dwór z dachem złotym, z ostrołukową bramą wjazdową i dwiema wieżami na flankach, każda z dwoma ostrołukowymi oknami jedno nad drugim, nakryta trapezoidalnym hełmem złotym; w bramie godło herbu Szreniawa w formie średniowiecznej.

Proponowany herb, wykorzystując trzy godła, nawiązuje do najdawniejszych dziejów tych ziem, kiedy to jeszcze Bachórz stanowił ośrodek ważniejszy od Dynowa (godło Kmitów oraz dwór), do etymologii nazwy Bachórz oraz do ważnego elementu topografii gminy jakim jest rzeka San (wstęga u podstawy).

Barwy godła i pola wywiedzione są z barw herbu Szreniawa. Niezależnie od tego mają też ogólną symbolikę, oznaczając m.in.: złoto – szlachetność, srebro – pokorę, czystość, uczciwość, bogactwo, czerwień – chwałę, odwagę, waleczność. Niezależnie od tego, znaczenie mają też konfiguracje barw: złota z czerwoną oznaczają wolność, stałość i niezależność, zaś srebrna z czerwoną oznaczają odwagę¹⁵³. Dopuszcza się, na potrzeby poligrafii i grafiki komputerowej, wyrażanie tynktatury złotej poprzez kolor żółty, a srebrnej przez kolor biały.

Flaga Gminy Dynów

Proponujemy, aby flaga gminy była flagą heraldyczną o proporcjach 5:8 (wysokość do długości). Od spodu, w odległości 1/20 wysokości płata od jego dolnej krawędzi znajduje się rzeka biała szerokości 3/20 wysokości płata, nad nią znajduje się reszta godła herbu gminy (dwór z godłem Szreniawy

153. P. Dudziński, Alfabet..., op.cit., s. 40-42.

między wieżami), wysokość 14/20 wysokości płata, umieszczone w ten sposób, że odległość między dolną krawędzią dworu a rzeką jest równa 1/20 wysokości płata.

Baner Gminy Dynów

Baner Gminy Dynów to prostokątny płat materiału o proporcji 1:4 (szerokość do wysokości), będący pionowym odwzorowaniem flagi. Godło herbu, wysokości 1/4 wysokości płata, jest umieszczone tak, że odległość między jego górną krawędzią a górną krawędzią płata jest równa 1/4 wysokości płata.

Flaga stolikowa Gminy Dynów

Flaga stolikowa Gminy Dynów to prostokątny płat materiału o proporcji 1:2 (szerokość do wysokości), będący pionowym odwzorowaniem flagi. Godło herbu, wysokość 1/2 wysokości płata, znajduje się pośrodku płata.

Gmina Łochów

Gmina Łochów – gmina miejskowiejska w województwie mazowieckim, w powiecie węgrowskim. W skład gminy wchodzi trzydzieści jeden sołectw: Baczki, Barchów, Brzuza, Budziska, Burakowskie, Dąbrowa, Gwizdały, Jasiorówka, Jerzyska, Kalinowiec, Kaliska, Kamionna, Karczewiczna, Laski, Łazy, Łojew, Łojki, Łopianka, Łosiewice, Majdan, Matały, Nadkole, Ogrodniki, Ostrówek, Pogorzelec, Samotrzask, Szumin, Twarogi, Wólka Paplińska, Zagrodniki i Zambrzniec.

Mapa Gminy Łochów

UCHWAŁA Nr IX/81/2019 RADY MIEJSKIEJ W ŁOCHOWIE

z dnia 26 czerwca 2019 r.

w sprawie ustanowienia sztandaru Gminy Łochów¹⁵⁴

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506) oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (Dz. U. z 2016 r. poz. 38) po uzyskaniu pozytywnej opinii Komisji Heraldycznej przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, Rada Miejska w Łochowie uchwala, co następuje:

§ 1. Ustanawia się sztandar Gminy Łochów, którego opis i wzór graficzny określają załączniki nr 1 i nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 2. Przyjmuje się zasady używania sztandaru Gminy Łochów określone w załączniku nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Łochowa.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego¹⁵⁵.

Opis Sztandaru Gminy Łochów¹⁵⁶

Sztandar Gminy Łochów ma kształt kwadratowego płata o wymiarach 100 cm x 100 cm, przymocowanego do drzewca koluszkami umocowanymi na szpili a zwieńczonego głowicą w formie czterograniastego złotego grota włóczni o wym. 80 x 220 mm; grot włóczni zakończony jest złotą kulka.

Płaty tkaniny z trzech boków nie przylegających do drzewca obszyte są frędzlą złotą o długości 5 cm.

Strona prawa sztandaru (na lewo od drzewca) przedstawia godło państwowe ustalonego wzoru (Orzeł Biały w koronie w czerwonym polu tarczy) na płacie barwy ecru, gdzie godło stanowi 1/2 wysokości płata.

Dookoła godła złotą majuskułą dewiza: BÓG HONOR OJCZYŻNA, między wyrazami dywizory w postaci złotych krzyżyków. Litery wys. ca 85 mm obwiedzione czarną nicią - linią konturową.

Strona lewa sztandaru (na prawo od drzewca) - w polu zielonym godło herbu Gminy Łochów, które stanowi 3/5 wysokości płata.

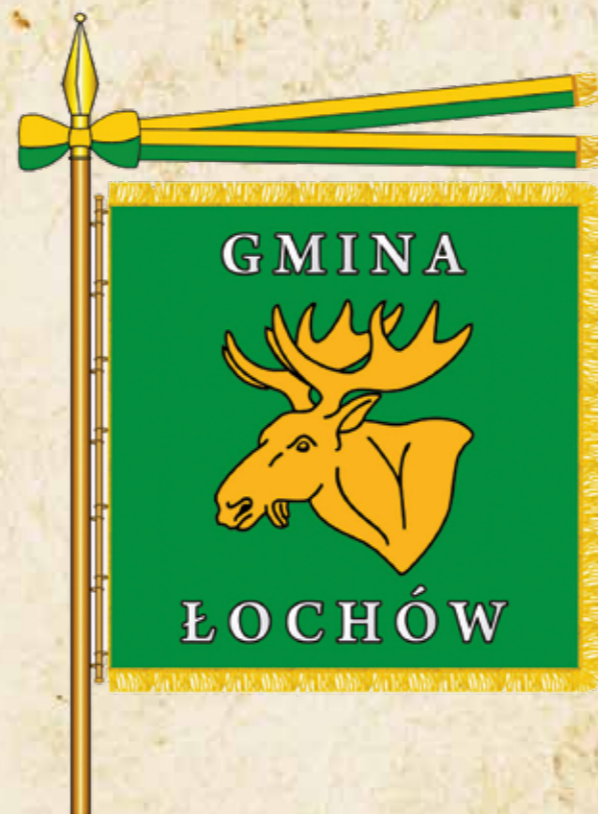
Powyżej godła srebrną majuskułą napis GMINA, poniżej godła srebrną majuskułą napis ŁOCHÓW.

Litery wys. ca 93 mm obwiedzione czarną nicią - linią konturową.

Szarfa sztandaru w barwach gminy żółto-zielona, zakończoną frędzlą taką jak płaty sztandaru, przewiązana w kokardę pod głowicą sztandaru.

Strona główna sztandaru Gminy Łochów

Strona odwrotna sztandaru Gminy Łochów

Zasady używania sztandaru Gminy Łochów¹⁵⁷

1. Sztandar Gminy Łochów może być używany w sposób zapewniający mu należyty szacunek i szacunek.
2. Sztandar powinien być w sposób szczególny chroniony, przechowywany i eksponowany.

157. Załącznik nr 3 do uchwały Nr IX/81/2019 Rady Miejskiej w Łochowie z dnia 26.06.2019 r.

3. Sztandar przechowywany jest w miejscu do tego przeznaczonym w siedzibie Urzędu Miejskiego w Łochowie.
4. Opiekę nad sztandarem sprawuje Burmistrz Łochowa.
5. Sztandar Gminy Łochów używany jest w szczególności podczas: uroczystej sesji; uroczystości gminnych i państwowych lub na podstawie decyzji Burmistrza Łochowa, w czasie innych uroczystości.
6. Uroczystość z udziałem sztandaru ma zawsze przebieg i charakter oficjalny.
7. Sztandar noszony jest przez poczet sztandarowy.
8. Poczet sztandarowy stanowi chorągry i dwuosobowa asysta.
9. Skład pocztu sztandarowego wyznaczony przez Burmistrza Łochowa może być stały lub wyznaczany na poszczególne uroczystości.
10. Członkowie pocztu sztandarowego występują w ubiorach wizytowych, szarfe w kolorze biało-czerwonym przepasanej przez prawe ramię i białych rękawiczkach.

Prośba, Komitetu obchodów 50-lecia nadania praw miejskich dla Łochowa, do mieszkańców Gminy Łochów o wsparcie finansowe na rzecz fundacji Sztandaru Gminy Łochów¹⁵⁸

Gmina Strzelce

Gmina Strzelce – gmina wiejska w województwie łódzkim, w powiecie kutnowskim. W skład gminy wchodzi dwadzieścia sołectw: Aleksandrów, Bociany, Dąbkowice, Długoleka, Karolew, Klonowiec Stary, Kozią Górą, Marianów, Muchnice Nowe Muchów, Niedrzaków, Niedrzew Pierwszy, Niedrzew Drugi, Przyzór, Rejmontów, Siemianów, Strzelce, Sójki, Wieszyce i Wola Raciborowska.

154. Tekst uchwały został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego w dniu 5 lipca 2019 r., poz. 8378.

155. Wejście w życie: 20 lipca 2019 r.

156. Załącznik nr 1 do uchwały Nr IX/81/2019 Rady Miejskiej w Łochowie z dnia 26.06.2019 r.

158. <http://www.gminalochow.pl/search> (dostęp 12.09.2019 r.)

Mapa Gminy Strzelce

Symbole Gminy Strzelce wraz z uzasadnieniem ich wyglądu opracowali Robert Fidura i Kamil Wójcikowski.

UCHWAŁA Nr IX/54/19 RADY GMINY STRZELCE

z dnia 25 lipca 2019 r.

w sprawie ustanowienia herbu, flagi, Banneru, sztandaru, łańcuchów i pieczęci Gminy Strzelce oraz zasad ich używania¹⁵⁹

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 506) oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 38), po zasięgnięciu opinii Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Rada Gminy w Strzelcach uchwała, co następuje:

§ 1.

1. Ustanawia się herb Gminy Strzelce według opisu zawartego w § 2 uchwały.

2. Wzór graficzny herbu określa załącznik Nr 1 do uchwały.

§ 2. Herb Gminy Strzelce składa się: w polu czerwonym od głowicy trzy przeplecione pierścienie złote, od podstawy także naciągnięta kusza z bełtem w dół. Trzy przeplecione pierścienie symbolizują Tróję Świętą, pod której wezwaniem jest kościół parafialny w Strzelcach. Naciągnięta kusza z bełtem nawiązuje do nazwy gminy i miejscowości Strzelce.

§ 3.

1. Ustanawia się flagę Gminy Strzelce według opisu zawartego w § 4 uchwały.

2. Wzór graficzny flagi określa załącznik Nr 2 do uchwały.

§ 4. Flaga Gminy Strzelce to płat prostokątny o proporcjach 5:8 (wysokość do długości), czerwony podzielony na dwie pionowe, równe części - od drzewca jednolicie czerwoną, zaś w części swobodnej z umieszczonymi dwoma jednakowej wielkości żółtymi trójkątami równoramiennymi, opartymi podstawami o krawędź swobodną flagi, zaś wierzchołkami dotykającymi linii podziału między częścią od drzewca a częścią swobodną. W części od drzewca, umieszczone centralnie godło herbu Gminy Strzelce szerokości 5/16 szerokości flagi.

159. Tekst uchwały został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego w dniu 23 sierpnia 2019 r., poz. 4695.

§ 5.

1. Ustanawia się flagę stolikową Gminy Strzelce według opisu zawartego w § 6 uchwały.

2. Wzór graficzny flagi stolikowej określa załącznik Nr 3 do uchwały.

§ 6. Flaga stolikowa Gminy Strzelce jest pionowym odwzorowaniem flagi na płacie o proporcjach 2:1 (wysokość do szerokości) przeznaczonym do zawieszania na poprzeczce mocowanej do stojaka. Herb Gminy Strzelce, wysokości 9/10 wysokości płata, jest umieszczony centralnie w górnej, jednolicie czerwonej części flagi.

§ 7.

1. Ustanawia się banner Gminy Strzelce według opisu zawartego w § 8 uchwały.

2. Wzór graficzny banneru określa załącznik Nr 4 do uchwały.

§ 8. Banner Gminy Strzelce jest pionowym odwzorowaniem flagi na płacie o proporcjach 4:1 (wysokość do szerokości). Godło herbu Gminy Strzelce, o wysokości 3/4 płata, jest umieszczone centralnie w górnej, jednolicie czerwonej części banneru.

§ 9.

1. Ustanawia się sztandar Gminy Strzelce według opisu zawartego w § 10 uchwały.

2. Wzór graficzny sztandaru określa załącznik Nr 5 i 6 do uchwały.

§ 10. Sztandar Gminy Strzelce ma postać dwustronnego kwadratowego płata obszytego z trzech stron srebrną frędzlą. Czwarta strona przymocowana jest do drzewca za pomocą koluszków umocowanych na szpili. Drzewce sztandaru zwieńcza ozdobna głowica przedstawiająca naciągniętą kuszę z bełtem skierowaną w górę. Kusza w formie reliefu z dodatkowym obramowaniem. Strona prawa sztandaru jest czerwona z godłem Polski w części centralnej. Strona lewa jest żółta, z herbem gminy w części centralnej. Nad nim czerwony napis majuskułowy GMINA STRZELCE, pod nim zaś czerwone daty 1380 (pierwsza wzmianka o Strzelcach), 1953 (utworzenie Gminy Strzelce) i 2019 (fundacja sztandaru). Po bokach z prawej herb książąt mazowieckich, z lewej herb województwa rawskiego, oba herby w ukłonie heraldycznym.

(...)

§ 15.

1. Symbole, o których mowa w § 1-14 uchwały, stanowią własność Gminy Strzelce, są znakami prawnie chronionymi i mogą być używane wyłącznie w kształcie, proporcjach i kolorach zgodnych ze wzorami graficznymi ustalonymi w niniejszej uchwale.

2. Uzasadnienie zastosowanej symboliki w herbie, fładze, bannerze, łańcuchach i pieczęci oraz rys historyczny zawiera załącznik nr 11 do uchwały.

§ 16.

1. Prawo do używania symboli, o których mowa w § 1-14 uchwały na mocy niniejszej uchwały przysługuje:

- 1) Radzie Gminy i Wójtowi;
- 2) Urzędowi Gminy;
- 3) gminnym jednostkom organizacyjnym;
- 4) innym podmiotom wykonującym w imieniu Gminy zadania o charakterze użyteczności publicznej.

(...)

§ 17.

1. Herb, flagę i banner Gminy Strzelce umieszcza się w pomieszczeniach, na budynkach i przed budynkami stanowiącymi siedziby albo miejsca obrad organów Gminy.

2. Symbole, o których mowa w ust. 1, mogą być używane w innych miejscach z okazji uroczystości, świąt i rocznic gminnych, państwowych, regionalnych, wyborów Prezydenta, do Sejmu i Senatu RP, samorządowych, do Parlamentu Europejskiego, referendach oraz podczas innych imprez promujących Gminę lub organizowanych przez Gminę.

3. Herb może być umieszczany na:

- 1) pismach urzędowych;
- 2) stronach internetowych;
- 3) Biuletynie Informacji Publicznej, której administratorem jest Gmina Strzelce;
- 4) upominkach, gadżetach, dyplomach okolicznościowych, podziękowaniach, wydawnictwach lub innych przedmiotach promujących Gminę;
- 5) tablicach informujących o granicach administracyjnych Gminy Strzelce.

§ 18.

1. Herb, flaga, sztandar i banner mogą być wykorzystywane przez Urząd Gminy i gminne jednostki organizacyjne oraz sołectwa do celów promocji Gminy Strzelce.

2. Symboli, o których mowa w ust. 1, mogą używać również osoby fizyczne i inne podmioty do celów komercyjnych.

3. Zgody na wykorzystywanie i rozpowszechnianie wizerunku herbu i flagi w celach komercyjnych przez podmioty wymienione w ust. 2 udziela Wójt.

4. Zasady i warunki używania tych symboli określa pisemna umowa.

5. Wzór wniosku o wyrażenie zgody na używanie herbu Gminy Strzelce stanowi załącznik nr 10 do uchwały.

§ 19.

1. Herb i flaga Gminy Strzelce mogą być umieszczane, używane i rozpowszechniane wyłącznie w sposób zapewniający należną im cześć, powagę i poszanowanie.

2. Wójt może zakazać używania herbu i flagi, jeżeli podmiot używający nie uzyskał zgody lub wykorzystuje te symbole w sposób nie zapewniający im należytej czci i szacunku albo godzący w powagę i prestiż Gminy lub naraża na szkodę interes Gminy.

§ 20. Traci moc uchwała Rady Gminy Nr VI/40/19 z dnia 30 maja 2019 r. w sprawie ustanowienia herbu, flagi, banneru, sztandaru, łańcuchów i pieczęci Gminy Strzelce oraz zasad ich używania.

§ 21. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Strzelce.

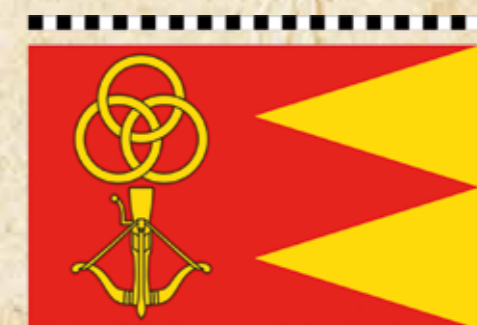
§ 22. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego¹⁶⁰.

CMYK 0, 15, 100, 0
RGB 255, 213, 0

CMYK 0, 100, 100, 0
RGB 255, 0, 0

Herb Gminy Strzelce wraz z wzornikiem barw

CMYK 0, 15, 100, 0
RGB 255, 213, 0

CMYK 0, 100, 100, 0
RGB 255, 0, 0

Flaga Gminy Strzelce wraz z wymiarowaniem oraz wzornikiem barw

CMYK 0, 15, 100, 0
RGB 255, 213, 0

CMYK 0, 100, 100, 0
RGB 255, 0, 0

Flaga stolikowa Gminy Strzelce wraz z wymiarowaniem oraz wzornikiem barw

160. Wejście w życie: 7 września 2019 r.

CMYK 0, 15, 100, 0
RGB 255, 213, 0

CMYK 0, 100, 100, 0
RGB 255, 0, 0

Banner Gminy Strzelce wraz z wymiarowaniem oraz wzornikiem barw

Strona odwrotna sztandaru Gminy Strzelce

Uzasadnienie¹⁶¹

Uzasadnienie dla graficznych elementów herbu, flagi, baneru, sztandaru, pieczęci i łańcuchów: trójłucze złote symbolizuje Tróję Świętą, pod której wezwaniem jest kościół parafialny w Strzelcach, naciągnięta kusza z bełtem nawiązuje do nazwy gminy i miejscowości Strzelce. Jednak nie jesteśmy w stanie stwierdzić od jakich właściwie strzelców pochodzi ta nazwa. Nie sposób wykluczyć, że była to służba o charakterze myśliwskim lub wojskowym. Mogła być to także służba związana wyłącznie z wytwarzaniem strzał i łuków (lub bełtów i kusz). Nazwa może także pochodzić od określenia osobowego człowieka związanego z funkcją strzelca.

Godła zostały ułożone w myśl zasady sacrum przed profanum, tzn. godło nawiązujące do wezwania kościoła parafialnego w Strzelcach znalazło się na miejscu szczytniejszym niż godło nawiązujące do nazwy gminy. Kuszę ze strzałą skierowano w dół, aby uniknąć wrażenia, że kusza mierzy do symbolu Trójcy Świętej.

Czerwona barwa tarczy herbowej może przywołać na myśl herby książąt mazowieckich i królów Polski, którzy byli właścicielami Strzelce i okolic do czasów rozbiorów.

Ustawa z dnia 21 grudnia 1978 roku o odznakach i mundurach (Dz. U. z 2016 r., poz. 38) w art. 3 ust. 1 przewiduje, że jednostki samorządu terytorialnego mogą ustanawiać w drodze uchwały organu stanowiącego i kontrolnego danej jednostki - własne herby, flagi, emblematy oraz insygnia i inne symbole. Natomiast zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy o samorządzie gminnym do wyłącznej kompetencji rady gminy należy podejmowanie uchwał w sprawach herbu.

Herb jest graficznym znakiem określającym tożsamość społeczności lokalnej. Jako najważniejszy znak rozpoznawczo-własnościowy, wykorzystywany będzie m.in. podczas

161. Załącznik Nr 11 do uchwały Nr IX/54/19 Rady Gminy Strzelce z dnia 25 lipca 2019 r.

oficjalnych spotkań czy jako znak oficjalnej korespondencji. Jest znakiem rozpoznawczym, identyfikacyjnym gminy. Wizerunek barwy herbu stanowią podstawę dla opracowania innych symboli reprezentujących samorząd gminy: pieczęci, flagi, sztandaru, łańcuchów. Podejmując działania związane z ustanowieniem herbu Gminy Strzelce sięgamy do historii, do ważnych kart z naszej gminnej przeszłości, do konkretnych wartości duchowych, czym dajemy świadectwo przywiązania i lokalnego patriotyzmu.

Herb, flaga, pieczęć, sztandar to najważniejsze, a zarazem, najbardziej zaszczytne symbole naszej terytorialnej wspólnoty. Samorząd komunikuje się bowiem z otoczeniem także za pomocą środków wizualnych. Biorąc pod uwagę powyższe podjęcie przez Radę Gminy niniejszej uchwały wydaje się wskazane i uzasadnione.

Symbole Gminy Strzelce zostały wprowadzone po raz pierwszy uchwałą nr VI/40/19 Rady Gminy Strzelce z dnia 30 maja 2019 r. Jednakże na skutek pomyłki pracownika urzędu gminy zostały uchwalone symbole, które nie zostały zaakceptowane przez Komisję Heraldyczną. W odrzuconym projekcie na tarczy herbowej umieszczony był łuk a nie kusza oraz trójłucze miało grubsze pierścienie. Poniżej wizerunki pomyłkowo wprowadzonych symboli Gminy Strzelce.

Niezatwierdzony wzór flagi stolikowej Gminy Strzelce

Niezatwierdzony wzór herbu Gminy Strzelce

Niezatwierdzony wzór flagi Gminy Strzelce

Niezatwierdzony wzór baneru Gminy Strzelce

Niezatwierdzony wzór prawej strony i głowicy sztandaru Gminy Strzelce

Gmina Czempień

Gmina Czempień – gmina miejsko-wiejska w województwie wielkopolskim, w powiecie kościańskim. W skład gminy wchodzi dwadzieścia dwa sołectwa: Betkowo, Bieczyny, Borowo, Donatowo, Gluchowo, Gorzyce, Gorzyczki, Jarogniewice, Jasień, Nowe Borówkowo, Nowe Tarnowo, Nowy Gołębin, Piechanin, Piotrkowice, Piotrowo Pierwsze, Piotrowo Drugie, Sierniki, Słonin, Srocko Wielkie, Stare Tarnowo, Stary Gołębin i Zadory.

Flaga Gminy Czempień

Herb Czempinia to kompozycja w złotym polu przedstawiająca trzy czerwone strzały ustawione rzędem ukośnie, skierowane w górę grotami w lewo, krzyżujące się z usytuowanym ukośnie w prawo zielonym ostrzewiem o trzech korzeniach, dwóch sękach i jednym liściu.

Według jednego z przypuszczeń, znak gałązki (pnia, ostrzewia), nawiązuje do słów z pieśni ludowej pt.: „Koło Czempinia rośla brzezina”, a trzy łucznicze strzały, odnoszą się do tego, że miasto zobowiązane było wysłać trzech zbrojnych na wojnę z Krzyżakami w roku 1458. Według innej hipotezy, herb Czempinia, składa się z dwóch elementów: drzewa symbolizującego życie (a także dom), oraz trzech strzał nawiązujących do czasów wojen z Zakonem Krzyżackim.

Herb w obecnym kształcie został ustanowiony przez Radę Miejską w Czempiniu 27 marca 2014 roku¹⁶². Wcześniej miasto posługiwało herbem o odmiennym rysunku. Nad tarczą znajdowała się czerwona łódź, a po bokach cztery gwiazdy, które według legendy nawiązywały do czterech mądrych Żydów zasiadających w radzie miejskiej.

Podczas XIII sesji Rady Miejskiej w Czempiniu, w dniu 30 sierpnia 2019 roku radni jednogłośnie zaaprobowali projekt Flagi Gminy Czempień. Przez wiele lat trwały prace nad opracowaniem projektu Flagi Gminy Czempień, który byłby zgodny z wytycznymi Komisji Heraldycznej przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji. *Chcieliśmy odnieść się historycznie do herbu. Wszystko było przez Komisję Heraldyczną ukierunkowane. W czerwcu 2019 roku otrzymaliśmy pozytywną opinię komisji. Wreszcie mamy flagę – mówi Burmistrz Gminy Czempień Konrad Malicki.*

Projekt Flagi Gminy Czempień opracowany został w oparciu o obowiązujący wizerunek Herbu Gminy Czempień, w oparciu o szkic ideowy, sporządzony przez członków Komisji Heraldycznej podczas spotkania konsultacyjnego w Warszawie.

Projekt flagi uwzględnia następujące reguły:

Płat flagi odzwierciedla proporcje Flagi Państwowej Rzeczypospolitej Polskiej w wyrysowany został na planie poziomego prostokąta o wymiarach boków w proporcji 5:8.

Podczas tworzenia Flagi Gminy Czempień zastosowano zasadę konstruowania flagi heraldycznej z godłem herbowym na płacie o barwie pola herbowej tarczy, zgodnie z sugestią zawartą w ideowym szkicu wykonanym przez Komisję Heraldyczną.

Przy tworzeniu flagi uwzględniono barwy tożsame z wizerunkiem herbu, ściśle określone w stopniach nasycenia CMYK.

Flaga Gminy Czempień będzie umieszczana m.in. w pomieszczeniach, na budynkach i przed budynkami stanowiącymi siedzibę albo miejsce obrad organów gminy z okazji uroczystości, świąt, rocznic gminnych, państwowych i regionalnych oraz podczas imprez promujących gminę¹⁶³.

162. Uchwała Nr XLIII/324/14 Rady Miejskiej w Czempiniu z dnia 27 marca 2014 r. w sprawie Herbu Gminy Czempień. Tekst uchwały został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego w dniu 7 kwietnia 2014 r., poz. 2207.

163. https://www.czempin.pl/Flaga_Gminy_Czempin_zawisla_na_budynku_urzedu.html (dostęp 05.09.2020)

Flagi Gminy Czempień na budynku Urzędu Gminy w Czempiniu (https://www.czempin.pl/Flaga_Gminy_Czempin_zawisla_na_budynku_urzedu.html)

UCHWAŁA Nr XIII/82/19 RADY MIEJSKIEJ W CZEMPINIU

z dnia 28 sierpnia 2019 r.

w sprawie ustanowienia flagi Gminy Czempień oraz zasad jej użytkowania¹⁶⁴

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 i 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506 z późn. zm.) oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (Dz. U. z 2016 r. poz. 38) po uzyskaniu pozytywnej opinii Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji Rada Miejska w Czempiniu uchwala, co następuje:

§ 1. Ustanawia się flagę Gminy Czempień, której wzór graficzny określa załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2.

1. Flaga stanowi własność Gminy Czempień.
2. Flaga podlega ochronie prawnej i może być używana wyłącznie w kształcie, proporcjach i kolorach zgodnych ze wzorami graficznymi ustalonymi w niniejszej uchwale.

§ 3. Prawo do używania flagi przysługuje:

- 1) Radzie Miejskiej w Czempiniu i Burmistrzowi Gminy Czempień;
- 2) Urzędowi Gminy w Czempiniu;

164. Tekst uchwały został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego w dniu 2 września 2019 r., poz. 7441.

- 3) gminnym jednostkom organizacyjnym;
- 4) mieszkańcom Gminy Czempień.

§ 4.

1. Flagę umieszcza się w pomieszczeniach, na budynkach i przed budynkami stanowiącymi siedziby albo miejsca obrad organów Gminy.

2. Flaga może być używana w innych miejscach z okazji uroczystości, świąt i rocznic gminnych, państwowych, regionalnych, wyborów: Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, samorządowych, do Parlamentu Europejskiego, referendów oraz podczas innych imprez promujących Gminę lub organizowanych przez Gminę.

3. Flaga może być wywieszana (podnoszona) przed budynkiem i wewnątrz budynku stanowiącego siedzibę jednostek organizacyjnych Gminy, na innych obiektach gminnych oraz w miejscach publicznych, samodzielnie lub łącznie z flagą państwową, z okazji uroczystości lokalnych i świąt narodowych dla podkreślenia ich doniosłego charakteru, bez potrzeby uzyskania zgody Burmistrza Gminy Czempień, jednakże z należytym poszanowaniem.

4. Flaga może być używana z innych okazji oraz w innym celu, niż wskazane w ust. 1-3 za pisemną zgodą Burmistrza Gminy Czempień.

§ 5.

1. Flaga może być umieszczana, używana i rozpowszechniana wyłącznie w sposób zapewniający należną jej cześć, powagę i poszanowanie.

2. Burmistrz może zakazać używania flagi, jeżeli osoba lub podmiot używający nie uzyskał zgody lub wykorzystuje ten symbol w sposób nie zapewniający mu należytej czci i szacunku albo godzący w powagę i prestiż Gminy lub naraża na szkodę interes Gminy.

§ 6. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Czempień

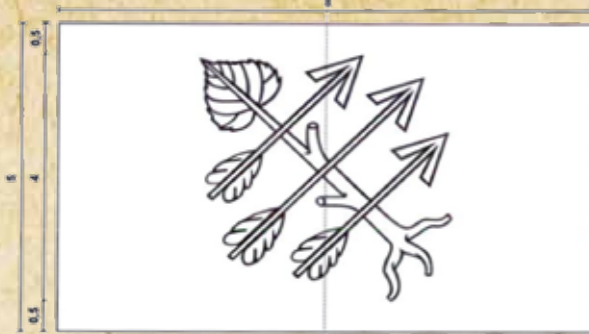
§ 7. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego¹⁶⁵.

CMYK 0, 25, 100, 0
CMYK 0, 100, 100, 0
CMYK 100, 0, 100, 0

Flaga Gminy Czempień oraz wzorniki barw

Proporcje flagi Gminy Czempin

Gmina Gołymín-Ośrodek

Gmina Gołymín-Ośrodek – gmina wiejska w województwie mazowieckim, w powiecie ciechanowskim. W skład gminy wchodzi dwadzieścia dziewięć sołectw: Garnowo Duże, Gogole Wielkie, Gołymín-Ośrodek, Gołymín-Południe, Gołymín-Północ, Konarzewo-Marcisze, Mierniki, Morawka, Morawy-Kafasy, Nasierowo-Dziurawieniec, Nasierowo-Górne, Nieradowo, Nowy Gołymín, Obiedzino Górne, Osiek-Aleksandrowo, Osiek Górny, Osiek-Wólka, Pajewo-Szwelice, Pajewo Wielkie, Ruszkowo, Smosarz-Dobki, Stare Garnowo, Stary Kańczyn, Watkowo, Wielgołęka, Wola Gołymińska, Wróblewkowo, Wróblewo i Zawady Dworskie.

Mapa Gminy Gołymín-Ośrodek

Symbole Gminy Gołymín-Ośrodek wraz z uzasadnieniem ich wyglądu opracował Robert Szydlik.

UCHWAŁA Nr XV/78/2019 RADY GMINY GOŁYMIN-OŚRODEK

z dnia 24 sierpnia 2019 r.

w sprawie ustanowienia herbu, flag, banneru, sztandaru i pieczęci Gminy Gołymín - Ośrodek oraz regulaminu używania symboli¹⁶⁶

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506) oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (Dz. U. z 2016 r. poz. 38) po uzyskaniu pozytywnej opinii Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji uchwała się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się symbole i insygnia Gminy Gołymín-Ośrodek: herb, flagi, banner, sztandar i pieczęcie Gminy Gołymín-Ośrodek.

§ 2.

1. Herb Gminy Gołymín-Ośrodek stanowi w polu błękitnym krzyż złoty opleciony srebrną szarfą w literę S a na lewo pół lwa złotego, który dzierży w łapach srebrną obręcz - Prawdę.

2. Graficzny wzór herbu stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 3.

1. Flagę Gminy Gołymín-Ośrodek stanowi błękitny płat o proporcjach szerokości do długości 5:8., na którego lewej połowie godło herbu Gminy Gołymín-Ośrodek o wysokości 3/4 pła flagi.

2. Wzór graficzny flagi stanowi załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 4.

1. Flaga stolikowa oraz Banner Gminy Gołymín-Ośrodek.

2. Flagę stolikową stanowi błękitny płat o proporcjach szerokości do wysokości 1:2, gdzie na wysokości 2/3 pła znajduje się godło herbu gminy o szerokości 3/4 pła flagi.

3. Wzór graficzny flagi stolikowej stanowi załącznik nr 3 do niniejszej uchwały.

4. Banner Gminy Gołymín-Ośrodek stanowi błękitny płat o proporcjach szerokości do wysokości 1:4, gdzie na wysokości 3/4 pła znajduje się godło herbu gminy o szerokości 3/4 pła flagi.

5. Wzór graficzny banneru stanowi załącznik nr 4 do niniejszej uchwały.

(...)

§ 6.

1. Ustanawia się sztandar Gminy Gołymín-Ośrodek.

2. Sztandar Gminy Gołymín-Ośrodek ma kształt kwadratowego pła o wymiarach 100 cm x 100 cm, przymocowanego do drzewca koluszkami umocowanymi na szpili a zwieńczonego głowicą w formie złotego krzyża oplecionego także szarfą o wym. ca 106x160 mm. Płaty tkaniny z trzech boków nie przylegających do drzewca obszyte są frędzlą złotą o długości 5 cm. Strona prawa sztandaru (na lewo od drzewca) na czerwonym płacie Orzeł Biały w koronie zgodny z wizerunkiem godła państwowego ustalonego wzoru, gdzie godło sta-

166. Tekst uchwały został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego w dniu 5 września 2019 r., poz. 10425.

nowi 3/4 wysokości pła. Strona lewa sztandaru (na prawo od drzewca) - na błękitnym płacie obniżone względem jego środka godło herbu gminy, które stanowi 3/5 wysokości pła. Dookoła srebrną majuskułą napis GMINA GOŁYMIN-OŚRODEK biegnący po łuku zgodnie z ruchem wskazówek zegara „od godz. 7.30 do godz. 5.30”. Litery wys. ca 90 mm obwiedzione czarną nicią - linią konturową. Szarfa sztandaru dwubarwna białobłękitna, zakończona frędzlą taką jak płaty sztandaru, przewiązana w kokardę pod głowicą sztandaru.

3. Wzór graficzny sztandaru Gminy Gołymín-Ośrodek stanowią załączniki nr 6 i 7 do niniejszej uchwały.

§ 7.

1. Herb, flaga lub banner gminy umieszczone będą w sali obrad Rady Gminy Gołymín-Ośrodek, w pomieszczeniach Urzędu Gminy oraz innych budynkach gminnych.

2. Herb, flaga i banner eksponowane będą z okazji publicznych uroczystości gminnych w miejscu ich odbywania oraz umieszczane w innych miejscach za zgodą Wójta i Rady Gminy Gołymín-Ośrodek.

3. Herb umieszczany będzie na ceremonialnych drukach urzędowych Przewodniczącego Rady Gminy oraz Wójta Gminy Gołymín-Ośrodek.

§ 8. Herb gminy może być używany na przedmiotach przeznaczonych do celów handlowych i reklamowych wyłącznie za zgodą Wójta i Rady Gminy Gołymín-Ośrodek lub upoważnionych przez nich organów.

§ 9.

1. W przyszłości wyobrażenie herbu Gminy Gołymín-Ośrodek może być wprowadzone na inne pieczęcie instytucji samorządowych tylko w trybie odrębnej uchwały.

2. Regulamin użycia symboli Gminy Gołymín-Ośrodek stanowi załącznik nr 8 do niniejszej uchwały.

3. Uzasadnienie heraldyczno-historyczne stanowi załącznik nr 9 do niniejszej uchwały.

§ 10. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gołymín-Ośrodek.

§ 11. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego¹⁶⁷.

Herb Gminy Gołymín-Ośrodek

CMYK 0, 20, 100, 0
RGB 255, 203, 5

CMYK 100, 15, 0, 0
RGB 0, 155, 223

CMYK 0, 0, 0, 100
RGB 35, 31, 32

Flaga Gminy Gołymín-Ośrodek wraz z wzornikami barw

Flaga stolikowa Gminy Gołymín-Ośrodek

Banner Gminy Gołymín-Ośrodek

Strona główna sztandaru Gminy Gołymín-Ośrodek

Strona odwrotna sztandaru Gminy Gołymín-Ośrodek

REGULAMIN zasad i używania symboli Gminy Gołymín-Ośrodek oraz insygniów organów Gminy Gołymín-Ośrodek¹⁶⁸

§ 1. Symbole Gminy Gołymín-Ośrodek podlegają ochronie prawnej.

1. Herb Gminy Gołymín-Ośrodek, jej barwy: flaga i sztandar, są najważniejszymi zewnętrznymi znakami symbolizującymi Gminę Gołymín-Ośrodek.
2. Prawo używania symboli Gminy Gołymín-Ośrodek przysługuje organom Gminy Gołymín-Ośrodek, jednostkom organizacyjnym Gminy Gołymín-Ośrodek.
3. Traktując używanie symboli Gminy Gołymín-Ośrodek jako jedną z form promocji Gminy, przyjmuje się jako zasadę bezpłatne wykorzystywanie ich wizerunku, przez podmioty nie wymienione w pkt 2, pod warunkiem uprzedniego uzyskania zgody Wójta (z wyłączeniem publikacji naukowych i popularnonaukowych).
4. Symbole Gminy Gołymín-Ośrodek, powinny być otoczone należyłą czcią i szacunkiem. Winny być utrzymane w czystości i tak umieszczone, aby nie dotykały podłoża, podłogi lub nie były zamoczone w wodzie.

§ 2. Zasady używania herbu Gminy Gołymín-Ośrodek.

1. Herb Gminy Gołymín-Ośrodek umieszcza się w budynkach stanowiących siedzibę podmiotów, o których mowa w § 1 ust. 2 i 3.
2. Herb Gminy Gołymín-Ośrodek można używać poprzez umieszczanie go w pomieszczeniach urzędowych oraz w salach posiedzeń i innych pomieszczeniach należących do podmiotów, o których mowa w § 1 ust. 2 i 3, a także poprzez umieszczanie go na drukach, blankietach firmowych i korespondencyjnych, pojazdach oraz przedmiotach użytkowych. Herb Gminy Gołymín-Ośrodek może być umieszczony na zewnętrznej elewacji budynku Urzędu Gminy w Gołyminie-Ośrodku.

§ 3. Zasady używania flagi Gminy Gołymín-Ośrodek.

1. Flagę Gminy Gołymín-Ośrodek podnosi się / wywiesza na budynkach siedzib lub przed budynkami stanowiącymi siedziby podmiotów, o których mowa w § 1 ust. 2 i 3 z okazji uroczystości i świąt państwowych, rocznic i innych wydarzeń lokalnych oraz w czasie obrad Rady.
2. Flaga Gminy Gołymín-Ośrodek zachowuje pierwszeństwo (poza flagą państwową) przed innymi flagami w czasie wszystkich wydarzeń o charakterze lokalnym odbywających się na terenie Gminy Gołymín-Ośrodek.
3. Flaga Gminy Gołymín-Ośrodek może być eksponowana w układzie pionowym (banner).
4. W dniach żałoby ogłoszonej przez organy państwowe lub samorządowe, flagi na masztach pionowych spuszcza się do połowy masztu, a flagi na masztach skośnych opatruje się kirem (czarną wstęgą).

§ 4. Zasady używania sztandaru Gminy Gołymín-Ośrodek.

1. Prawo używania sztandaru Gminy Gołymín-Ośrodek przysługuje Przewodniczącemu Rady Gminy Gołymín-Ośrodek i

Wójtowi Gminy Gołymín-Ośrodek.

2. Sztandar wykonany jest wg wzoru ustanowionego przez Radę i przechowywany w gablocie umiejscowionej w sali obrad Rady.

3. Sztandar Gminy Gołymín-Ośrodek do używania przytwierdzony jest do drzewca z głowicą zwieńczoną krzyżem - (część godła z herbu Gminy Gołymín-Ośrodek). Nieodzownymi elementami sztandaru Gminy Gołymín-Ośrodek jest szarfa.

4. Sztandar gminy niesiony jest przez trzyosobowy poczet sztandarowy, wyznaczony przez Wójta Gminy. Poczet występuje w strojach wizytowych z szarfami o barwach narodowych przewieszonymi przez ramię z prawej do lewej strony i w białych rękawiczkach.

(...)

§ 6. W sprawach nieuregulowanych niniejszym regulaminem, indywidualną decyzję co do konkretnych okoliczności i warunków użycia symboli Gminy Gołymín-Ośrodek i insygniów organów Gminy Gołymín-Ośrodek podejmuje Wójt Gminy Gołymín-Ośrodek.

Uzasadnienie heraldyczno-historyczne¹⁶⁹

Symbole
Gminy
Gołymín-Ośrodek
pow. ciechanowski, woj. mazowieckie
Gołymín-Ośrodek – 2019

Autor projektów: Robert Szydlik

Herb Gminy Gołymín-Ośrodek

W polu błękitnym krzyż złoty opleciony srebrną szarfą w literę S a na lewo pół lwa złotego, który dzierży w łapach srebrną obręcz - Prawdę.

Uzasadnienie

Herb Gminy Gołymín-Ośrodek to Prawdzic z dodanym krzyżem św. Jana Chrzciciela. Nie ma wątpliwości, że wśród licznych rodów herbowych na terenie obecnej gminy najbardziej zasłużonym i najpotężniejszym był ród Prawdziców, którzy od dóbr swoich Gołymín (okolica szlachecka, kilka przysiółków) wzięli nazwisko Gołyński / Gołyński. To im Parafia św. Jana Chrzciciela, erygowana w II połowie XIV w., zawdzięcza uposażenie ok. roku 1400 i wzniesienie w 1458 r. kolejnego kościoła. Kościół ten wzniesił Paweł z Gołymína, prepozyt pułtuski.

Najstarsze uchwytnie źródłowo osadnictwo na terenie obecnej gm. Gołymín-Ośrodek datowane jest na XII-XIII w. Miejscowość gminna i zarazem parafialna, dawny Gołymín (Stary) to centrum okolicy szlacheckiej o tej samej nazwie i gniazdo rodowe Gołyńskich / Gołyńskich herbu Prawdzic w historycznej ziemi ciechanowskiej Księstwa Mazowieckiego, włączonego w 1526 (1529) r. do Korony jako województwo mazowieckie.

Jak podaje strona Diecezji Płockiej: „Parafia pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela powstała pod koniec XIV w. z 169. Załącznik Nr 9 do uchwały Nr XV/78/2019 Rady Gminy Gołymín-Ośrodek z dnia 24 sierpnia 2019 r.

fundacji Sasina, marszałka księcia Janusza. Pierwszy kościół około 1400 r. uposażył prawdopodobnie Paweł, podstoli ciechanowski. Pierwsza wzmianka o kościele murowanym pochodzi z 1458 r., być może wznosił go Paweł z Gołymína, długoletni prepozyt pułtuski. Wieś do połowy XVII wieku była własnością Gołyńskich (lub Gołyńskich) herbu Prawdzic. Wewnątrz kościoła ołtarz z obrazem Matki Boskiej z Dzieciątkiem w sukience ze srebrnej blachy (XVII w.) z namalowanym w dolnym rogu herbem Prawdzic.

Następnie Gołymín przeszedł w posiadanie Krasieńskich, ci zaś w połowie XVIII w. ofiarowali ją, kanonikom regularnym z Czerwińska, tworząc prepozyturę w Krasnem. Budowa obecnego kościoła murowanego miała miejsce w połowie XVI w. W połowie wieku XVIII, kościół był już jednak w złym stanie i wymagał remontu. Jego stan pogorszył się jeszcze po napoleońskiej bitwie pod Gołymínem - 1806 roku. Remontowano go w latach 1815-1816 nadając mu sporo cech stylu gotyku angielskiego. Obok kościoła wznosi się dzwonnica z XVIII wieku.

Po wojnie przeprowadzono remonty w latach 1946 (prawdopodobnie z tego okresu pochodzi neoklasycystyczny ołtarz główny) i 1966, (wymienione zostały okna i ławki, a także wybudowano nowy budynek parafialny). Natomiast na przełomie lat 80 - 90, XX wieku wykonano obecną polichromię kościoła, wyremontowano barokowe organy i XVIII wieczną dzwonnice. Wybudowany został też nowy - kamienny parkan wokół kościoła. W ołtarzu głównym znajduje się - wspomniany XVII w. obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem w sukience z blachy srebrnej (odnowiony w 2007 r.) Na ścianach wmurowane są tablice upamiętniające ks. Kazimierza Michalaka i Gen K. Zielińskiego.

Bitwa pod Gołymínem - starcie zbrojne, które miało miejsce 26 grudnia 1806 roku podczas wojen napoleońskich, stoczona została między wojskami rosyjskimi (17 000 żołnierzy i 28 dział) dowodzonymi przez księcia Dmitrija Golicyna a wojskami francuskimi marszałka Joachima Murata (38 000 żołnierzy). Rosjanie zdołali obronić się przed przeważającymi siłami Francuzów i wycofać się.

Bitwa pod Osiekiem Górnym - stracie zbrojne powstania styczniowego, które miało miejsce 22 sierpnia 1863 r. Na skraju wsi znajduje się zbiorowa mogiła 80 powstańców, ich dowódcy Dionizego Bentkowskiego i jego adiutantów - Filborna i Zegrzdy.

Kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela w Gołymínie-Ośrodku

168. Załącznik Nr 8 do uchwały Nr XV/78/2019 Rady Gminy Gołymín-Ośrodek z dnia 24 sierpnia 2019 r.

Obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem

Flaga Gminy Gołymin-Ośrodek

Flagę Gminy Gołymin-Ośrodek stanowi błękitny płat o proporcjach wysokości do szerokości 5:8, na którego lewej połowie godło herbu gminy o wysokości 3/4 płata flagi. Wzór graficzny flagi - załącznik nr 2

Flaga stolikowa Gminy Gołymin-Ośrodek

Flagę stolikową Gminy Gołymin-Ośrodek stanowi błękitny płat o proporcjach szerokości do wysokości 1:2, gdzie na wysokości 2/3 płata znajduje się godło herbu gminy o szerokości 3/4 płata flagi.

Wzór graficzny flagi stolikowej - załącznik nr 3

Banner Gminy Gołymin-Ośrodek

Banner Gminy Gołymin-Ośrodek stanowi błękitny płat o proporcjach szerokości do wysokości 1:4, gdzie na wysokości 3/4 płata znajduje się godło herbu gminy o szerokości 3/4 płata flagi.

Wzór graficzny banneru - załącznik nr 4

(...)

Sztandar Gminy Gołymin-Ośrodek

Sztandar Gminy Gołymin-Ośrodek ma kształt kwadratowego płata o wymiarach 100 cm x 100 cm, przymocowanego do drzewca koluszkami umocowanymi na szpili a zwieńczonego głowicą w formie złotego krzyża oplecionego także szarfą o wym. ca 106x160 mm. Płaty tkaniny z trzech boków nie przylegających do drzewca obszyte są frędzlą złotą o długości 5 cm.

Strona prawa sztandaru (na lewo od drzewca) na czerwonym płacie Orzeł Biały w koronie zgodny z wizerunkiem godła państwowego ustalonego wzoru, gdzie godło stanowi 3/4 wysokości płata.

Strona lewa sztandaru (na prawo od drzewca) - na błękitnym płacie obniżone względem jego środka godło herbu

gminy, które stanowi 3/5 wysokości płata. Dookoła srebrną majuskułą napis GMINA GOŁYMIN- OŚRODEK biegnący po łuku zgodnie z ruchem wskazówek zegara „od godz. 7.30 do godz. 5.30”. Litera wys. ca 90 mm obwiedzione czarną linią - linią konturową.

Szarfa sztandaru dwubarwna biało-błękitna, zakończona frędzlą taką jak płaty sztandaru, przewiązana w kokardę pod głowicą sztandaru.

Wzór graficzny sztandaru - załączniki nr 6, 7

Gmina Kozienice

Gmina Kozienice – gmina miejsko-wiejska w województwie mazowieckim, w powiecie kozienickim. W skład gminy wchodzi trzydzieści sześć sołectw: Aleksandrówka, Brzeźnica, Chinów, Dąbrówki, Holendry Kozienickie, Holendry Kuźmińskie, Holendry Piotrkowskie, Janików, Janików Folwark, Janów, Kępa Bielańska, Kępa Wólczyńska, Kępeczki, Kociołki, Kuźmy, Łaszówka, Łuczynów, Majdany, Nowa Wieś, Nowiny, Opatkowice, Piotrkowice, Przewóz, Psary, Ruda, Ryczywół, Samwodzię, Stanisławice, Staszów, Śmietanki, Świerże Górne, Wilczkowie Górne, Wola Chodkowska, Wójtowstwo, Wólka Tyrzyńska i Wólka Tyrzyńska B.

Mapa Gminy Kozienice

UCHWAŁA Nr XIII/122/2019 RADY MIEJSKIEJ W KOZIENICACH

z dnia 30 września 2019 r.

w sprawie ustanowienia herbu, flagi, flagi stolikowej, banneru i sztandaru Gminy Kozienice oraz pieczęci: Burmistrza, Gminy Kozienice i Rady Miejskiej w Kozienicach i zasad ich używania¹⁷⁰.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506, 1309), art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznaczeniach państwowych (Dz. U. z 1979 r. poz. 170). Tekst uchwały został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego w dniu 25 października 2019 r., poz. 12214.

kach i mundurach (Dz. U. z 2016 r. poz. 38) po uzyskaniu pozytywnej opinii Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji uchwała się co następuje:

§ 1. Ustanawia się herb, flagę, flagę stolikową, banner i sztandar Gminy Kozienice oraz pieczęć: Burmistrza, Gminy Kozienice i Rady Miejskiej w Kozienicach.

§ 2. Herb.

1. Herbem jest na późnogotyckiej tarczy herbowej typu hiszpańskiego, w polu błękitnym biegnący jeleni złoty.

2. Wzór graficzny herbu stanowi Załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 3. Flaga.

1. Flagą jest błękitny płat tkaniny o proporcjach 5:8 pośrodku godło z herbu Gminy Kozienice.

2. Wzór graficzny flagi stanowi Załącznik Nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 4. Flaga stolikowa.

1. Flagą stolikową jest błękitny (niebieski) płat tkaniny o proporcjach 2:1 z godłem z herbu Gminy Kozienice pośrodku.

2. Wzór graficzny flagi stolikowej stanowi Załącznik Nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 5. Banner.

1. Bannerem jest błękitny (niebieski) płat tkaniny o proporcjach 4:1 z godłem z herbu Gminy Kozienice na 1/3 wysokości.

2. Wzór graficzny banneru stanowi Załącznik Nr 4 do niniejszej uchwały.

§ 6. Sztandar.

1. Sztandar składa się z płata, głowicy, drzewca i szarfy.

2. Płatem chorągwi jest tkanina w kształcie kwadratu o wymiarach 100 x 100 cm. Jeden bok płata chorągwi jest przymocowany do drzewca, zaś pozostałe boki obszyte są frędzlą złotą o szerokości 5 cm.

3. Na stronie głównej (lewej) płata sztandaru barwy białej rozwiniętego w prawo od drzewca, w polu centralnym między cyframi kapitalikami „1549” a „2019”, umieszczony jest herb Gminy Kozienice, nad nim zamknięta polska korona królewska wzorowana na tzw. Koronie Chrobrego, pod tarczą dwuwiersowa inskrypcja kapitalikami w pas „GMINA” i „KOZIENICE”. Inskrypcje haftowane złotym szychem. W narożnikach płata przy drzewcu u góry płata dwie skrzyżowane szable o ostrzach srebrnych i uchwytach złotych; w narożniku części swobodnej skrzyżowane gałązki dębowe złote; w części swobodnej w dolnym narożniku dwie złote skrzyżowane błyskawice, a przy drzewcu u dołu płata w trzy skrzyżowane kłosa zboża złote oraz przy drzewcu u dołu oraz w części swobodnej płata trzy skrzyżowane dębowe gałązki - również złote. Godło herbu Gminy haftowane jest złotym szychem, zaś tarcza herbu błękitnym (niebieskim) szychem.

4. Na stronie odwrotnej (prawej) płata sztandaru barwy czerwonej, rozwiniętego w lewo od drzewca, umieszczony jest wizerunek orła białego zgodny ze wzorem godła Rzeczypospolitej Polskiej haftowany srebrnym szychem, korona, dziób i szpony orła haftowane złotym szychem.

5. Głowica sztandaru składa się ze zwieńczenia i tulei o długości 15 cm, wykonanych z złotego metalu. Zwieńczeniem głowicy jest owal a w nim emaliowany herb Gminy Kozienice w barwach naturalnych, owal zwieńczony jest krzyżem kawa-

lerskim. Całość wykonana z złotego metalu.

6. Poniżej zwieńczeniem głowicy, na tulei, umieszczona jest szarfa o szerokości 10 cm, o barwach białoczerwonych, zgodnych z barwami Państwowymi Rzeczypospolitej Polskiej, związana w kokardę. Jej obydwa wolne końce dochodzą do dolnego brzegu płata i obszyte są frędzlą złotą szerokości 5 cm.

7. Drzewce sztandaru o średnicy 36-45mm, sporządzone z drewna toczonego, są dwudzielne, połączone tuleją. Na górnym końcu drzewca zamontowana jest głowica sztandaru, zaś na dolnym końcu metalowe okucie zwane stopką.

8. Tuleja łącząca i stopka wykonane z złotego metalu.

9. Wzór graficzny sztandaru stanowią Załączniki Nr 5a i 5b do niniejszej uchwały.

koła (pieczęci) godło z herbu Gminy Kozienice.

(...)

§ 10.

1. Herb, flaga, flaga stolikowa, banner i sztandar Gminy Kozienice oraz pieczęć: Burmistrza, Gminy Kozienice i Rady Miejskiej w Kozienicach określone w § 2, § 3, § 4, § 5, § 6, § 7, § 8, § 9 oraz Załącznikach od Nr 1 do Nr 8 niniejszej uchwały są znakami prawnie chronionymi i winny być używane wyłącznie w kształcie i kolorach zgodnych ze wzorami graficznymi będącymi załącznikami do niniejszej uchwały.

2. Zasady i okoliczności używania symboli Gminy Kozienice o których mowa w ust. 1 niniejszego paragrafu szczegółowo opisane są w Regulaminie stanowiącym Załącznik Nr 9 do niniejszej uchwały.

§ 11. Pozytywna opinia w sprawie projektów herbu, flagi, flagi stolikowej, banneru i sztandaru Gminy Kozienice oraz pieczęci: Burmistrza, Gminy Kozienice i Rady Miejskiej w Kozienicach stanowi Załącznik Nr 10 do niniejszej uchwały - Uchwała Komisji Heraldycznej.

§ 12. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Kozienice.

§ 13. Traci moc Uchwała Nr XIII/167/2007 Rady Miejskiej w Kozienicach z dnia 30 października 2007 r. w sprawie zasad i warunków używania symboli Gminy Kozienice.

§ 14. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego¹⁷¹.

171. Wejście w życie: 9 listopada 2019 r.

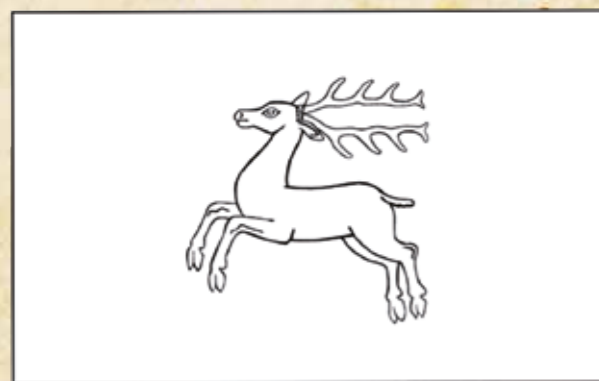
 CMYK 0, 15, 100, 0
 CMYK 100, 25, 0, 0
 CMYK 0, 0, 0, 100

Herb Gminy Kozienice wraz z wzornikiem barw

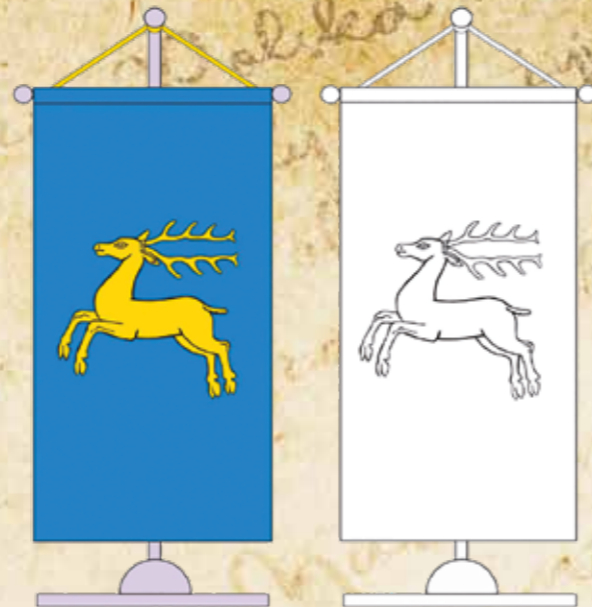

 CMYK 0, 15, 100, 0
 CMYK 100, 25, 0, 0
 CMYK 0, 0, 0, 100

Flaga Gminy Kozienice wraz z wzornikiem barw

Flaga Gminy Kozienice – rysunek konturowy

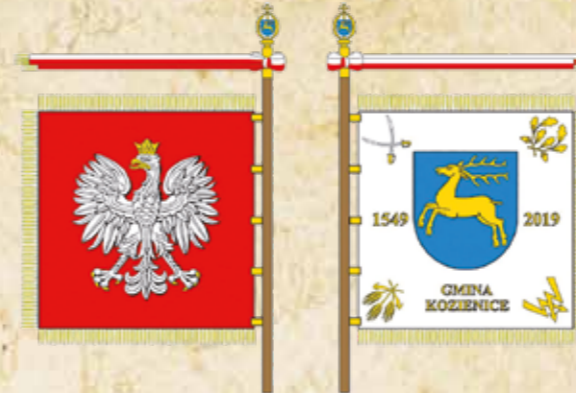
 CMYK 0, 15, 100, 0
 CMYK 100, 25, 0, 0
 CMYK 0, 0, 0, 100

Flaga stolikowa Gminy Kozienice wraz z wzornikiem barw oraz rysunek konturowy

 CMYK 0, 15, 100, 0
 CMYK 100, 25, 0, 0
 CMYK 0, 0, 0, 100

Banner Gminy Kozienice wraz z wzornikiem barw oraz rysunek konturowy

 CMYK 0, 100, 100, 0
 CMYK 0, 15, 100, 0
 CMYK 100, 25, 0, 0
 CMYK 0, 0, 0, 100

Sztandar Gminy Kozienice wraz z wzornikiem barw

Rysunek konturowy sztandaru Gminy Kozienice wraz z jego wymiarowaniem

Regulamin określający zasady używania herbu, flagi, flagi stolikowej, banneru i sztandaru Gminy Kozienice oraz pieczęci: Burmistrza, Gminy Kozienice i Rady Miejskiej w Kozienicach¹⁷².

§ 1. Herb, flaga, flaga stolikowej, banner i sztandar Gminy Kozienice oraz pieczęci: Burmistrza, Gminy Kozienice i Rady Miejskiej w Kozienicach są najważniejszymi zewnętrznymi znakami symbolizującymi Gminę Kozienice, stanowią jej własność i podlegają ochronie prawnej.

1. Prawo używania symboli Gminy Kozienice, o których mowa w § 1 niniejszego Regulaminu, przysługuje organom Gminy Kozienice, jednostkom organizacyjnym i pomocniczym Gminy Kozienice.

2. Zgodę na bezpłatne wykorzystywanie symboli Gminy Kozienice w celach promocyjnych mogą uzyskać również inne podmioty nie wymienione w ust. 1 niniejszego paragrafu w formie pisemnej zgody Burmistrza Gminy Kozienice. Wniosek o wyrażenie zgody na używanie herbu stanowi Załącznik Nr 1 do niniejszego Regulaminu.

3. Symbole Gminy Kozienice powinny być otoczone należyłą czcią i szacunkiem. Winny być utrzymane w czystości i tak umieszczone, aby nie dotykały podłoża (podłogi, ziemi, trawy, wody).

¹⁷² Załącznik Nr 9 do uchwały Nr XIII/122/2019 Rady Miejskiej w Kozienicach z dnia 30 września 2019 r.

4. Symbole Gminy Kozienice nie mogą być wykorzystywane w kampaniach wyborczych przez podmioty biorące w nich udział bez względu na rodzaj wyborów powszechnych czy lokalnych.

§ 2. Zasady używania herbu Gminy Kozienice.

1. Herb Gminy Kozienice umieszcza się w budynkach stanowiących siedzibę podmiotów, o których mowa w § 1 ust. 1 i 2.

2. Burmistrz Gminy Kozienice może zobowiązać organizatorów przedsięwzięć realizujących zadania publiczne we współpracy z Gminą Kozienice i korzystającym z dofinansowania z budżetu gminy do używania herbu w materiałach promocyjnych tych przedsięwzięć. Zobowiązanie to jest ujęte w zapisach umowy, na mocy której jest udzielane wsparcie finansowe realizacji zadań publicznych przez ten podmiot.

3. Burmistrz Gminy Kozienice podmiotom określonym w ust. 2 niniejszego paragrafu oraz w § 1 ust. 2 może zawiesić prawo do wykorzystywania herbu, bądź cofnąć zezwolenie jeżeli podmiot używający herbu używa go w sposób niezgodny z warunkami lub przez inne działania naraża na szkodę dobre imię Gminy Kozienice.

§ 3. Zasady używania flagi Gminy Kozienice.

1. Flagę Gminy Kozienice podnosi się/wywiesza na budynkach siedzib lub przed budynkami stanowiącymi siedziby podmiotów, o których mowa w § 1 ust. 1 i 2 w ramach promocji Gminy Kozienice oraz z okazji uroczystości lub wydarzeń, w których uczestniczą przedstawiciele Gminy Kozienice.

2. Flaga Gminy Kozienice zachowuje pierwszeństwo (poza flagą państwową) przed innymi flagami w czasie wszystkich wydarzeń o charakterze lokalnym, odbywających się na terenie Gminy Kozienice.

3. W dniach żałoby ogłoszonej przez organy państwowe lub samorządowe, flagi na masztach pionowych spuszcza się do połowy masztu, a flagi na masztach skośnych opatruje się kirem (czarna wstęgą).

4. Mieszkańcy Gminy Kozienice mają prawo używania flagi Gminy Kozienice z zachowaniem należytej czci i szacunku.

§ 4. Zasady używania flagi stolikowej Gminy Kozienice.

1. Flaga stolikowa może być umieszczona w trakcie obrad Rady Miejskiej w Kozienicach, w gabinecie Burmistrza Gminy Kozienice oraz w miejscach promujących Gminę Kozienice w czasie różnych uroczystości.

§ 5. Zasady używania banneru Gminy Kozienice.

1. Banner Gminy Kozienice wywiesza na budynkach siedzib lub przed budynkami stanowiącymi siedziby podmiotów, o których mowa w § 1 ust. 1 i 2 w ramach promocji Gminy Kozienice oraz z okazji uroczystości lub wydarzeń, w których uczestniczą przedstawiciele Gminy Kozienice.

§ 6. Zasady używania sztandaru Gminy Kozienice.

1. Sztandar Gminy Kozienice używany jest podczas uroczystości państwowych i gminnych, a także podczas uroczystych sesji Rady Miejskiej w Kozienicach.

2. Sztandarowi towarzyszy trzyosobowy poczet, składający się z chorążego i dwóch osób asysty, którego skład wyznacza Burmistrz Gminy Kozienice.

3. Członkowie pocztu sztandarowego występują w ubiorach wizytowych, szarfe w kolorze białoczerwonym przepasanej przez prawe ramie i białych rękawiczkach.

4. Sztandar powinien być używany w sposób zapewniający mu należyty szacunek.

5. Miejscem przechowywania sztandaru jest siedziba Urzędu Miejskiego w Kozienicach.

6. Na uroczystościach innych niż wymienione w ust. 1 sztandar może być obecny wyłącznie na polecenie Burmistrza Gminy Kozienice.

7. Podczas uroczystości sztandar trzymany jest przez chorążego w pozycji „Spocznij” (pionowo), chyba że zaistnieją okoliczności, które wymagają pozycji sztandaru „Bacność” (pochylny pod kątem ok. 60 stopni).

8. Sztandarowi nadaje się pozycję „Bacność” wyłącznie w sytuacji:

- 1) odgrywania/lub śpiewania hymnu państwowego,
- 2) przeistoczenia, podniesienia i błogosławieństwa w trakcie nabożeństwa religijnego,
- 3) dekorowania sztandaru odznaczeniem,
- 4) oddawania honorów osobom lub symbolom, po komendzie „Sztandar prezentuj” (chorąży pochyła sztandar w przód do ok. 45 stopni, mając płat przed sobą).

9. Podczas uroczystej sesji sztandar jest ustawiony w honorowym miejscu.

10. Sztandar wprowadza się na początku uroczystości, chyba że jej charakter lub program wymuszają inną kolejność.

11. Prowadzący uroczystość podaje komendę dla uczestników uroczystości „Całość powstań! Bacność! Sztandar wprowadzić”.

12. Sztandar wprowadza i wyprowadza poczet sztandarowy poruszający się krokiem marszowym, a chorąży zajmuje środkowe miejsce.

13. Podczas przemarszu chorąży trzyma sztandar na prawym ramieniu, mając płat za sobą a drzewiec pod kątem ok. 45 stopni, natomiast podczas wprowadzania sztandaru chorąży trzyma sztandar pod kątem ok. 60 stopni.

14. Po zajęciu miejsca przez poczet sztandarowy (przodem do uczestników uroczystości) chorąży utrzymuje sztandar w pozycji „Bacność” (pochylny pod kątem ok. 60 stopni) a członkowie pocztu sztandarowego przyjmują postawę „Bacność”.

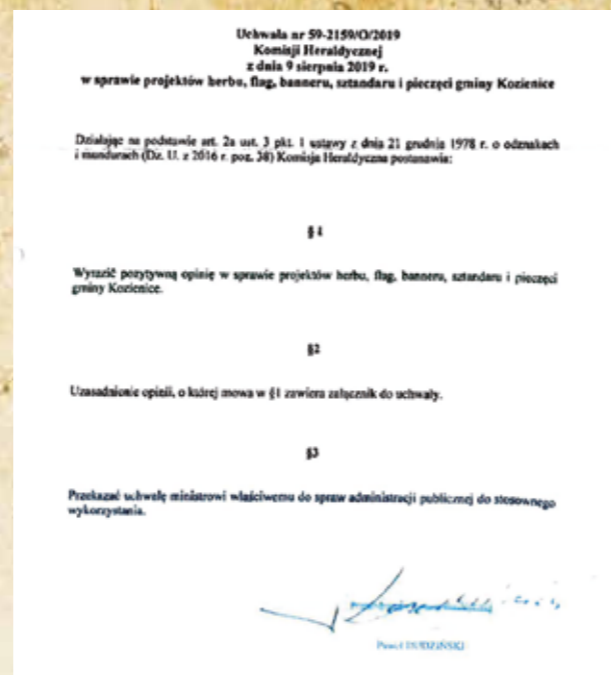
15. Pada komenda „Spocznij” (uczestnicy uroczystości mogą usiąść), członkowie pocztu sztandarowego przyjmują postawę „Spocznij”.

16. Sztandar wyprowadza się po zakończeniu oficjalnej części uroczystości, po komendzie prowadzącego uroczystość „Całość powstań! Bacność! Sztandar wyprowadzić”.

17. Po opuszczeniu miejsca uroczystości przez poczet sztandarowy, następuje komenda „Spocznij” (uczestnicy uroczystości mogą usiąść).

(...)

§ 10. W sprawach nieuregulowanych niniejszym regulaminem, indywidualną decyzję co do konkretnych okoliczności i warunków użycia symboli Gminy Kozienice podejmuje Burmistrz Gminy Kozienice.

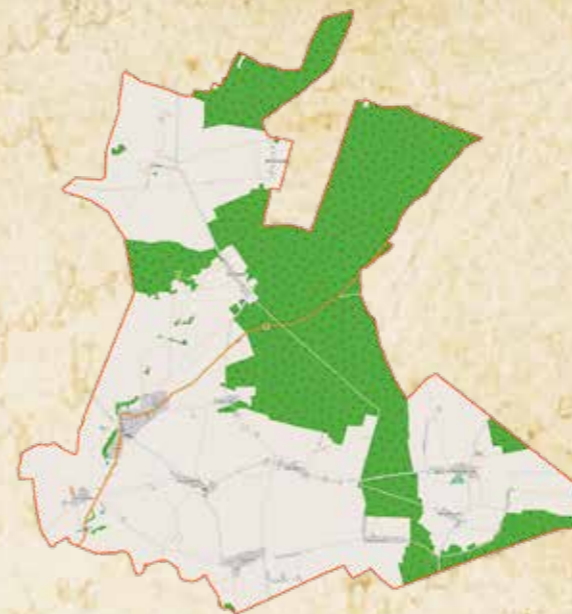
Załącznik Nr 10 do uchwały Nr XIII/122/2019 Rady Miejskiej w Kozienicach - Uchwała nr 59-2159/O/2019 Komisji Heraldycznej w sprawie projektów herbu, flag, banneru, sztandaru i pieczęci gminy Kozienice.

Załącznik do uchwały Komisji Heraldycznej w sprawie projektów herbu, flag, banneru, sztandaru i pieczęci gminy Kozienice.

Gmina Rychtal

Gmina Rychtal – gmina wiejska w województwie wielkopolskim, w powiecie kępińskim, najdalej na południe wysunięta gmina województwa. W skład gminy wchodzi dziesięć sołectw: Darnowiec, Drożki, Krzyżowniki, Proszów, Rychtal, Sadogóra, Skoroszów, Stogniewice, Wielki Buczek i Zgorzelec.

Symbole Gminy Rychtal opracowała Pracownia Graficzna MATIGO – Mateusz Niechciał z Baranowa.

UCHWAŁA Nr XIII/94/2019 RADY GMINY RYCHTAL

z dnia 25 października 2019 r.

w sprawie ustanowienia herbu, flagi i pieczęci Gminy Rychtal oraz zasad ich używania¹⁷³

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 506 ze zm.) oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 38), po zasięgnięciu opinii Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji Rada Gminy Rychtal uchwala, co następuje:

§ 1.

1. Ustanawia się herb Gminy Rychtal według opisu zawartego w § 2 uchwały.

2. Wzór graficzny herbu określa załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Herb Gminy Rychtal przedstawia: w polu błękitnym srebrny (biały) baran zwrócony w prawą stronę tarczy z głową zwróconą w lewą stronę tarczy, ze złotą (żółtą) aureolą wokół głowy, dzierzący złoty (żółty) drzewiec zwieńczony krzyżem, ze srebrną (białą) chorągwią z czerwonym krzyżem. Baran wspięty na zielonym wzgórzu.

§ 3.

1. Ustanawia się flagę Gminy Rychtal według opisu zawartego w § 4 uchwały.

2. Wzór graficzny flagi określa załącznik Nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 4. Flagę Gminy Rychtal stanowi prostokątna, dwudzielna płachta materiału o proporcjach boków wysokości do szerokości 5:8. Kolorystyka flagi Gminy Rychtal związana jest z przeważającymi barwami występującymi w herbie. Tworzą ją dwa

¹⁷³ Tekst uchwały został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego w dniu 12 listopada 2019 r., poz. 9499.

kolorы: biały i błękitny ułożone w dwóch poziomych, równoległych pasach tej samej szerokości, z których górny jest koloru białego a dolny błękitnego. Na środku flagi umieszczony jest herb Gminy Rychtal aby nadać indywidualny charakter.

(...)

§ 11. Symbole, o których mowa w § 1-14 uchwały, stanowią własność Gminy Rychtal, są znakami prawnie chronionymi i mogą być używane wyłącznie w kształcie, proporcjach kolorach zgodnych ze wzorami graficznymi ustalonymi w niniejszej uchwale.

§ 12.

1. Prawo do używania symboli, o których mowa w § 1-11 uchwały na mocy niniejszej uchwały przysługuje:

- 1) Radzie Gminy i Wójtowi;
- 2) Urzędowi Gminy;
- 3) gminnym jednostkom organizacyjnym;
- 4) innym podmiotom wykonującym w imieniu Gminy zadania o charakterze użyteczności publicznej.

(...)

§ 13.

1. Herb, flagę Gminy Rychtal umieszcza się w pomieszczeniach, na budynkach i przed budynkami stanowiącymi siedziby albo miejsca obrad organów Gminy.

2. Symbole, o których mowa w ust. 1, mogą być używane w innych miejscach z okazji uroczystości, świąt i rocznic gminnych, państwowych, regionalnych, wyborów Prezydenta, do Sejmu i Senatu RP, samorządowych, do Parlamentu Europejskiego, referendach oraz podczas innych imprez promujących Gminę lub organizowanych przez Gminę.

3. Herb może być umieszczany na:

- 1) pismach urzędowych,
- 2) stronach internetowych,
- 3) biuletynie Informacji Publicznej, której administratorem jest Gmina Rychtal,
- 4) upominkach, gadżetach, dyplomach okolicznościowych, podziękowaniach, wydawnictwach lub innych przedmiotach promujących Gminę,
- 5) tablicach informujących o granicach administracyjnych Gminy Rychtal.

§ 14.

1. Herb i flaga mogą być wykorzystywane przez Urząd Gminy i gminne jednostki organizacyjne oraz sołectwa do celów promocji Gminy Rychtal.

2. Symboli, o których mowa w ust. 1, mogą używać również osoby fizyczne i inne podmioty do celów komercyjnych.

3. Zgody na wykorzystywanie i rozpowszechnianie wizerunku herbu i flagi w celach komercyjnych przez podmioty wymienione w ust. 2 udziela Wójt.

4. Zasady i warunki używania tych symboli określa pisemna umowa.

§ 15.

1. Herb i flaga Gminy Rychtal mogą być umieszczone, używane i rozpowszechniane wyłącznie w sposób zapewniający należną im powagę i poszanowanie.

2. Wójt może zakazać używania herbu i flagi, jeżeli podmiot używający nie uzyskał zgody lub wykorzystuje te symbole w sposób nie zapewniający im należytej czci i szacunku albo godzący w powagę i prestiż Gminy lub naraża na szkodę interes Gminy.

§ 16. Herb i flaga mogą być umieszczone w Sali obrad Rady Gminy, w gabinecie Wójta Gminy oraz w miejscach promujących gminę w czasie różnych uroczystości.

§ 17. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rychtal.

§ 18. Traci moc Uchwała Nr XIV/76/96 Rady Gminy w Rychtalu z dnia 2 lipca 1996 r. w sprawie herbu i barw Gminy Rychtal.

§ 19. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Flaga Gminy Rychtal – rysunek ze strony Urzędu Gminy Rychtal

Studium historyczno – heraldyczne

Pierwsza wzmianka o budowie osady pochodzi z roku 1233. Komtur namysłowski w roku 1233 przekazuje za zezwoleniem księcia Głuszyny Rychtal kapłanowi Idziem z Namysłowa z przeznaczeniem osady na osiedlanie kolonistów, a także na parcelację. W owym czasie osada była lokowana na prawie polskim. Miasteczko jednak założone zostało na prawie niemieckim dopiero w roku 1294 i posiadało już wówczas Ratusz. W tym czasie miasteczko musiało przeżyć jakiś gwałtowny kryzys i opustoszało. Ponownie zostało lokowane na prawie miasta Nysa 23 stycznia 1386 r. przez ówczesnego biskupa wrocławskiego Waclawa II i do sekularyzacji dóbr kościelnych, która miała miejsce w roku 1810 było własnością biskupów wrocławskich. Patronem miasta, a zarazem kościoła parafialnego jest św. Jan Chrzciciel i dlatego herbem miejskim jest symbol tego świętego - Baranek Boży. Data ta, czyli 1386 rok lokowania Rychtala jest zanotowana w „Słowniku Geograficznym Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich” wydanym pod redakcją Bronisława Chlebowskiego, magistra Nauk Filologiczno-Historycznych byłej Szkoły Głównej Warszawskiej, Władysława Walewskiego, obywatela ziemskiego, kandydata Nauk Dyplomatycznych Uniwersytetu Dorpackiego, według planu Filipa Sulimierskiego i z pomocą zgromadzonych przez niego materiałów. Tom X (pieczętka „Biblioteka Jełowickich”) - Warszawa, nakładem Władysława Walewskiego. Druk „WIEKU” Nowy Świat, nr 61 z 1889r.. Wzmianka w tymże słowniku brzmi następująco: „Rychtal, niemiecka nazwa Reichthal, miasteczko nad rzeką Studnicą, powiat namysłowski, wzniesienie 484 stóp n.p.m., odległość 9 mil od Wrocławia. Posiada kościół parafialny, katolicki pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela, kilka kaplic, szkołę katolicką, browar, około 1300 mieszkańców zajmujących się przeważnie szewstwem i uprawą roli. W roku 1842 było 127 domów, 1310 mieszkańców, 1077 katolików, 220 ewangelików, 13 Żydów. Ludność przeważnie polska. Założone zostało w 1386 roku i obdarzone prawem nissańskim. Do 1810 roku należało do dóbr biskupa wrocławskiego. Pożar w 1782 roku zniszczył całą osadę”. Po roku 1336 na nowo odbudowany jako miejsce targowe. Materiałów do budowy dostarczał sąsiedni Skoroszów, który był również własnością biskupów wrocławskich. Rychtal został zbudowany na nieistniejącej już dziś miejscowości Będłowice (Bandlovici lub Bandlouici) lokacji Niemców i Romanów. Książę wrocławski Henryk I aktem z dnia 19 czerwca 1233 roku darował Rychtal i okolice Zakonowi

Herb Gminy Rychtal przedstawia: w polu błękitnym srebrny (biały) baran zwrócony w prawą stronę tarczy z głową zwróconą w lewą stronę tarczy, ze złotą (żółtą) aureolą wokół głowy, dzierzący złoty (żółty) drzewiec zwieńczony krzyżem, ze srebrną (białą) chorągwią z czerwonym krzyżem. Baran wspięty na zielonym wzgórzu.

	CMYK 0, 0, 0, 0		CMYK 0, 0, 100, 0
	CMYK 77, 53, 0, 0		CMYK 75, 0, 100, 0
	CMYK 0, 100, 100, 0		CMYK 0, 0, 0, 100

Herb Gminy Rychtal wraz z opisem wyglądu oraz wzornikami barw

Flagę Gminy Rychtal stanowi prostokątna, dwudzielna płachta materiału o proporcjach boków wysokości do szerokości 5:8. Kolorystyka flagi Gminy Rychtal związana jest z przeważającymi barwami występującymi w herbie. Tworzą ją dwa kolory: biały i błękitny ułożone w dwóch poziomych, równoległych pasach tej samej szerokości, z których górny jest koloru białego a dolny błękitnego. Na górnym, białym pasie z lewej strony umieszczony jest herb Gminy Rychtal aby nadać indywidualny charakter.

	CMYK 0, 0, 0, 0		CMYK 0, 0, 100, 0
	CMYK 77, 53, 0, 0		CMYK 75, 0, 100, 0
	CMYK 0, 100, 100, 0		CMYK 0, 0, 0, 100

Flaga Gminy Rychtal wraz z opisem wyglądu oraz wzornikami barw

Maltańskiemu w celu osiedlania kolonistami. Kapłan Idzi, zwany niekiedy Hrabią rozpoczął kolonizację w roku 1233. Były to początki napływu Niemców i osiedlania się na Śląsku ludności romańskiej (Francuzów i Walonów). Przewodził w tym klasztor Panny Marii na Piasku we Wrocławiu, kolonizując Walonami szereg wsi i przedmieść między innymi i Bandlovici. Niemcy zjawiają się tutaj nieco później. Ośrodkiem miasta jest czworokątny Rynek z Ratuszem i ośmioma ulicami wybiegającymi z Rynku. Zabudowa miasta zachowała się z okresu XVIII wieku i jest świadectwem miejskości Rychtala. W okresie dwudziestolecia międzywojennego miasteczko Rychtal chyli się ku upadkowi. Traci prawa miejskie na mocy ustawy z dnia 23 marca 1934 roku i z tą chwilą jest siedzibą gminy wiejskiej na czele z wójtem. W skład gminy weszły następujące miejscowości: Bandłów, Dalanów, Darnowiec, Dworzyszcz, Krzyżowniki, Proszów, Wesoła i Zgorzelec. Na upadek miasteczka złożyło się przede wszystkim brak jakiegokolwiek zakładu przemysłowego, zaś niewielkie gospodarstwa rolne oraz handel nie były w stanie zapewnić ludności pracy i jakiegokolwiek bytu. Rychtal do roku 1920 należał do powiatu namysłowskiego. Wcielenie Rychtala w dniu 19 stycznia 1920 roku do Polski odbyło się bardzo uroczystie. Przyjęcie Rychtala przez władze polskie zbojkotował niemiecki burmistrz wraz z niemieckimi urzędnikami. Wcielony został bez plebiscytu na mocy Traktatu Wersalskiego. Stan prawny naszej miejscowości pozostał bez zmian do dnia dzisiejszego i nie zmieniali go nawet Niemcy podczas okupacji 1939-1945.

sem: „SIGIL * CIVITAT * REICHTHAL”. Dalsze pieczęcie, które pochodzą z XIX wieku, nie przedstawiają żadnej odmiany herbowej, a różnią się od poprzednich tylko tym, że mają napis niemiecki, oraz że nazwa miast umieszczona jest zwykle w odcinku pod herbem. Są to pieczęcie Magistratu, policji itp. Pieczęcie magistrackie noszą napis: „MAGISTRATS SIEG : D : STADT / REICHTHAL”, lub „MAGISTRATS SIEGEL D. STADT REICHTHAL”, albo już przy końcu XIX wieku: „MAGISTRATS – AMTS – SIEGEL / REICHTHAL”. Pieczęcie urzędu policyjnego z tym samym herbem mają napis: „POLIZEY AMTS SIEGEL / ZU / REICHTHAL” lub „POLIZEI – VERWALTUNG / REICHTHAL”. Wreszcie wymienić tu należy pieczęć kameralną z pierwszej połowy XIX wieku z napisem: „CAMEREI SIEGEL VON REICHTHAL”.

Zachowane pieczęcie z terenu Rychtala

Herb Miasta Rychtala pochodzi z pierwszej połowy lat 90-tych XIX w. Namalowany został przez Otto Huppa.

Pierwsza pieczęć pochodzi z XVII wieku i nosi napis: „*SIGILLVM OPPIDI REICHENTHAL”, a wyciśnięta jest na dokumencie z 1686 roku w archiwum wrocławskim. Nieco późniejszą, pochodzącą z początku XVIII wieku jest pieczęć z napisem: „* SIGILVM * OPPIDI * REICHENTHALEN”. Istnieje jeszcze druga owalna pieczęć z XVIII wieku z napi-

Gmina Rybno

Gmina Rybno – gmina wiejska w województwie mazowieckim, w powiecie sochaczewskim. W skład gminy wchodzi dwadzieścia cztery sołectwa: Aleksandrów, Antosin, Bronisławy, Cypriany, Ćmiszew-Parcel, Ćmiszew Rybnowski, Erminów, Jasieniec, Józin, Kamięszczyzna, Karolków Rybnowski, Karolków Szwarocki, Konstantynów, Koszajec, Ludwików-Rybionek, Matyldów, Nowa Wieś, Nowy Szwarocin, Rybno, Sarnów, Stary Szwarocin, Wesola, Wężyki i Złota.

Mapa Gminy Rybno

Symbole Gminy Rybno opracowali Zdzisław Kryściak i Jacek Rutkowski.

UCHWAŁA Nr XIV.70.2019 RADY GMINY RYBNO

z dnia 3 października 2019 r.

w sprawie ustanowienia Znaków Gminy Rybno¹⁷⁵

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 506, 1309, 1571, 1696) oraz art. 3 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 38), po zasięgnięciu opinii Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Rada Gminy Rybno uchwala, co następuje:

§ 1.

1. Niniejszą uchwałą ustanawia się Znak Gminy Rybno.

2. Znakami Gminy Rybno są:

- 1) Herb Gminy Rybno;
- 2) Flaga Gminy Rybno;
- 3) Pieczęć Urzędowe Gminy Rybno;
- 4) Tablica Samorządowa Gminy Rybno.

3. Ustanawia się ogólne zasady używania Znaków Gminy Rybno.

4. Otaczanie Znaków Gminy Rybno czcią i szacunkiem jest prawem i obowiązkiem każdego, kto ma prawo do ich używania i stosowania.

§ 2.

1. Herbem Gminy Rybno zwanym dalej „herbem” jest „w polu czerwonym chorągiew kościelna o trzech strefach złota (złota) z takimże krzyżem kawalerskim na szczycie drzewca, nad nożem rzeźniczym złotym (złotym)”.

^{175.} Tekst uchwały został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego w dniu 22 listopada 2019 r., poz. 13350.

wonym chorągiew kościelna o trzech strefach złota (złota) z takimże krzyżem kawalerskim na szczycie drzewca, nad nożem rzeźniczym złotym (złotym)”.

2. Wzory herbu zawierają załączniki:

- 1) Herb Gminy Rybno;
- 2) Flaga Gminy Rybno;
- 3) Pieczęć Urzędowe Gminy Rybno;
- 4) Tablica Samorządowa Gminy Rybno.

§ 3.

1. Flagą Gminy Rybno zwanej dalej „flagą” jest płat flagi o proporcjach szerokości do długości jak 5:8 podzielony na trzy słupy: dwa zewnętrzne złote, o szerokości 1/5 długości płata flagi i centralny czerwony o szerokości 3/5 długości płata flagi. Na słupie czerwonym chorągiew kościelna żółta o trzech strefach z takimże krzyżem kawalerskim na szczycie drzewca nad nożem rzeźniczym złotym.

2. Wzór flagi zawierają załączniki:

- 1) wzór barwny flagi - załącznik nr 6;
- 2) wzór flagi szrafowany - załącznik nr 7;
- 3) wzór rysunkowy flagi - załącznik nr 8;
- 4) sposób wykreślenia flagi - załącznik nr 9;
- 5) identyfikacja barw flagi - załącznik nr 10.

(...)

§ 6. Przy barwnym odwzorowaniu herbu i flagi w druku bądź też innej formie plastycznej obowiązuje używanie barw zgodnych z ich wzorcami.

§ 7.

1. Herb i flaga we wszystkich formach i postaciach ustanowionych niniejszą uchwałą oraz pieczęć urzędowe i tablica samorządowa są znakami prawnie chronionymi.

2. Używanie i rozpowszechnianie Znaków Gminy Rybno wymienionych w § 1 uchwały z wyłączeniem publikacji naukowych i popularno-naukowych wymaga zgody Rady Gminy w Rybnie.

§ 8. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rybno.

§ 9. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego¹⁷⁶.

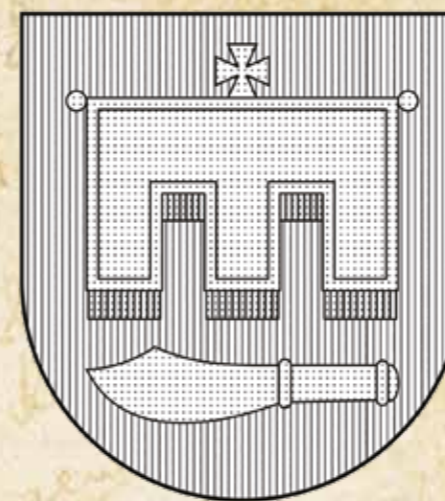

W polu czerwonym chorągiew kościelna o trzech strefach złota (złota) z takimże krzyżem kawalerskim na szczycie drzewca, nad nożem rzeźniczym złotym (złotym).

- Pantone 109**
- Pantone Warm Red**
- Pantone Process Black**

Herb Gminy Rybno wraz z opisem i wzornikami barw

^{176.} Wchodzi w życie: 7 grudnia 2019 r.

W polu czerwonym chorągiew kościelna o trzech strefach złota (złota) z takimże krzyżem kawalerskim na szczycie drzewca, nad nożem rzeźniczym złotym (złotym)

Żółta **Czerwona** **Czarna**

Herb Gminy Rybno – szrafowany wraz opisem i wzornikami barw

W polu czerwonym chorągiew kościelna o trzech strefach złota (złota) z takimże krzyżem kawalerskim na szczycie drzewca, nad nożem rzeźniczym złotym (złotym)

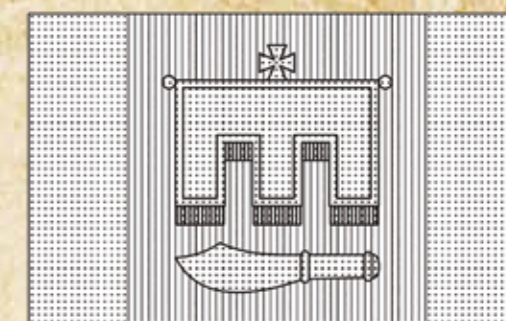
Herb Gminy Rybno – wzór rysunkowy wraz z opisem

Flagą Gminy Rybno jest płat o proporcjach szerokości do długości jak 5:8 podzielony na trzy słupy: dwa zewnętrzne złote, o szerokości 1/5 długości płata flagi i centralny czerwony o szerokości 3/5 długości płata flagi. Na słupie czerwonym chorągiew kościelna żółta o trzech strefach z takimże krzyżem kawalerskim na szczycie drzewca nad nożem rzeźniczym złotym.

- Pantone 109**
- Pantone Warm Red**
- Pantone Process Black**

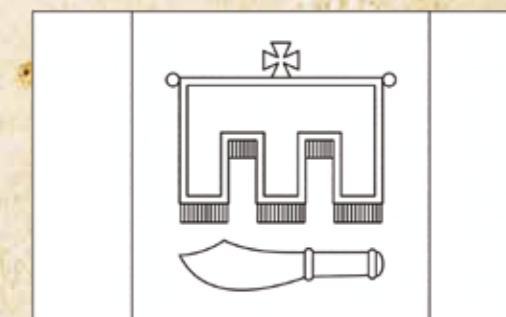
Flaga Gminy Rybno wraz z opisem i wzornikami barw

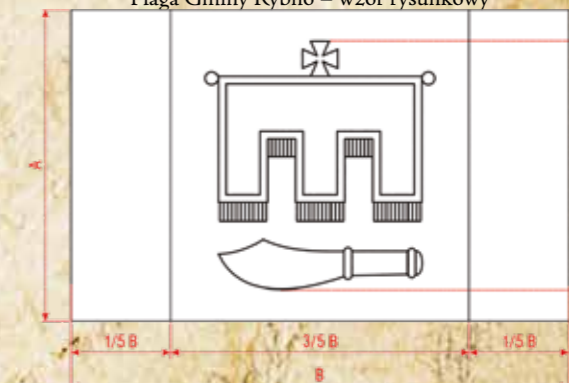
Flagą Gminy Rybno jest płat o proporcjach szerokości do długości jak 5:8 podzielony na trzy słupy: dwa zewnętrzne złote, o szerokości 1/5 długości płata flagi i centralny czerwony o szerokości 3/5 długości płata flagi. Na słupie czerwonym chorągiew kościelna żółta o trzech strefach z takimże krzyżem kawalerskim na szczycie drzewca nad nożem rzeźniczym złotym.

Żółta **Czerwona** **Czarna**

Flaga Gminy Rybno – szrafowana wraz z opisem i wzornikami barw

Flaga Gminy Rybno – wzór rysunkowy

Flaga Gminy Rybno – sposób wykreślenia

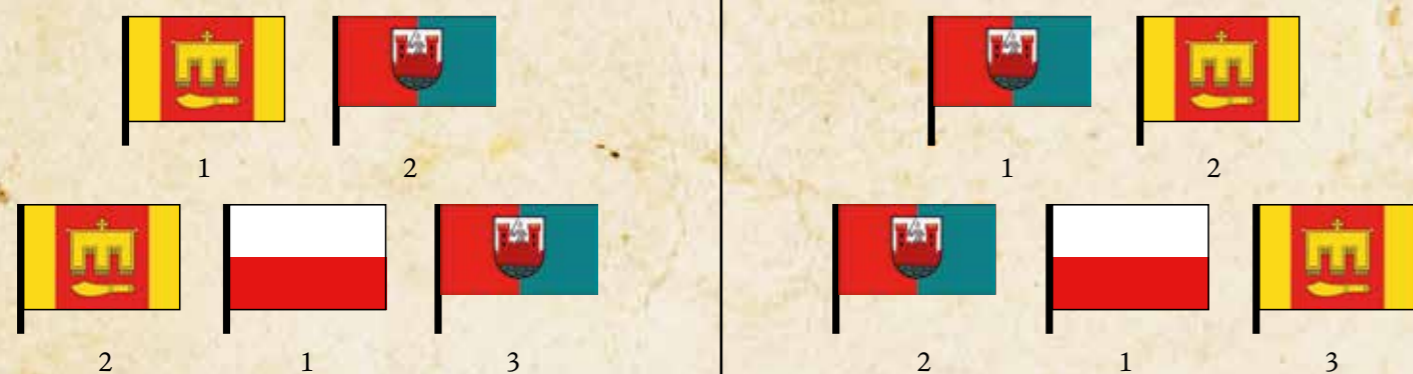
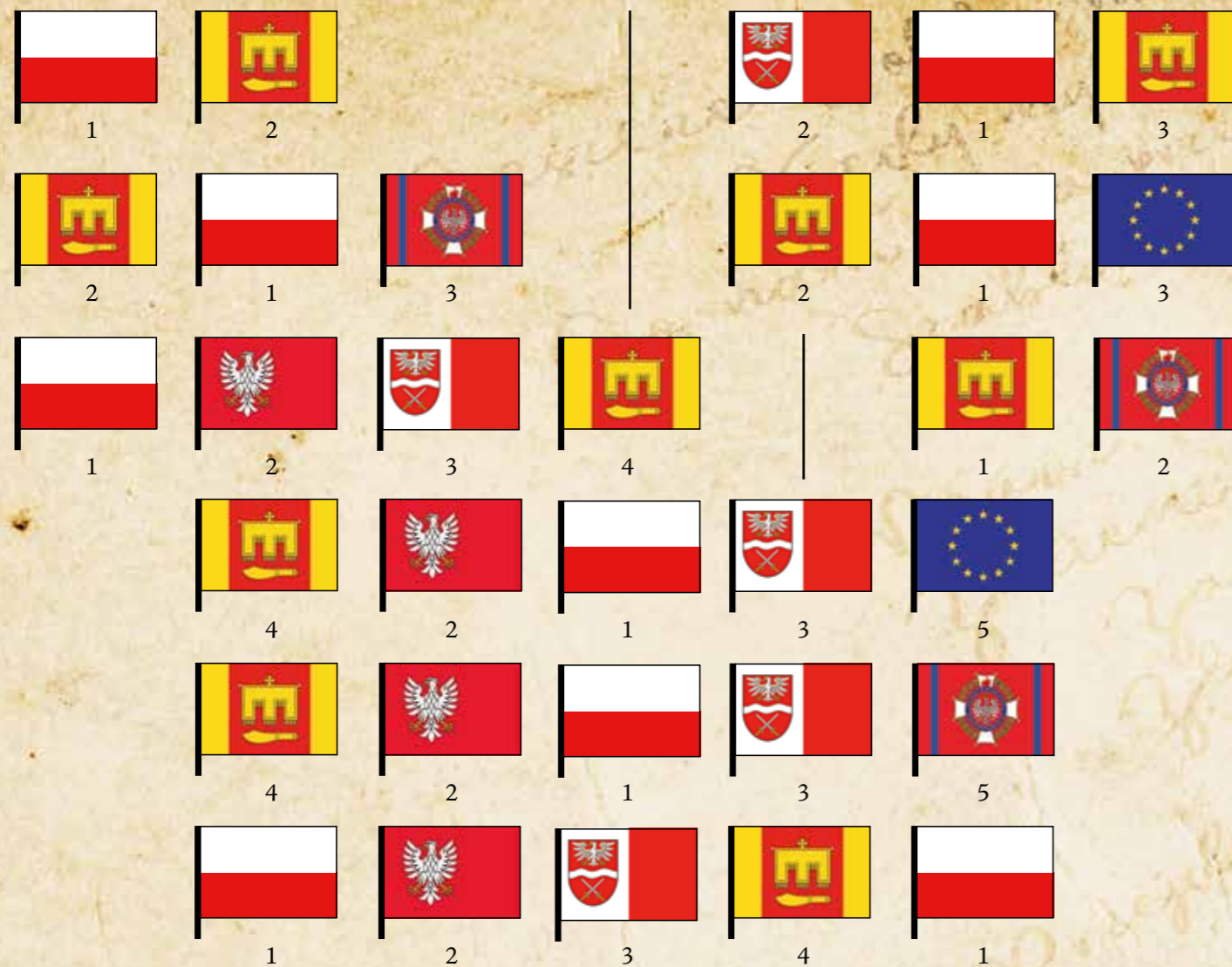

IDENTYFIKACJA BARW FLAGI GMINY

nazwa	oznaczenie w systemie PANTONE ®	oznaczenie w systemie ORACAL ®	oznaczenie w systemie RGB	oznaczenie w systemie CMYK	kod graficzny barw	wzornik barw
ŻÓŁTA	PANTONE 109	ORACAL light red 641-021	R: 250 G: 215 B: 22	Cyan 0 % Magenta 9 % Yellow 94 % Black 0 %		
CZERWONA	PANTONE Warm Red	ORACAL light red 641-032	R: 250 G: 64 B: 37	Cyan 0 % Magenta 100 % Yellow 100 % Black 0 %		
CZARNA	PANTONE Process Black	ORACAL black 641-070	R: 0 G: 0 B: 0	Cyan 0 % Magenta 0 % Yellow 0 % Black 100 %		

Flaga Gminy Rybno – identyfikacja barw

NA TERYTORIUM WŁASNEJ GMINY

NA TERYTORIUM SĄSIEDNIEJ GMINY

FLAGA RZECZYSPOLITEJ POLSKIEJ   FLAGA WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO   FLAGA POWIATU SOCHACZEWSKIEGO   FLAGA GMINY RYBNO   FLAGA SOCHACZEWA   FLAGA ZOSP RP   FLAGA UNII EUROPEJSKIEJ

Symbolika elementów herbu jest następująca:

Herb nawiązuje do podstawowego symbolu, który przypisany został do Rybna. Jest nim herb Radwan rodu Rybińskich. Herb Radwan, nazywany też Wierzbowa, Wirzbowa, Wirzbowo, którego zawołanie Kaja, Radwan, przedstawia w polu czerwonym chorągiew kościelną o trzech strefach złotą z takimże krzyżem kawalerskim na szczycie drzewca. Jest on wzmiankowany źródłowo po raz pierwszy w 1407 roku. Nazwa herbu ma pochodzenie odimionowe nazwa osobowa. Najstarsza pieczęć herbowa zachowana z 1443 roku. Rody zamieszkiwały m.in. w ziemi brzeskiej, sandomierskiej, krakowskiej, sieradzkiej, kaliskiej, pieczętowało się nim około 210 rodzin. Bartosz Paprocki w swoim herbarzu przywołuje słowa Jana Długosza, który miał zapisać, że rycerze spod Radwana byli mężni, możni i panom swym wierni. W heraldyce samorządowej motyw herbu Radwan występuje jako godło miasta Kalwaria Zebrzydowska (Małopolska), oraz element godła gmin Brzeźnica (Małopolska), Tomice (Małopolska), Skórczec (Mazowsze).

Godło chorągwi kościelnej nawiązuje do bohaterskiego jej zdobycia, jest elementem nadanym za wierną służbę. Jak głosi legenda herbowa podczas wojny Bolesława Śmiałego z Rusią wysłany na podjazd rycerz Radwan natrafił na obóz nieprzyjaciół. Podczas potyczki Rusini rozproszyli niewielki oddział polski i odebrał im sztandar. Rycerz Radwan miał wziąć chorągiew kościelną z pobliskiej świątyni, ze swoimi pokrzepionymi rycerzami, idąc do boju z nową chorągwią miał rozbić obóz Rusinów, którzy uciekli myśląc, że nadeszły posiłki. Dzielny rycerz Radwan otrzymał więc herb z chorągwią kościelną.

Nóż jako ostre narzędzie pracy i broń symbolizuje sprawiedliwość, czyny wojenne. Figura noża w projekcie herbu miała przypominać właścicielowi, że nie powinien się nigdy poddawać. Nóż rzeźniczy przedstawiany jest w formie rękojeści z ostrą, szeroką klingą. Ten wizerunek noża jednoznacznie wskazuje na narzędzie męczeństwa. W heraldyce możemy również spotkać noże używane do pracy w winnicy i jako atrybut urzędu krojczego. Nóż rzeźniczy jest symbolem oskórowania św. Bartłomieja.

Święty Bartłomiej jest patronem bartników, rzeźników, garbarzy, introligatorów, siodlarzy, szewców, rękawiczników oraz pasterzy i rolników. Jego atrybutami są księga, szeroki nóż rzeźniczy, przy pomocy którego zadano mu męczeństwo, skóra z której został odarty oraz topór i włócznia¹⁷⁷.

177. <https://www.gminarybno.com/ogminie/herb-rybna> (dostęp 07.09.2020)

Giżycko

Giżycko – miasto w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie giżyckim, położone pomiędzy jeziorami Kisajno i Niegocin.

Symbole Miasta Giżycka wraz z uzasadnieniem ich wyglądu opracowali Robert Fidura i Kamil Wójcikowski.

UCHWAŁA Nr XVII/111/2019 RADY MIEJSKIEJ W GIŻYCKU

z dnia 30 października 2019 r.

w sprawie zmiany Statutu Miasta Giżycka¹⁷⁸

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 1 i art. 22 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 506 tekst jedn. ze zm.) Rada Miejska w Giżycku uchwała, co następuje:

§ 1. W Statucie Miasta Giżycka uchwalonym uchwałą Nr VI/22/03 Rady Miejskiej w Giżycku z dnia 28 lutego 2003 r. (tekst jedn.: Dz. Urz. Woj. Warmińsko-Mazurskiego z 2016 r. poz. 3580) wprowadza się następujące zmiany:

1. § 5 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„Barwę Miasta określa jej flaga. Wzór flagi, flagi stolikowej i banneru stanowi załącznik nr 3 do Statutu”.

2. § 5 ust. 3 otrzymuje brzmienie:
„Miasto może posiadać hejnał, sztandar, pieczęcie oraz Odznakę Honorową Giżycka ustanowione odrębnymi uchwałami Rady Miejskiej w Giżycku”.

(...)
4. Załącznik nr 2 do Statutu Miasta Giżycka otrzymuje brzmienie:

„Herb Miasta Giżycka stanowią w polu błękitnym hiszpańskiej tarczy herbowej trzy leszcze srebrne w słup; spośród nich środkowy największy.”

grafika
5. Załącznik nr 3 do Statutu Miasta Giżycka otrzymuje brzmienie:

„Flaga Giżycka przedstawia płat błękitny, o proporcji 5:8 (wysokość do długości), z godłem herbu miasta wysokości 9/10 wysokości płata umieszczonym w ten sposób, że jego pionowa oś symetrii leży w odległości 1/3 długości płata od drzewca. Banner Giżycka jest pionowym odwzorowaniem flagi na płacie o proporcjach 4:1 (wysokość do szerokości). Godło herbu Giżycka, o szerokości 4/5 szerokości płata, jest umieszczony w taki sposób, że jego pozioma oś symetrii jest oddalona od górnej krawędzi płata o 1/3 jego wysokości.

Flaga stolikowa Giżycka jest pionowym odwzorowaniem flagi na płacie o proporcjach 2:1 (wysokość do szerokości) przeznaczonym do zawieszania na poprzeczce mocowanej do stojaka. Godło herbu Giżycka, o szerokości 4/5 szerokości płata, jest umieszczone w taki sposób, że jego pozioma oś symetrii jest oddalona od górnej krawędzi płata o 1/3 jego wysokości.”

(...)
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta.

178. Tekst uchwały został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego w dniu 06 grudnia 2019 r., poz. 5940.

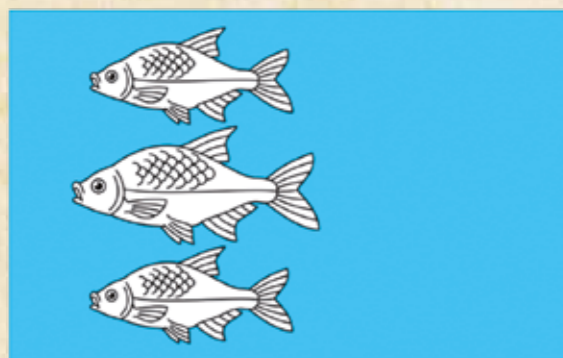

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa WarmińskoMazurskie go¹⁷⁹.

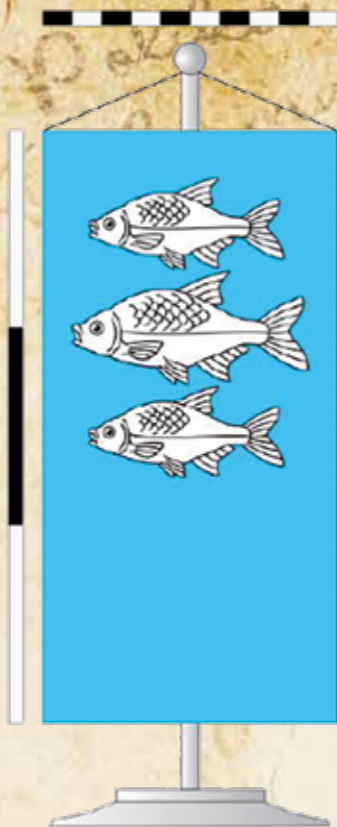
PANTONE Vacat PANTONE 306V
 CMYK 0, 0, 0, 0 CMYK 65, 0, 0, 0,
 RGB 255, 255, 255 RGB 0, 204, 255

Herb Miasta Giżycka wraz z wzornikiem barw

PANTONE Vacat PANTONE 306V
 CMYK 0, 0, 0, 0 CMYK 65, 0, 0, 0,
 RGB 255, 255, 255 RGB 0, 204, 255

Flaga Miasta Giżycka wraz z wymiarowaniem oraz wzornikiem barw

PANTONE Vacat PANTONE 306V
 CMYK 0, 0, 0, 0 CMYK 65, 0, 0, 0,
 RGB 255, 255, 255 RGB 0, 204, 255

Flaga stolikowa Miasta Giżycka wraz z wymiarowaniem i wzornikiem barw

PANTONE Vacat PANTONE 306V
 CMYK 0, 0, 0, 0 CMYK 65, 0, 0, 0,
 RGB 255, 255, 255 RGB 0, 204, 255

Banner Miasta Giżycka wraz z wymiarowaniem i wzornikiem barw

Herb, flaga i inne symbole Giżycka. Uzasadnienie heraldyczno-historyczne¹⁸⁰

Tradycje heraldyczne Giżycka

Koncepcja herbu czy też godła napieczętnego Giżycka pojawiła się już w jednej z pierwszych suplikacji mieszczan giżyckich do księcia Jana Zygmunta w sprawie nadania praw miejskich i pieczęci z 2 (12) lipca 1597 roku. Od początku miały to być trzy leszcze, z czego środkowy większy. Grzegorz Białuński nie wyklucza, że za wzór pieczęci miejskiej mogła posłużyć wcześniejsza, XV-wieczna pieczęć prokuratora zamku giżyckiego. Sami mieszkańcy, w jednej z kolejnych suplik wysłanych po 15 (25) maja 1612 roku argumentowali, że pieczęć ma być taka, a nie inna, ponieważ leżymy w bogatej w ryby okolicy. Wspominany wcześniej przywilej miejski jedynie wspominał o nadaniu pieczęci. Właściwy akt wystawiono 26 maja (5 czerwca) 1612 roku. Stosowny fragment brzmiał następująco:

Odnosnie pieczęci miejskiej Lötzen zdecydowano: że Jego Elektorska Mość, nasz najłaskawszy Elektor i Pan łaskawie wyraża zgodę, aby miasto Lötzen mogło umieścić w swojej pieczęci trzy leszcze, duży w środku i dwa małe po jego obu stronach, co niniejszym oznajmiamy. W dowód czego nadajemy i potwierdzamy ją sekretną pieczęcią Jego Elektorskiej Mości. Królewiec 26 maja [5 czerwca] 1612 roku. (L.S.) L. Rauter, F. v. Dohna, C. Rappe.

Nadanie pieczęci potwierdzono w odnowieniu przywileju miejskiego z 1669 roku, słowami:

Wielokroć wymieniane miasto Giżycko ma posiadać także własną pieczęć, którą – jak to mu dawniej sub dato [pod datą] 26 maja [5 czerwca] 1612 roku nadano – niniejszym zarządzamy, aby używano jej dla wszelkich uczciwych pojawiających się spraw, jak wydawanie poświadczeń, metryk urodzenia albo ugody, do pieczętowania wysyłek i używania do innych uczciwych i potrzebnych spraw.

Z czasów przedrozbiorowych zachowały się ponoć odciski większej i mniejszej pieczęci miejskiej Giżycka. Większa miała być przyłożona do dokumentu z 15 czerwca 1661 roku. Pieczęć odcisnięto w zielonym wosku. W polu pieczętnym znajdował się kartusz z herbem z trzema rybami, środkową większą. Legenda *Sigill der Stadt Lötzen 1612*, znana jedynie z odrysu pieczęci – na odcisku niewyraźna. Pieczęć mniejszą odcisnięto na dokumencie z 8 lutego 1701 roku. Najistotniejszą różnicą w stosunku do pieczęci wielkiej był równy rozmiar wszystkich ryb. Legenda znana z odrysu głosiła *Sigill der Stadt Letzen 1612*. Znana była także pieczęć sądowa, przedstawiająca w polu pieczętnym postać Temidy. Legenda otokowa *S. des Gerichts der Stadt Lötzen 1612*. Pieczęć sądowa zapewne wyszła z użycia po połączeniu magistratu z sądem ławniczym w 1723 roku¹⁸¹.

Niestety pomimo informacji, że odciski pieczęci większej i mniejszej zachowały się po dzień dzisiejszy, zapytania o te pieczęcie skierowane do archiwów: berlińskiego i olsztyńskiego, nie przyniosły żadnych rezultatów. Jedynymi wizerunkami dostępnymi nam na dzień pisania tych słów są odrysy

180. Wybrane fragmenty opracowania wykonanego przez Roberta Fidurę i Kamilę Wójcikowskiego.

181. Red. Grzegorz Białuński, *Giżycko. Miasto i ludzie, Giżycko 2012*, s. 115-116.

sporządzone przez Ludwiga Reinholda von Wenera na potrzeby powstałej w 1755 roku monografii miasta *Historische Nachricht von der Stadt Lötzen in dem Königreich Preussen*. Odrysy te mają błędne daty roczne „1617”.

Odryś większej pieczęci miasta z 1755 roku

Odryś mniejszej pieczęci miasta z 1755 roku

Odryś pieczęci sądu ławniczego z 1755 roku

Wydaje się, że mniejsza pieczęć (lub wzorowana na niej) była w użyciu przynajmniej jeszcze w XIX wieku. Ze zbiorów Archiwum Państwowego w Olsztynie znane są m.in. dwa odciski tuszowe pieczęci niemal identycznej ze wspomnianym odrysem na dokumentach z 1828 i 1835 roku.

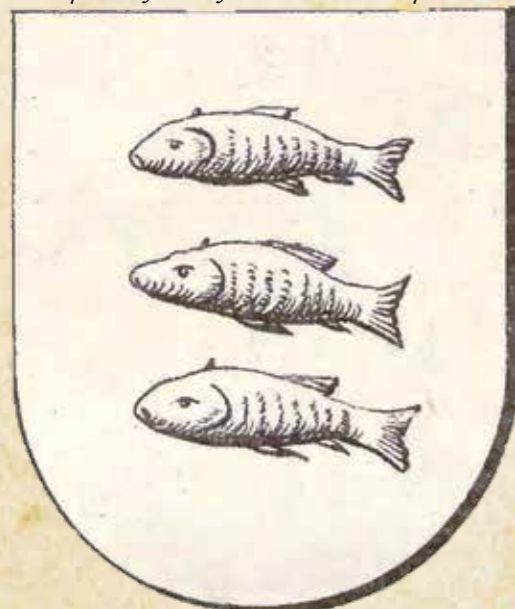

Odcisk pieczęci miejskiej na dokumencie z 1828 roku¹⁸²

Odcisk pieczęci miejskiej na dokumencie z 1835 roku¹⁸³

Następny chronologicznie znany nam wizerunek herbu miasta pochodzi z herbarza C. Beckhernna z 1892 roku. Niestety herb jest tu jeszcze bezbarwny.

Rysunek herbu Giżycka z herbarza Beckhernna, 1892¹⁸⁴

W wieku XIX określono też po raz pierwszy barwy herbu Giżycka. W 1894 roku Otto Hupp odmalował pole niebieskie i ryby srebrne. Co ciekawe ten sam autor w innej swojej pracy, stworzonej na potrzeby albumu Kawy Hag (ok. 1925) postanowił zróżnicować barwy płetw (złote) i skrzeli (czerwone) u leszczy. Podobnie postąpił autor ilustracji międzywojennej publikacji *Heimatkarte von Ostpreußen und der Freien Stadt Danzig*. Pojawiały się jednakże przedstawienia wyłącznie w dwóch barwach, takie jak to z austriackiego albumu z lat 30 XX wieku.

Rysunek herbu Giżycka z herbarza Ottona Huppa, 1894¹⁸⁵

Rysunek herbu Giżycka z albumu Kawy Hag¹⁸⁶

Rysunek herbu Giżycka z *Heimatkarte von Ostpreußen und der Freien Stadt Danzig*, 1937 rok¹⁸⁷

Rysunek herbu Giżycka z albumu Abadie, 1928-1933¹⁸⁸

Herb Giżycka wpisany w wymyślny kartusz pojawił się na okładce monografii miasta z 1912 roku. Przedstawienie to było na tyle udane, że użyto go następnie w winiecie miejscowej gazety i na zalepkach listowych z okresu dwudziestolecia międzywojennego.

Herb Giżycka z okładki *Chronik der Gemeinde Lotzen* autorstwa Ernsta Trinckera, 1912 rok

Winieta giżyckiej gazety z okresu dwudziestolecia międzywojennego¹⁸⁹

Zalepki listowe Giżycka z okresu międzywojennego

Luźne podejście do barw herbowych miasta zaprezentowali autorzy ilustracji do notgeldów Giżycka z 1920 roku, gdzie barwa pola herbu była inna w zależności od nominału. 10 fenigów – czerwone, 25 fenigów – niebieskie, 50 fenigów – zielone.

182. Fot. Archiwum Państwowe Olsztyn, sygn. 279/10883, s. 241

183. Ibid., s. 301

184. C. Beckhern, Die Wappen der Städte AltPreussens, tabl. IX

185. O. Hupp, Die Wappen Und Siegel der Deutschen Staedte, Flecken Und Doerfer

186. Znaczek reklamowy Kawy Hag, ok. 1925

187. *Heimatkarte von Ostpreußen und der Freien Stadt Danzig*, Schodinsky celle, mit 85 Wappen der Städte, 1 : 400 000, Stand 1937

188. Abadie : *Flaggen und Wappen der Welt*, 1928-33

189. Red. Grzegorz Białuński, *Giżycko...*, op. cit., s. 291

Norgeldy Giżycka z 1920 roku¹⁹⁰

Odcisk pieczęci zarządu miasta Giżycka (Łuczany) z 1946 roku¹⁹²

Odcisk pieczęci zarządu miasta Giżycka (Łuczany) z 1946 roku¹⁹³

Sprawę herbu Giżycka jako pierwszy z polskich badaczy podjął Marian Gumowski. To on w swojej pracy z 1960 roku ostatecznie ustalił barwy herbu jako niebieskie (błękitne) pole i srebrne ryby. Takie same barwy znalazły się w pracy T. Szczechury Polskie herby miejskie z 1963 roku.

Łownie złotych.

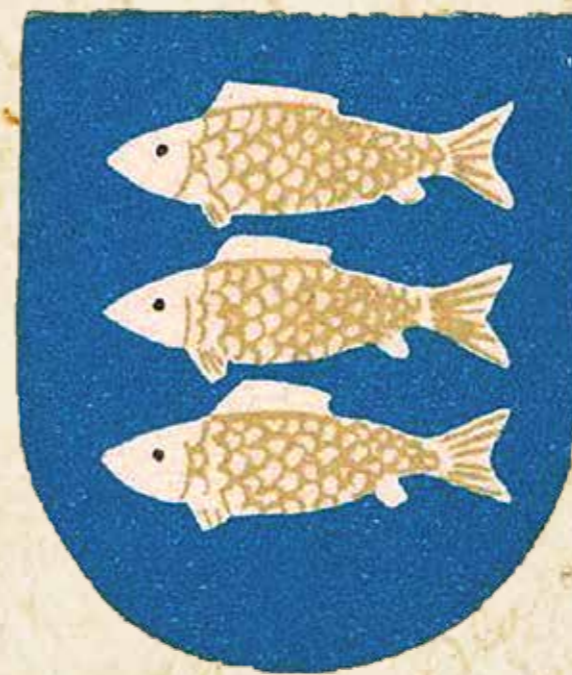
Odcisk pieczęci zarządu miasta Giżycka (Łuczany) z 1946 roku¹⁹¹

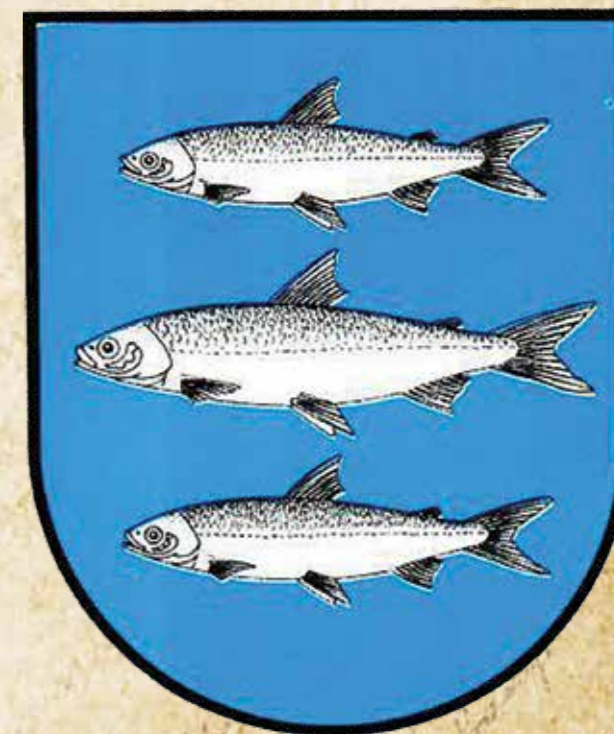
Herb Giżycka w Herbach miast polskich Mariana Gumowskiego (rys. Zenon Januszewski)¹⁹⁴

Herb Giżycka w Miastach polskich w tysiącleciu, 1965 rok¹⁹⁶

Herb Giżycka w Polskie herby miejskie T. Szczechury (rys. R. Sidorowski)¹⁹⁵

Herb Giżycka w Herbarzu miast polskich Plewako i Wanaga¹⁹⁷

Niezwykle udana plastycznie była realizacja herbu opracowania przez Mariana Haisiga na potrzeby tablic z herbami w Miastach Polskich w Tysiącleciu z 1965 roku. Po raz pierwszy w historii nadano rydom, zgodnie z literą książęcego przywileju, formę leszczy, uwypuklając charakterystyczne cechy tego gatunku ryb, przy jednoczesnym zachowaniu reguł stylizacji heraldycznej. Tak udane nie było kolejne znane nam przedstawienie tego herbu z Herbarza miast polskich Plewako i Wanaga z 1994 roku. Narysowane tam ryby zostały przedstawione dość realistycznie, ale na pewno nie były to leszcze.

Wydaje się, że inspirację z Miast polskich w tysiącleciu mógł czerpać autor ilustracji użytej w jednym z pierwszych statutów miejskich z 1990 roku. Niestety ilustracja nie zawierała określenia barw herbu, zaś odpowiedni paragraf wymieniał jedynie barwę pola¹⁹⁸. Kolejna wersja statutu z 1992 roku dookreśliła barwę ryb (srebrna) oraz zmieniła kształt tarczy herbowej¹⁹⁹.

190. Ibid., s. 254-255

191. Ibid., s. 327

192. Fot. ze zbioru p. Jana Sekty

193. Ibid.

194. M. Gumowski, Herby miast polskich, 1960, s. 169

195. T. Szczechura, Polskie herby miejskie, 1963

196. Praca zbiorowa, Miasta polskie w tysiącleciu, Tom II, 1965, Tabl. LXVI

197. A. Plewako, J. Wanag, Herbarz miast polskich, 1994, s. 49

198. Uchwała Nr V/34/90 Rady Miasta Giżycka z dnia 3 sierpnia 1990 r.

199. Uchwała Nr XXXIII/59/92 Rady Miasta Giżycka z dnia 14 września 1992 r.

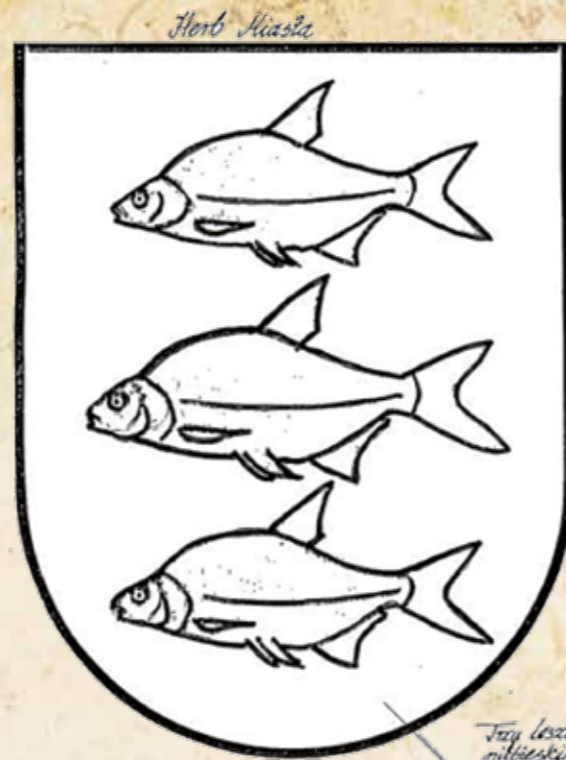

Herb Giżycka w statucie miejskim z 1990 roku²⁰⁰

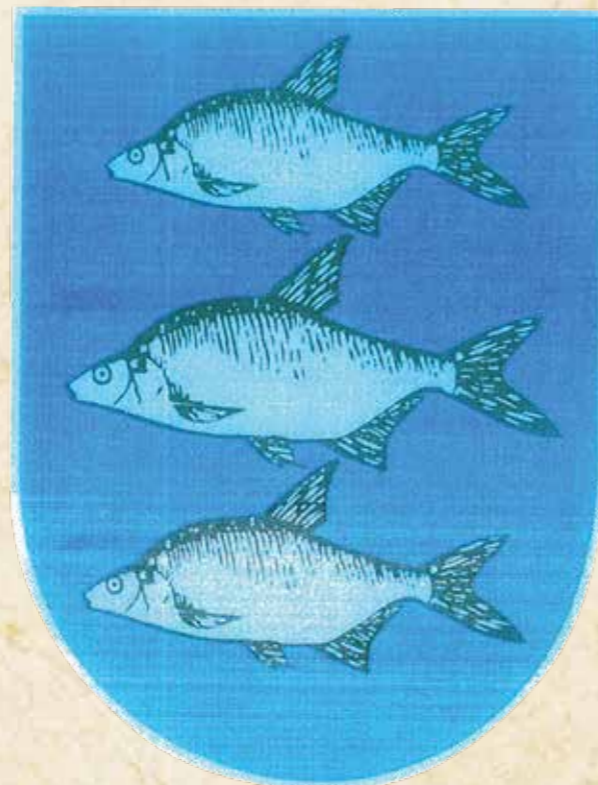

Herb Giżycka w statucie miejskim z 1992 roku²⁰¹

nie już w wersji kolorowej w kolejnych, nowszych statutach (ostatni w Statucie z 2003 roku, którego ujednoliconą wersję ogłoszono w 2016 roku²⁰²). Niestety pod względem stylizacji heraldycznej zmiana ta stanowiła krok wstecz.

„Nowy” herb Giżycka w statucie miejskim z 1992 roku²⁰³

„Nowy” herb Giżycka w ujednoliconym statucie miejskim z 2016 roku²⁰⁴

202. Uchwała Nr VI/22/03 Rady Miasta Giżycka z dnia 28 lutego 2003 r., wersja jednolita ogłoszona 31 sierpnia 2016 r.
203. Zaktualizowany załącznik Nr 2 do Uchwały Nr XXXIII/59/92 Rady Miasta Giżycka z dnia 14 września 1992 r.
204. Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr VI/22/03 Rady Miasta Giżycka z dnia 28 lutego 2003 r., wersja jednolita ogłoszona 31 sierpnia 2016 r.

Wydaje się, że zmiana nastąpiła w II połowie lat 90, ponieważ w zbliżonej formie (chyba po obróbce graficznej) przedstawiono herb w pracy J. Kwiatka i T. Lijewskiego *Leksykon miast polskich* z 1998 roku. Herb w tej postaci używany jest przez miasto Giżycko po dziś dzień. Na błędną stylizację herbu zwróciła uwagę Komisja Heraldyczna, w swojej opinii na temat symboli miasta z 2012 roku, wskazując jednocześnie jako wzorcową stylizację z *Miast polskich w tysiącleciu*²⁰⁵

Herb Giżycka

Projektujący nowe opracowanie graficzne herbu Giżycka spotkali się z o tyle wdzięcznym zadaniem, że komplet niezbędnych informacji jest już praktycznie wytworzony, należało je jedynie zebrać i wykorzystać. Herb miasta jest bardzo dobrze udokumentowany co do swojej treści począwszy już od schyłku XVI wieku. Barwy herbu znane są od wieku XIX, zaś ich ostateczny zestaw ustalono w połowie XX wieku. Dopełnieniem była opinia Komisji Heraldycznej z wieku już XXI, gdzie zawarto zalecenie co do stylizacji godeł. Projektujący stworzyli zatem herb uwzględniając (w ich przekonaniu) wszystkie powyższe informacje. Należy tutaj jednak zaznaczyć, że herb nie jest kopią cyfrową ani prostą kalką herbu autorstwa Mariana Haisiga, który dostarczył jedynie inspiracji dla przedstawienia. Zastosowano podejście krytyczne, gdzie rysunek Haisiga porównywano ze zdjęciami rzeczywistych ryb jak również sposobami przedstawienia ryb w heraldyce europejskiej. Naturalnie godeł herbowe umieszczono na zalecanej dla współczesnych herbów samorządowych tarczy tzw. hiszpańskiej.

Proponujemy, aby oficjalne blazonowanie herbu Giżycka brzmiało następująco:

W polu błękitnym hiszpańskiej tarczy herbowej trzy leszcze srebrne w słup; spośród nich środkowy największy.

Dopuszcza się, na potrzeby poligrafii i grafiki komputerowej, wyrażanie tynktury srebrnej przez kolor biały. Jednakże wszędzie tam, gdzie jest to technicznie możliwe bez uzyskania barw wizualnie odbiegających od srebra, należy używać barwy srebrnej. W szczególności przy wyjątkowo uroczystych realizacjach herbu, np. na sztandarze (wówczas do wykonania godeł herbu należy użyć nici srebrnej), albo ozdobnych futerałach (srebrna farba). Rozważyć można też użycie srebrnej farby na tabliczkach z nazwami ulic, lub tablicy z herbem na fasadzie Urzędu Miejskiego.

Flaga Giżycka

Wydaje się, że w XIX wieku i być może przed II wojną światową powstać mogła koncepcja „barw” miejskich Giżycka. Znanie nam są przynajmniej dwa przykłady weksyliów z takimi barwami, które w części centralnej zawierały herb wskazujący właśnie na ten przedział czasu. Interesujące, że do niebieskiego i białego dołączyła tam trzecia barwa – czerwona. Wydaje się, że barwa ta mogła być wywiedziona z barwy skrzeli nadanej w jednym ze wspomnianych wcześniej XIX-wiecznych przedstawień herbu. Możliwe jest też, że

205. Uchwała Nr 2-1812/O/2012 Komisji Heraldycznej z dnia 27 stycznia 2012 r. w sprawie wzorów herbu i flagi Giżycka oraz łańcucha Burmistrza Giżycka

niebieska, biała i czerwona zaczerpnięto z tzw. barw mazurskich, przyjętych przez działającą od 1830 roku Korporację Studencką Mazovia. Flaga ta upowszechniła się na Mazurach w II połowie XIX wieku²⁰⁶. Nie posiadamy bliższych informacji na temat dawnych weksyliów Giżycka, ale pewne jest, że nie mogą one być podstawą do opracowania flagi Giżycka. Problemem jest użycie niebieskobiało-czerwonego trójkoloru z herbem pośrodku, który to wzór jest już szeroko wykorzystywany we flagach państwowych i samorządowych na całym świecie²⁰⁷. Ponadto nie jest dopuszczalne aby niebieska tarcza herbu zachodziła na czerwony i niebieski pas flagi (zasada alternacji heraldycznej). Zaznaczyć należy także, że żadnych przedwojennych flag Giżycka nie zna Erwin Günther²⁰⁸.

Flaga stolikowa Giżycka, najwyraźniej z XIX wieku (lub na taką stylizowaną)²⁰⁹

Miasto Giżycko posługuje się współcześnie flagą, której wzór przyjęto w statucie z 1991 roku. Flagę zaprojektował Janusz Pilecki. Flaga miała mieć proporcje 2:3 i być niebieskim płatem z herbem w białej obwódce u góry przy drzewcu oraz czterema rozszerzającymi się pasami białymi u dołu. Co cie-

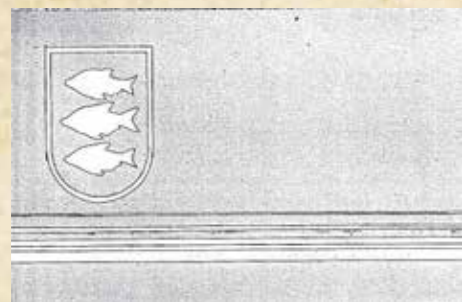
206. <https://www.flaggenlexikon.de/fmasuren.htm#Flagge> (dostęp 08.09.2020)
207. Niekoniecznie z herbem, czasem z pieczęcią, godełm albo innym symbolem, m.in. przez Chorwację, stan Missouri, Okrąg KomiPermiacki, Obwód i Miasto Samara i wiele innych.
208. E. Günther, Wappen und Flaggen in Ostpreußen, seinen Kreisen und Kreisstädten - gestern und heute
209. Fot. Urząd Miejski w Giżycku

Niestety w pewnym momencie w latach 90 (nie mamy informacji na temat podstawy prawnej ani daty przyjęcia) zmieniono załącznik do statutu określający herb i przyjęto bardzo realistyczne przedstawienie ryb. Wydaje się, że herb taki w wersji czarno-białej pojawił się najpierw w osobnej uchwale zmieniającej stosowny załącznik do statutu, a następ-

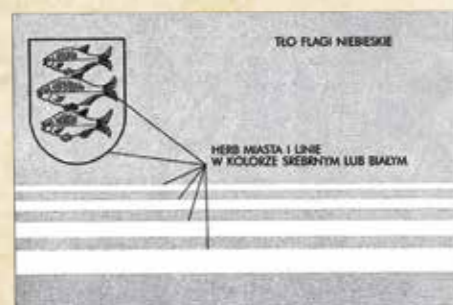
200. Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr V/34/90 Rady Miasta Giżycka z dnia 3 sierpnia 1990 r.
201. Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr XXXIII/59/92 Rady Miasta Giżycka z dnia 14 września 1992 r.

kawe, herb przedstawiono jedynie w sposób konturowy, tj. na fladze nie znalazł się obowiązujący wówczas wzór herbu²¹⁰. Wzór taki znalazł się na fladze w kolejnej wersji statutu z 1992 roku. Zignorowano tutaj pomysł rozwiązania problemu umieszczenia niebieskiej tarczy na niebieskim płacie (wzór z 1991 przewidywał białą bordiurę), dając herb bezpośrednio na płacie i pisząc, że herb miasta ma być „w kolorze srebrnym lub białym”. Zabieg taki jest kompletnym nieporozumieniem, ponieważ wprowadza jakby drugi wzór herbu na innym insygnium jakim jest flaga²¹⁰.

Flaga Giżycka ze statutu z 1991 roku²¹¹

Flaga Giżycka ze statutu z 1992 roku²¹²

Rozwiązanie z „alternatywną” wersją barwną herbu wprowadzono także do flagi określonej w statucie z 2003 roku, ujednoliconym w 2016 roku, z realistycznym rysunkiem ryb. Flaga w takiej wersji obowiązuje do dnia dzisiejszego. Na absurd rozwiązania polegającego na odmianie barwy pola tarczy herbu na białe zwróciła uwagę także Komisja Heraldyczna w przywoływanej wcześniej opinii. Komisja zgłosiła także wątpliwości do zastosowania motywu rozszerzających się pasów, stwarzających wrażenie obcej dla heraldyki i weksylologii perspektywy.

„Nowa” flaga Giżycka w ujednoliconym statucie miejskim z 2016 roku²¹³

Po uwzględnieniu powyższych informacji projektujący wytworzyli szereg propozycji flagi Giżycka, z których władze miasta wybrały jeden. Projekt przewiduje wykorzystanie prostej flagi heraldycznej, z godłem przesuniętym w stronę drzewca, w celu uzyskania lepszej jego ekspozycji w przypadku braku wiatru.

Flaga Giżycka przedstawiać ma płat błękitny, o proporcji 5:8 (wysokość do długości), z godłem herbu miasta wysokości 9/10 wysokości płata umieszczonym w ten sposób, że jego pionowa oś symetrii leży w odległości 1/3 długości płata od drzewca. Ponieważ zróżnicowanie rozmiarów leszczy w herbie Giżycka wynika prawdopodobnie z ograniczeń narzuconych przez okrągłe pole tarczy (zaś w herbie przez półokrągły spód tarczy hiszpańskiej), na potrzeby flagi postanowiono zmodyfikować godło herbowe przedstawiając wszystkie trzy ryby w równych rozmiarach²¹⁴.

Projektanci w uzasadnieniu symboli Miasta Giżycka umieścili również projekt sztandaru wraz z jego opisem. Niestety nie został on uchwalony przez Radę Miasta Giżycka. Poniżej projekt i opis nie wprowadzonego sztandaru.

	PANTONE 485 C CMYK 0, 100, 100, 0 RGB 255, 0, 0		Niść złota
	PANTONE Vacat CMYK 0, 0, 0, 0 RGB 255, 255, 255		Niść srebrna, jasna (wyłącznie orzeł)
	PANTONE 306 C CMYK 100, 20, 0, 0 RGB 0, 204, 255		Niść srebrna, ciemna (wyłącznie orzeł)

Strona główna projektu sztandaru Miasta Giżycka wraz z wymiarowaniem oraz wzornikiem barw

210. Załącznik Nr 3 do Uchwały Nr XXXIII/59/92 Rady Miasta Giżycka z dnia 14 września 1992 r.
211. Załącznik Nr 3 do Uchwały Nr XVIII/32/91 Rady Miasta Giżycka z dnia 25 kwietnia 1991 r.
212. Załącznik Nr 3 do Uchwały Nr XXXIII/59/92 Rady Miasta Giżycka z dnia 14 września 1992 r.
213. Załącznik Nr 3 do Uchwały Nr VI/22/03 Rady Miasta Giżycka z dnia 28 lutego 2003 r., wersja jednolita ogłoszona 31 sierpnia 2016 r.
214. Opis banneru i flagi stolikowej pominięto ponieważ jest taki sam jak w uchwale.

PANTONE 306 C
CMYK 100, 20, 0, 0
RGB 0, 204, 255

Niść złota
(kartusz herbu)

PANTONE Black 6C
CMYK 0, 0, 0, 1000
RGB 0, 0, 0

Niść srebrna, (godło herbowe, napisy)

PANTONE Vacat
CMYK 0, 0, 0, 0
RGB 255, 255, 255

Strona odwrotna projektu sztandaru Miasta Giżycka wraz z wymiarowaniem oraz wzornikiem barw

Sztandar Giżycka

Sztandar Giżycka ma postać dwustronnego kwadratowego płata obszytego z trzech stron złotą frędzlą. Czwarta strona przymocowana jest do drzewca za pomocą koluszków umocowanych na szpili. Drzewce sztandaru zwieńcza ozdobna głowica przedstawiająca godło herbu Giżycka ujęte w ażurowy grot w formie inspirowanej ogniwami łańcuchów władzy Giżycka. Do tulei, na której osadzona jest głowica, przywiązana jest dwustronna wstęga składająca się z trzech równych poziomych pasów – błękitnego, białego i błękitnego. Wstęga zakończona frędzlą złotą. Strona prawa sztandaru jest czerwona z godłem Polski w części centralnej. Strona lewa jest błękitna, z umieszczonym centralnie herbem gminy z godłami srebrnymi, ujętym w złoty kartusz o formie zainspirowanej kartuszem z pieczęci miejskich z okresu przedrozbiorowego. Nad nim srebrny majuskułowy napis MIASTO GIŻYCKO, pod nim srebrna data roczna 1612.

W 2019 r. dwa miasta, sześć gmin i pięć powiatów wprowadziło, w drodze uchwały, zasady używania swoich symboli. Poniżej spis tych aktów prawnych w kolejności ich wejścia w życie (od najstarszego do najmłodszego).

Uchwała w sprawie zasad używania herbu, flagi i hejnału Gminy Bolków, uchwała nr III/13/18 z dnia 28 grudnia 2018 r. opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego z 2019 r. pozycja 259 z dnia 10.01.2019 r. Wejście w życie 25 stycznia 2019 r.

Uchwała w sprawie ustalenia zasad używania herbu i flagi Powiatu Węgorzewskiego uchwała nr IV/31/2019 z dnia 31 stycznia 2019 r. opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego z 2019 r. pozycja 1017 z dnia 19 lutego 2019 r. Wejście w życie 6 marca 2019 r.

Uchwała w sprawie: zasad używania herbu, chorągwi, flagi i pieczęci urzędowej Gminy Dobczyce uchwała nr VI/47/19 z dnia 27 lutego 2019 r. opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego z 2019 r. pozycja 2003 z dnia 11.03.2019 r. Wejście w życie 26 marca 2019 r.

Uchwała w sprawie zasad i warunków używania herbu, flagi, sztandaru i pieczęci gminy Osiecin uchwała nr IV/41/2019 z dnia 1 marca 2019 r. opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 2019 r. pozycja 1513 z dnia 13 marca 2019 r. Wejście w życie 28 marca 2019 r.

Uchwała w sprawie ustalenia zasad używania herbu i flagi Miasta Bartoszyce uchwała nr V/38/2019 z dnia 28 lutego 2019 r. opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego z 2019 r. pozycja 1370 z dnia 15.03.2019 r. Wejście w życie 30 marca 2019 r.

Uchwała w sprawie zasad i warunków używania herbu oraz flagi Gminy Świebodzin uchwała nr VI/107/2019 z dnia 29 marca 2019 r. opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego z 2019 r. pozycja 1132 z dnia 8 kwietnia 2019 r. Wejście w życie 23 kwietnia 2019 r.

Uchwała w sprawie zasad używania herbu i flagi Powiatu Chojnickiego uchwała nr V/50/2019 z dnia 21 marca 2019 r. opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z 2019 r. pozycja 1838 z dnia 15 kwietnia 2019 r. Wejście w życie 30 kwietnia 2019 r.

Uchwała w sprawie: zasad używania symboli Miasta Ustka uchwała nr IX/85/2019 z dnia 30 maja 2019 r. opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z 2019 r. pozycja 3114 z dnia 25 czerwca 2019 r. Wejście w życie 10 lipca 2019 r.

Uchwała w sprawie zasad używania herbu i flagi Powiatu Gryfickiego uchwała nr IX/71/19 z dnia 31 maja 2019 r. opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego z 2019 r. pozycja 3621 z dnia 2 lipca 2019 r. Wejście w życie 17 lipca 2019 r.

Uchwała w sprawie zasad używania herbu, flagi oraz pieczęci Gminy Kłodawa uchwała nr X/80/19 z dnia 28 sierpnia 2019 r. opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego z 2019 r. pozycja 2319 z dnia 31 sierpnia 2019 r. Wejście w życie 15 września 2019 r.

Uchwała w sprawie regulaminu zasad i używania symboli Gminy Lewin Brzeski oraz insygniów organów Gminy Lewin Brzeski uchwała nr XIV/93/2019 z dnia 24 września 2019 r. opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego z 2019 r. pozycja 3100 z dnia 3 października 2019 r. Wejście w życie 18 października 2019 r.

Uchwała w sprawie określenia zasad używania herbu i flagi Powiatu Brodnickiego uchwała nr XIV/79/2019 z dnia 15 października 2019 r. opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 2019 r. pozycja 5502 z dnia 21 października 2019 r. Wejście w życie 5 listopada 2019 r.

Uchwała w sprawie zasad używania herbu i flagi Powiatu Lubaczowskiego uchwała nr XIV/129/2019 z dnia 30 października 2019 r. opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego z 2019 r. pozycja 5844 z dnia 2 grudnia 2019 r. Wejście w życie 17 grudnia 2019 r.

Krzysztof Jasiński
Marek Kwiecień

KATALOG WEKSYLIÓW SAMORZĄDOWYCH

listopad 2012

Zeszyt Nr 9

INSTYTUT HERALDYCZNO-WEKSYLOLOGICZNY
Górki Wielkie
2012